

Takács Lajos születésének 100. évfordulójára

Takács

/ Takács Lajos /
igazgató

Előszó

Takács Lajos 1923. szeptember 23-án született Gyulán. Születésének 100. évfordulóján szeretettel emlékezünk meg róla, a Hosszúfoki Bodoki Károly Vízügyi Múzeumban egy emléksarok kialakításával. Az emléksarokban kiállítjuk néhány személyes használati tárgyát, kitüntetéseit, a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum alapítási dokumentumait, ismertetjük életének és igazgatói tevékenységének főbb állomásait.

Takács Lajos 2018. december 27-én hunyt el, életének 96. évében. Kiadványunkban bemutatjuk gazdag életútját, munkásságát,

kiemelve azt, hogy 1966-1981 között a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója volt. Megismerhetik például olvasóink a saját maga által írt önéletrajzát is.

Sok szakmai kitüntetés birtokosa, a vízügy szinte valamennyi ágazatában tevékenykedett, a Körösök árvízi biztonságának megteremtésében kiemelkedő szerepe volt. Számos publikációja jelent meg a korabeli lapokban, melyeket szintén bemutatunk a következőkben.

Ezen megemlékezés számunkra, vízügyesek számára nagy jelentőséggel bír, hiszen a Körös-vidék

vízgazdálkodása vezetése alatt rendkívül sokat fejlődött, és mi azt a munkát folytatjuk napjainkban, melynek az alapjait akkor rakták le számunkra.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum 1974-es alapítása a nevéhez kötődik. Már az akkori vezetők számára is fontos volt, hogy a régi, vízügyi szakmához köthető eszközöket összegyűjtsék és bemutathassák az utókornak. Most mi vagyunk soron, hogy bemutassuk e rendkívüli ember életútját, hogy az utókor is megismerhesse, és semmiképp se vesszen a feledés homályába.

Emlékezés Takács Lajosra

Takács Lajos, vagy ahogy az utolsó húsz évben szólítottuk, Lajos bácsi születésének 100. évfordulója egybeesik a vízügyi igazgatás területi szervei, a vízügyi igazgatóságok alapításának 70. évfordulójával. Ez, akár szimbolikus is lehet, Takács Lajos a vízügyi igazgatóságok 70 éves történetéből több mint 60 évnek résztvevője, tanúja volt. A vízügyi igazgatóságok különleges helyet foglalnak el a magyar igazgatás történetében, nincs másik olyan szervezet, amelyik 70 éve tulajdonképpen változatlan alapfeladatokat ellátva működik. A 12 vízügyi igazgatóság az elmúlt 70 évben kitermelte a maga nagy egyéniségeit, ez így volt a Körös-vidéktől a Rába mentéig országszerte egyaránt. Vajon milyen okok, tényezők játszottak szerepet abban, hogy Takács Lajos, a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság volt mérnöke, majd igazgatója a vízügyi igazgatás nagy egyéniségei közé emelkedett, emelkedhetett a Körös-völgyben?

Amit mindenképpen említenem kell az okok között, az maga a kor. Az 1960-as és 70-es éveket ma a vízgazdálkodás aranykoraként emlegetjük. Ebben az időszakban a vízgazdálkodást egy erős, megfelelő politikai háttérrel rendelkező emblematikus vezető, Dégen Imre irányította, aki valódi vezetője, menedzselője tudott lenni a vízügyeknek. Ez az adottság együtt járt azzal, hogy ez az időszak a koncepcionális tervezés

Bak Sándor köszönti Takács Lajost a vízügyek alapításának 60. évfordulóján, 2013.

és a nagy fejlesztések időszaka is volt egyben. Ekkor indult, illetve teljesedett ki a víziközmű ellátási program, de fontos árvízvédelmi fejlesztések is történtek, emellett megkezdődött a belvízvédelmi szivattyútelepek elektrifikációja, folyt a folyók csatornázása és számos szociális tartalmú beruházásra is lehetőség nyílt. Ez a fejlesztő, progresszív időszak természetesen több sikerrel kecsegtetett a benne résztvevők számára. Ez persze csak a lehetőség oldal volt, ezekkel a lehetőségekkel élni kellett tudni, ez van, akiknek sikerült, vannak, akiknek nem. Ha arra ke-

ressük a választ, hogy Lajos bácsinak miért sikerült, több tényezőt is említenünk kell.

Azt gondolom, hogy Takács Lajos életpályájában komoly szerepe volt a nehézségeknek, amelyek közepette ő eljutott a mérnöki diplomáig. Elmúlt 35 éves, amikor mérnöki oklevelet kapott. A nyomdai tanoncidő, és az egyéb, általa végzett munkák megtanították a fizikai munka tiszteletére, megbecsülésére. Ez, a kezdeti évek által kialakított és megerősített értékrend élete végéig elkísérte. 30 évesen kezdte egyetemi

tanulmányait, a tanulás fontossága, illetve a sosem késő elv erősen beleivódott, talán ennek is köszönhető, hogy vezetőként mindig támogatta a munkatársai tanulási szándékait, személyesen is sokat tett például a békéscsabai vízügyi technikusképzés fennmaradásáért. A nehézségek emellett egy átlag feletti szociális érzékenységet is eredményeztek. Akik együtt dolgoztak vele – magamat is ezek közé sorolhatom – határozott, az ún. három lépés távolságot tartó, de korrekt és igazságos, jó vezetőnek tartották. Takács Lajos sikeres igazgatói működésével a gyulai igazgatóságot a magyar vízügyi igazgatás élvonalába emelte. Sok fiatal szakember került ebben az időszakban az igazgatósághoz, és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság országos elismerések sorát nyerte el.

Takács Lajos jó kapcsolatot ápolt az igazgatóság fontos partnereivel, a jelentős vízhasználókkal, termelészövetkezeti vezetőkkel és a megyei társadalmi- és pártszervekkel is, ami abban az időben elengedhetetlen feltétele volt a sikeres működésnek. Később, szinte atyainak nevezhető barátságunk időszakában sokat mesélt ennek az időszaknak a praktikáiról. Az igencsak visszafogott italfogyasztási szokásai mellett, számára meglehetősen terhesek voltak az elkerülhetetlen vezetői italkínálások. Elmesélte, hogy általában konyakot kínált, és a titkárnőjével, Katókéval megvolt az egyezményes jel, hogy melyik pohárban lesz a konyak színével megegyező színű tea.

A Mosonyi-emlékszoba avatásán dr. Goda Péter (balról) és Bak Sándor (jobbról) későbbi vízügyi igazgatókkal

Ez az időszak kemény próbatétel elé állította az alföldi vízügyi vezetőket, ne felejtjük el, hogy Takács Lajos vezetői időszakában voltak a Körös-vidék legsúlyosabb árviizei. 1970-ben a korábbi maximumknál 45-112 cm-rel magasabb tetőzések alakultak ki, mintegy 30 ezer ember kitelepítésére került sor, 1974-ben az érkező rekord magasságú árhullámok csak a Fekete- és Fehér-Körös közötti mintegy 71 km² terület elöntésével voltak levezethetőek. 1980-ban pedig az évszázad legnagyobb árvízkatasztrófáját kellett kezelni a Körös-vidéken, amikor is a Kettős-Körös jobbparton Hosszúfoknál töltésszakadás következett be, a hősiesség védekezés ellenére 105 km² területet öntött el a folyó. Ezekben a helyzetekben egyértelműen megmutatkozott

vezetői rátermettsége.

A szakmai teljesítményének köszönhető, hogy Dégen Imre a vízügy legfelsőbb konzultatív irányító testülete, az Országos Vízügyi Hivatal Kollégiuma tagjává nevezte ki. Lajos bácsi ezt szinte életpályája csúcsának tekintette, nagyon büszke volt rá, joggal!

Takács Lajos 58 évesen nyugdíjba vonult, de élete végéig igazi vízügyes maradt. A nyugdíjba vonulását ő maga szorgalmazta, mivel családjában a férfiak viszonylag korán haltak meg, szerette volna kicsit élvezni a nyugdíjas évek jelentette, immár felelősség nélküli szabadságot.

Igazgatói működésem 21 éve alatt minden évben eljött, és érdeklődött az igazgatóság helyzetéről, a legfontosabb ügyekről. Kezdetben nagyon ügyelt arra, hogy ezek a látogatások ne nyúljanak túl hosszúra, nehogy bárkinek is a terhére legyen. Roppant fegyelmezett, ugyanakkor végtelenül udvarias ember volt. A 21 év hosszú idő, ezek a beszélgetések - ugyan mindig a szakmáról szóltak alapvetően - fokozatosan egyre hosszabbak és egyre barátságosabbak lettek. Igazi, kölcsönös tiszteleten alapuló barátság alakult ki közöttünk, amit a sors különös ajándékának tartok. Tanúja, részese lehettem egy kiváló mérnök és vízügyi vezető élete utolsó szakaszának, kíséreltem őt az elmúlással lezáruló szép és méltó, hosszú úton.

Takács Lajos személye ma, és a jövőben is megkerülhetetlen lesz mindenki számára, aki a Körös-vi-

Életrajzi beszélgetés Takács Lajossal, 2018.

Balról: Bak Sándor, Dr. Szlávik Lajos, Takács Lajos, 2017.

dék vízgazdálkodásának történetével kíván foglalkozni.

Tevékenysége nyomát sok-sok létesítmény őrzi, de reményeim szerint a létesítmények mellett az a szellemiség is, amelyet képviselt, s amelyet igyekszünk átadni az utókornak.

A hagyományok tisztelete, ápolása nagyon fontos volt Takács Lajos mérnöki és igazgatói pályájában, ez eredményezte, hogy 1974-ben megalapította a Bodoki Károly Vízügyi Múzeumot, amely immár közel ötven éve mutatja be az érdeklődőknek a Körös-vidék gazdag vízügyi múltjának az emlékeit.

Nem is emlékezhetnénk rá, a vízügyi igazgatás történetének kiemelkedő alakjára méltóbb módon, mint azzal, hogy az általa alapított múzeumban egy, az életútját bemutató sarkot alakítunk ki. Tesszük ezt abban a reményben, hogy a múzeum, és benne az emlékhely az idővel dacolva őrzi majd Takács Lajosnak, a Körös-vidék kiemelkedő mérnökének, vízügyi vezetőjének az emlékét.

**Bak Sándor
nyugalmazott vízügyi igazgató**

Életrajzi beszélgetés Takács Lajossal

2018. július 12-én Bak Sándor beszélgetett Takács Lajossal közelgő 95. születésnapja alkalmából. Az életrajzi beszélgetés szerkesztett változata [ide](http://intranet.kovizig.hu/baratikor/) (<http://intranet.kovizig.hu/baratikor/>) kattintva olvasható.

100. évforduló a Vízügyi Közleményekben

Dr. Szlávik Lajos a Magyar Hidrológiai Társaság tiszteletbeli elnöke a *Vízügyi Közlemények*, CV. évfolyam 2023. évi 1. füzetszámában emlékezik meg Takács Lajosról. Írása remek összegzés az életútról, digitális formában 2024. februárjától [itt](https://library.hungaricana.hu/hu/collection/vizugy_VizugyiKozlemenyek/) (https://library.hungaricana.hu/hu/collection/vizugy_VizugyiKozlemenyek/) érhető el.

Takács Lajos önéletrajza (2011.)

1923. szeptember 23-án születtem Gyulán. Édesapám kubikus ember volt, aki idősebb korában hivatalsegéd lett. Négy polgári iskolát végeztem. Tovább nem tanulhattam szüleim szűkös anyagi helyzete miatt. Így nyomdász tanulóknak szerződtem a gyulai „Dürer” nyomdában. Négy év tanoncidő letelte után, 1943. január 29-én nyomdászsegéd lettem a „Dürer” nyomdában Gyula felszabadulásáig, 1944. október 6-ig dolgoztam. Miután a háborús események következtében itt a munkalehetőség megszűnt, decemberben az újjá szerveződő Államépítészeti Hivatalnál találtam állást. Itt kezdetben műszaki rajzoló voltam, majd munkavezető lettem és egyes felrobbantott Körös-hidak roncskiemelési és ideiglenes fahídépítési munkáit vezettem. Ezek végeztével útbiztosi teendőket, majd hivatali ügyintézői feladatokat láttam el.

Időközben - eredeti szakmám későbbi lehetőségeire gondolva - 1945. július 3-án a nyomdásziparban sikeres vizsgát tettem. Az államépítészeti hivatali munkaköröm mellett részt vettem a földosztásban és több tucat földigénylőnek mértem a Gyula környéki nagybirtokokat. Egyre jobban vonzódtam a műszaki pályához, amibe minden képzettség nélkül csöppentem bele. Élve a

dolgozók számára biztosított lehetőséggel 1947-1950 között kiváló eredménnyel elvégeztem a dolgozók gimnáziumát a gyulai Karácsonyi János Gimnáziumban, azzal a szándékkal, hogy majd felsőszintű műszaki tanulmányokat folytatok. 1946 februárjában megnősültem. 1950-ben rendes hallgatóként felvételt nyertem az akkor még létező Műszaki Főiskola nappali tagozatára. Itthon maradt feleségem és gyermekem létfeltételeit sajnos, nem tudtuk megoldani, így anyagi gondjaink miatt tanulmányaimat fél év után abba kellett hagynom.

Mivel a műszaki pálya továbbra is erősen vonzott, 1953-ban sikeres felvételi után a Budapesti Műszaki Egyetem mérnöki karának levelező hallgatója lettem.

A tanácsrendszer bevezetése után a gyulai ÁÉH 1950-ben megszűnt és engem Békéscsabára, a megyei Légoltalmi Parancsnokság állományába helyeztek át műszaki helyettesi beosztásban. A légoltalmnál három évet töltöttem. Az 1956-os forradalommal való rokonszenvezésem miatt állásomból felfüggesztettek, majd elbocsájtottak és rangomtól megfosztottak. 1957 márciusában szereltem le.

Több sikertelen álláskeresési kísérlet után április 1-jével a gyulai Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság

dolgozója lettem. Előbb az árvízvédelmi, majd a belvízvédelmi osztálynál dolgoztam. Ez utóbbi lett a végleges munkahelyem. Ebben az időben épültek területünkön a magyar-román vízügyi egyezmény értelmében a közösérdekű belvízvédelmi művek, amelyeknek műszaki ellenőri és ágazati felügyeleti feladatait láttam el. Jelentős munkát végeztem az akkor alakuló belvízvédelmi társulatok szervezésében, később pedig a vízgyűjtő területek szerinti összevonásban. Vízjárásos években végeztem az igazgatóság belvízvédekezési munkáinak szervezését, irányítását, de ugyanakkor minden árvízvédekezésből is kivettem a részemet. Közben

Fotó Takács Lajosról a műszaki egyetemi leckekönyvből

A Békés III. szivattyútelep építése, 1978.

A Békési duzzasztó építése, 1967.

A Körösladányi duzzasztó építése, 1977.

1959-ben befejeztem a Műszaki Egyetemet és április 25-én a mérnöki kar út-, vasút- és alagútépítő szakán államvizsgát tettem. Az igazgatóságnál 1962-1966 között csoportvezető főmérnöki beosztásban dolgoztam.

1966-ban katasztrofális árvíz volt a Körösökön. A román területeken bekövetkezett gátszakadások és az ún. trianoni határtöltés átszakadása miatt a Fekete- és a Fehér-Körös köze előntés alá került. Az árvíz után 1966. június 20-án az Országos Vízügyi Hivatal elnöke a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatójává nevezett ki.

Igazgatói működésem időszaka alatt az igazgatóság területe - átcsatolások következtében - megnagyobbodott, tevékenységi köre kibővült. Termelési volumene 24 millió Ft/év-ről 320-370 millió Ft/év-re növekedett, szakember gárdája erősödött. Lényegesen javítottuk az igazgatóság és a vidéki egységek (szakaszmérnökségek, üzemek) elhelyezési és felszerelési körülményeit. Bevezetésre került a gépi adatfeldolgozás és számítógép alkalmazása különféle műszaki feladatok megoldásában. A mezőgazdaság által támasztott igényeknek megfelelően végrehajtottuk a belvízrendszerek fejlesztését. Ezzel párhuzamosan a régebbi, gőzüzemű szivattyútelepeket diesel, illetve villamos üzeművé építettük ki. A levezetési kapacitás növekedése érdekében 1959-1981 között 15 új nagyteljesítményű, villamos üzemű szivattyútelepet is építettünk. Kifejlesztettük a hidrológiai észlelőhálózatot.

Kezdeményezéseimre - az öntözésfejlesztés főműveként - megépült a Kettős-Körösön a békési (1967-69.), majd a Sebes-Körösön a körösladányi (1975-77.) duzzasztómű. Ezzel a körösi vízlépcsők száma ötre emelkedett és gyakorlatilag befejeződött a Körösök csatornázása. Az Élővíz-csatorna téli vízhozamának biztosítására a Fehér-Körösön, a gyulai Poirée keretes duzzasztó fölött egy fix fenékgátat építettünk. Megépítettük az NK-XIV. öntözőrendszer főműveit. Ennek ellenére az öntözések gazdasági, technikai és munkaerőproblémák miatt megtorpantak.

Fehér-Körös fix fenékgát építése, 1977.

NK-XIV alapkö letétel, 1977.

A Biharugrai-tápcsatorna építése, 1978.

Az igazgatóság ösztönzője és segítője volt az 1970-es évek elején indult üzemi vízrendezéseknek, majd ezt követően a komplex meiorációs tevékenységnek is.

Igazgatósági tevékenységem alatt ment végbe a vízrendezési társulatok összevonásának befejező folyamata. Ebben az időszakban valósult meg a Békés megyei települések vízművesítése is társulati beruházásként. Az egyik legnagyobb ilyen munka a gyulai városi vízmű megépítése volt. 1962-66 között én láttam el másodállásban a vízműtársulat műszaki vezetői feladatait. A vízmű tervezése és megvalósításának zöme is ebben az időben történt, meglehetősen nehéz körülmények között. A két feladatkör együttes ellátása sajnos megnehezítette a családdal szembeni kötelezettségeim ellátását.

Igazgatói működésem időszakában vonultak le a Körösök egymást felülmúló legsúlyosabb árvizei. Rendkívüli védekezést kellett folytatnunk az 1974. és 1981-es, de különösen az 1970-es és 1980-as években.

Csupán a rendkívüliség szemléltetése érdekében említem, hogy pl. 1970-ben 9 fenyegetett településről több mint 30000 ember kitelepítésére tettem javaslatot a területi bizottságnak.

A kitelepítést a tanácsi és rendőri szervek példás szervezettséggel, a legnagyobb rendben bonyolították le. Erre az intézkedésre a Fekete-Körös román területen várható gátszakadása miatt volt szükség. Kiemelkedő eredménye volt az áldozatos védelmi munkának, hogy magyar területen akkor gátszakadás, árvízi elöntés nem történt. Jellemző még a védekezés méreteire, hogy ezen árvíz csúcsidőszakában naponta 9500 ember végzett védelmi tevékenységet. Ugyancsak a kritikus időszakban egyéb eszközök mellett naponta 340 tehergépkocsi, 140 erőgép és 36 anyagszállító dereglye dolgozott. Homokzsákból összesen 1,4 millió darabot használtak fel. A védelemvezetés az 1970. évi rendkívüli árvíznél éppúgy, mint a későbbi nagy árvizek idején speciális feladatot látott el. Tartotta a kapcsolatot az OVH-val, a megyei irányító testületekkel, a védekezésben érdekelt nagyvállalatokkal és az illetékes román vízügyi szer-

vekkal. Meghatározta a védelem súlypontjait és fő feladatait. Részben a Főhatóság útján, részben saját kezdeményezéssel biztosította a szükséges műszaki és fizikai erőket (katonaság, társ-VIZIG-ek, társulatok, tanácsi közérők stb.) és a védekezéshez szükséges eszközök, anyagok, szolgáltatások rendelkezésre állását. Mindezeket természetesen a közvetlen irányítása alatt álló műszaki törzs segítségével. Talán ezért is nevezik a vízügyet félkatonai szervezetnek, mert egy nagy árvízvédekezés levezetése, végrehajtása katonai fegyelmet és szervezetséget kíván. 1980 júliusában gátszakadás volt a Kettős-Körös jobbparti töltésén, Hosszúfoknál. A vizsgálatok megállapították, hogy ezt előre nem látható és nem védhető altalajhiba okozta. A védekező vízügyi apparátus (és a segítséget nyújtó katonaság) abban végzett kiemelkedő teljesítményt, hogy a kiömlött kb. 200 millió m³ vizet körülzárt térségben meg tudta tartani és a fenyegetett településeket az árvízi elöntéstől megvédte. Ezek az emberpróbáló védekezések a résztvevőket fizikailag és idegileg is maximálisan igénybe vették és próbára tették a védelemvezetés teherbírását is.

A nagy árvizek következtében megindult a védőművek hatékony fejlesztése. Lokalizációs töltések, árvízi és belvízi tározók épültek (Mályvádi 72 millió m³, Mérgesi 87,2 millió m³, Tavaszréti 4,3 millió m³). Az erre kijelölt Körös töltéseken magassági és keresztmetszeti erősítések történtek, - mindenképp a Fehér- és Kettős-Körös balparti töltésein.

Fokozón és Gyulán – az árvízvédelem bázisaként – korszerű ÁMO telepek létesültek. Dénesmajor és Újladány új körtöltést kapott, Gyulavári körtöltését pedig részben új nyomvonalon átépítettük. A vízminőségvédelem feltételeinek biztosítására, ugyancsak Gyulán, Vízminőségi laboratórium épült.

Vízügyi szakembereink fejlődésének feltételeire mindig nagy gondot fordítottam. Lakásproblémáik megoldása mellett képességeik ösztönzésére és a jó műszaki megoldások publikálására 1968-ban megalapítottam a „Körösvidéki Vízügyi Szemle” szakfolyóiratot, amely kéthavonta jelent meg. A

1970. évi árvíz - ellennyomó medencék Körösladány térségében, Sebes-Körös

Az 1974-es árvíznél a Fehér- és Fekete-Körös közötti delta kiürítését tárgyalja a védelemvezetés

Takács Lajos előadást tart Gyula vízgazdálkodási helyzetéről, 1977.

Helyszíni szemle a kettős-körösi gátszakadásnál, 1980.

A hosszúfoki töltésszakadás, 1980.

Az 1980-as Kettős-Körösi gátszakadás emlékművénél, 2011.

Körös-vidék vízügyi múltjának, emlékeinek megőrzése és bemutatása céljából 1974-ben Hosszúfokon Bodoki Károlyról elnevezett vízügyi múzeumot alapítottam. Az akkor restaurált gyulai várban létrehoztuk a Magyar Vízügyi Múzeum időszakos kiállítását.

Bár a szakcikkek írását fontos feladatnak tartottam, erre az igazgatóság vezetésének operatív munkái nem sok időt hagytak. Néhány fontosabb vagy különösen időszerű témát minden elfoglaltság ellenére is kidolgoztam és megjelentettem. Ezek közül csak emlékezetből tudok néhányat megemlíteni. Ilyen volt például: A fölösleges csapadékvíz talajban való visszatartásának fontossága és módszerei – A Békési Duzzasztómű – A Körösök vízkormányzási rendszere – Az öntözéses gazdálkodás, mint a vízgazdálkodás része – Az árvízi tározók szerepe a körösi árvizek levezetésében – Az 1966-1981 közötti körösi árvizek lefolyásának elemző leírása – stb. Ezeket a szakcikkek a Vízügyi Közleményekben – Mezőgazdasági szaklapokban (pl. Magyar mezőgazdaság) – a Hidrológiai Tájékoztatóban és a Körösvidéki Vízügyi Szemlében jelentettem meg. 1987-ben a Városi Tanács felkérésére egy nagyobb tanulmányban dolgoztam fel „Gyula és környéke vízgazdálkodásának fejlődése”-t, amit a tanács (több más szerző szakcikkével együtt) könyvalakban jelentetett meg. A szakcikkekön kívül a KÖVIZIG és az MHT Gyulán tartott országos jelentőségű rendezvényein csaknem minden esetben előadásokat tartottam. A belvízvédekezés témakörében a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen – meghívott előadóként – három alkalommal tartottam előadást.

Dolgozóink munkájának elismerését, személyük megbecsülését kiemelt feladatnak tekintettem. A munkafeltételek javítása érdekében az igazgatóság központi székházát jelentősen kibővítettük. Gyulán és Szeghalmon új szakaszmérnökségi épületet építettünk.

Ezt szolgálták a gyulai és vésztői műhelyfejlesztések és a gyulai vízminőségi labor létesítése is. Az elöregedett illetve az árvizek során tönkrement gátörtelepek helyén 35 új gátórház építését, illetve

korszerűsítését végeztük. 1970-75 között dolgozóinknak kb. 90 vállalati bérlakást biztosítottunk. Szentendrén üdülőt építettünk, a Balatonon pedig bérleménnyel biztosítottuk a nyaralás feltételeit. A központ dolgozóinak jó ellátása érdekében üzemi konyhát és éttermet létesítettünk. Székházunkban orvosi rendelő állt a munkatársaink rendelkezésére. Minden 25 éves szolgálattal rendelkező tőzsgárdatagot arany pecsétgyűrűvel jutalmaztunk.

Az igazgatóság munkáját – az akkori időknek megfelelően – számos ágazati és szakszervezeti kitüntetéssel ismerték el. Igazgatói működésem végéig az igazgatóság hatszor kapta meg a „kiváló” címet és egyszer (1970-ben) az elérhető legmagasabb elismerést, az MT-SZOT vörös vándorzászlóját. Termelői munkánk folyamatos jó eredményei és a súlyos árvízvédekezésekben tanúsított helytállása alapján kiérdemeltük a megye és a város társadalmának elismerését.

1974-ben váratlanul nagy tisztség ért. Az OVH elnöke, Dégen Imre államtitkár az OVH Kollégiumának tagjává nevezett ki.

Társadalmi feladatokat a felszabadulástól folyamatosan végeztem. Az ÁÉH-nál töltött éveim alatt a Magyar Mérnökök és Technikusok Országos Szabad Szakszervezetének voltam tagja. Vízügyi alkalmazásomtól a MEDOSZ sorába kerültem. Párttag 1953-1956, majd 1961-1985 között voltam. Szakmai téren a Magyar Hidrológiai Társaságban végeztem munkát, amelyen belül 1967-1985 között a Békés Megyei Területi Szervezet elnöke voltam. Ezen időszak alatt számos szakmai és országos rendezvényt bonyolítottam le országos érdeklődés mellett. Mi rendeztük meg az MHT első vidéken tartott vándorgyűlését, 1975-ben. Munkásságomat a MHT 1975-ben Vásárhelyi díj adományozásával ismerte el. 1987-ben pedig tiszteleti taggá választottak. A megyei területi szervezetnek elnökségi tagja voltam. Aktív időszakomban a tanácsi munkában rendszeresen részt vettem. A Gyulai Városi Tanácsnak 1971-1990 között, a Békés Megyei Tanácsnak 1971-1985 között voltam tagja.

Szolgálati időm alatt (egyszer-kétszer azután is) munkámat meg-

A Fokközi ÁMO-telep építése, 1977.

A vízügyi múzeum átadása a Gyulai Várban, 1977.

A Szeghalmi Szakasz mérnökség épülete

becsülték, elismerték. Úgy állami, mint társadalmi területen számos kitüntetésben részesültem.

A Közlekedési és Postaügyi Miniszter 1953-ban az Építőipar Kiváló Dolgozója kitüntetéssel, a Belügyminiszter 1955-ben a Közbiztonsági Érem ezüst fokozatával, 1956-ban Szolgálati Érdeméremmel tüntetett ki. A vízügyi szolgálatban végzett 25 éves munkám alatt különféle című és szintű kitüntetésekben részesültem. Öt alkalommal Kiváló Dolgozó kitüntetést és ugyancsak ötször Árvízvédelmi Emlékérmeket kaptam. 1960-ban a Munka Érdemrend bronz fokozatával, 1969-ben ezüst fokozatával, 1970-ben és 1980-ban pedig arany fokozatával tüntettek ki. Gyula városa a város érdekében végzett munkámért 1996-ban „Kiváló polgár” címmel és arany pecsétgyűrű adományozásával jutalmazott. Ezeken kívül még számos árvízvédelmi, tűzbiztonsági, honvédelmi, környezetvédelmi, településfejlesztési stb. emlékérmekkel ismerték el tevékenységemet. 50 éves mérnöki munkám elismeréseként a Budapesti Műszaki Egyetem 2009-ben részemre Arany Diplomát adományozott.

Magánéletemről röviden csak annyit, hogy igen szegény családban nőttem fel. Mint már írtam apám kubikus volt, anyám háztartásbeli. Apámnak nyáron sem volt mindig folyamatos munkája, télen még kevésbé. Ilyenkor a házkörüli kisállattartásból és az aratási, cséplési búza részesedéséből kellett megélni. 23 éves koromban megnősültem. Házasságunkból két gyermek született. A fiam mérnök, a lányom tanító lett, ma már mindketten nyugdíjasok. A feleségem csaknem 50 évi együttélés után 1995-ben meghalt, azóta egyedül élek. Kedvtelésből űzött hobbim nem nagyon volt. Életem tartalmát a mindenkori munkám töltötte ki. Utazni szerettem. Amíg egészségem és fizikai erőnlétem megengedte Európa szinte minden államát, minden népet igyekeztem megismerni. Ma már csak a házam telkén lévő kiskert gondozása és mindenekelőtt az olvasás tölti ki az időmet. Régi munkahelyemmel jó, mértéktartó kapcsolatom van. Tagja lettem a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Körnek. Ez egyben lehetőség arra is,

Az új anti gátörtelep, 1977.

Az erdőmenti gátörtelep építése, 1977.

Az aranygyűrűvel kitüntetett 25 éves törzsgárdatagok Takács Lajossal, 1977.

hogy kapcsolatot tartsak a régi és az újabb vízügyi munkatársakkal. Örömmre szolgál, hogy az igazgatóság jól látja el munkáját, jó vezetése, jó szakgárdája van.

Életutamon végig tekintve elégedett embernek mondhatom magam. Munkahelyeimen nem csak a kötelezőt, hanem annál jóval többet kellett teljesíteni, néha ambíciótól hajtva és sokszor a megvadult elemek fékentartására. Jó érzéssel tölt el, hogy munkám nem volt hiábavaló. A fenyegetett települések, tárgyi értékek megvédése, az emberek biztonságának, életének sikeres megóvása adja meg munkám igazi értékét, elismerését.

**Gyula, 2011. 09. 07.
Takács Lajos**

Az igazgatóság épülete előtt a Bodoki Baráti Kör tagjaival, 2010.

Takács Lajos cikkei az Igazgatóságnál 1968-tól megjelent Körösvidéki Vízügyi Szemléből (1968-1986)

Körösvidéki Szemle

E L Ő S Z Ó

Igazgatóságunk élete egy új színfolttal gazdagodik a "Körösvidéki Szemle" megjelenésével. Ez a folyóirat elgondolásaink szerint hű krónikása lehet igazgatóságunk munkájának és segíteni fogja dolgozóinkat az egységes vízgazdálkodási szemlélet kialakításában.

Folyóiratunk célja, hogy az általános tájékoztatáson, a munka- versenye- és mozgalmi híreken kívül teret adjon szakembereink legjobbjainak arra, hogy nyilvánosság előtt foglalkozhassanak szakterületük kérdéseivel, megvalósításra váró elgondolásaik széleskörű ismertetésével. Lehetőség lesz szakmai viták indítására, beszámolókról, tapasztalatcserékről, tanulmányutak ismertetéséről. A lap összeállítását szerkesztő bizottság végzi, amelynek ezen tevékenysége dicséretes társadalmi munkaként értékelhető.

Kívánatos, hogy szakembereink - élve a biztosított lehetőséggel - minél számosabban kapcsolódjanak be a szerkesztés munkájába és biztosítsák, hogy kiadványunk a vízügyi dolgozók kedvelt, értékes, mozgósító folyóirata legyen. Mindenki előtt ismeretes, hogy ma már nem elegendő csupán a szűk munkaköri feladatokkal foglalkozni. Az élet bonyolultsága, a munka komplexitása megkívánja azt, hogy szakembereink átfogó módon foglalkozzanak szakterületük problémáival, nem tévesztve szemelő a vízgazdálkodás országos és helyi érdekeinek szolgálatát.

Az első szám megjelenése alkalmából sok reménnyel és meleg szeretettel üdvözlöm új folyóiratunkat és elismerésemet tolmácsolom mindazoknak, akik tevékenyen közreműködnek abban, hogy lapunk elérje és betöltse rendeltetését.

Takács Lajos
igazgató főmérnök

Takács Lajos írásai az alábbi Körösvidéki Vízügyi Szemlékben olvashatók:

1968/1. sz. november	Előszó
1969/1. sz. január	Eredmények és feladatok
1969/6. sz. december	Év-végi számvetés
1970/2. sz. április	1969. évi feladataink értékelése
1970/4. sz. június	Rendkívüli árvíz a Körösökön
1970/7. sz. december	Gondolatok a 70-es év évfordulóján
1971/3. sz. június	Jól végzett munka után nagy feladatok előtt
1971/6. sz. december	Újévi gondolatok
1972/6. sz. december	Számadás előtt
1973/5. sz. október	Ötödik évfordulóra
1973/6. sz. december	Újévi számvetés
1974/3. sz. június	1974. évi árvíz a Körösökön
1974/6. sz. november	Megfeszített munkával az 1974. évi feladatok teljesítéséért
1974/7. sz. december	Számvetés egy nehéz év után
1975. május	Békés megye vízgazdálkodásának fejlődése kiállításhoz
1975/3. sz. június	A vízügyi igazgatóság feladata az ágazati V. éves terv készítésében és végrehajtásában
1975/6. sz. december	Új év új szemlélet
1976/3. sz. június	A káder és személyzeti munkáról
1976/5. sz. november	A vízgazdálkodási ágazat V. ötéves tervének területi műszaki feladatai
1976/6. sz. december	Eredményes újévet
1977/5. sz. november	Gyula város vízgazdálkodása I. rész
1977/6. sz. december	Tovább a megkezdett úton - Gyula város vízgazdálkodása II. rész
1978/5. sz. november	Jubileumi szám: 10 éves a Körös Vidéki Szemle, köszöntő
1978/6. sz. december	Eredményes új évet - Tanulmányút Lengyelországban
1979/3. sz. június	A békéscsabai építőipari bányatavak hasznosításának koncepciója I. rész
1979/4. sz. augusztus	A békéscsabai építőipari bányatavak hasznosításának koncepciója II. rész
1979/6. sz. december	Boldog és sikeres új évet
1980/2. sz. április	Békés megye vízgazdálkodásának fejlesztése
1980/4. sz. szeptember	A KÖRÖSI árvíz
1980/6. sz. december	Új évi köszöntő
1981/2. sz. április	A Körösök árvize 1981 márciusában
1981/6. sz. december	Új évi számvetés - A KÖVIZIG nyugdíjba vonuló igazgatója: Takács Lajos
1984/2. sz. augusztus	Megemlékezés a Körösvölgy vízgazdálkodásának 150. évéről
1984/4. sz. december	20 éves az MHT Békés megyei szervezete

Takács Lajos megjelent szakmai írásai

VÍZÜGYI KÖZLEMÉNYEK

Takács Lajos: Hozzászólás a Szegeden tartott belvízvédelmi értekezleten - 1966. (48. évfolyam)

Takács Lajos: Védekezés a Körösökön - 1971. 3. füzet.

Takács Lajos: A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság vízgazdálkodási tevékenysége a IV. ötéves tervben - 1976. 4. füzet

Takács Lajos: A Körösök vízkormányzási rendszere - 1980. 2. füzet

HIDROLÓGIAI KÖZLÖNY

Takács Lajos: Békés megye vízgazdálkodási helyzete és fejlesztése - 1975. 10. szám

HIDROLÓGIAI TÁJÉKOZTATÓ

Takács Lajos: Az 1970. évi rendkívüli körösi árvédekezés - 1971.

Takács Lajos: 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Békésmegyei Területi Szervezete 1974.

Takács Lajos: 15 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Békés megyei Területi Szervezete - 1980. április

Takács Lajos: A Körös-völgy vízgazdálkodásának 150. éve - 1985.

Takács Lajos: A Körös-völgy vízgazdálkodásának 150. éve - 1986.

Takács Lajos: Vízmérceavató ünnepség Gyulán - 1987. 2. szám

MAGYAR VÍZGAZDÁLKODÁS

Takács Lajos: A körösi árvíz - 1980. 10. szám.

BÉKÉSI ÉLET (1966-1981)

Takács Lajos: Megyénk új vízhasznosítási létesítménye: A békési duzzasztómű - 1969. 1. szám

Takács Lajos: A békéscsabai építőanyagipari bányatavak hasznosítása vízgazdálkodási és rekreációs célokra - 1980. 2. szám

ÉLET ÉS TUDOMÁNY

Takács Lajos: A körösi árvíz - 1980. 39. szám

Részletek Takács Lajos szakmai írásaiból

Két részletet közlünk szakmai írásaiból, az első cikk még az igazgatói kinevezése előtt, 1965. október 15-én Szegeden tartott Belvízvé-

delmi értekezleten elhangzott felszólalását tartalmazza. A második cikk, bemutatja az 1970-75. évek eseményeit, minden ágazatra ki-

terjedően és utal az 1975. utáni, az V. ötéves terv időszakának teendőire. Nagyon jól összefoglalja az adott időszak beruházásait.

Belvízvédelmi értekezlet Szegeden

TAKÁCS LAJOS (Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság):

A Körösvidéki VIZIG területén a belvízjárásosabb 1956 és 1963 években a szivattyúknak csak mintegy 65%-a volt üzemben tartósabban a felszíni vizek levezetésének hiánya miatt. Ennek oka pedig a csatornahálózat szivóágainak elégtelenségében, illetve elhanyagoltságában keresendő.

A terület fejlett mezőgazdasági üzemeiben, mint például

a hidasháti ÁG-ban 1,9 km/km²,

a vizesfási ÁG-ban 3,3 km/km² a fajlagos csatornasűrűség, máshol azonban csak 0,75 km/km². Látható tehát, hogy a vízrendezésre többlet fordító gazdaságok színvonalának eléréséig még sok a tennivaló.

A csatornahálózat végleges sűrítése — amelynek gazdasági és gazdálkodási nehézségei is vannak — mellett jelentős eredmény érhető el ideiglenes árkokkal. A mai gépesítés lehetőséget ad arra, hogy a mély területektől a legközelebbi belvízcsatornáig ideiglenes árkot húzzunk, akár csatornanyitó ekével, akár szétszántással. Ezt a munkát az őszi vetések után végezve kis költséggel sok ezer holdat mentesíthetünk. Ezek a kis árkok a talajművelés során minden további nélkül beszántathatók, így a művelést nem akadályozzák.

Különösen nagy jelentősége van az ilyen hevenyészett árkoknak nyári belvizek alkalmával, amikor tudvalevően 2—3 napos elöntés is súlyos kárt okoz.

Az egyes nagyüzemi táblákon belüli szivóágak megakadályozzák a pangó vizek keletkezését és a talaj túlzott átázását. Említésre méltó, hogy most, amikor minden talpalatnyi területet törvénnyel védünk, csak Békés megyében több, mint 20 000 kh termőföld maradt vetetlen a túltelített talaj megművelhetetlensége miatt.

Komoly hagyományai vannak a *legelő övgátalásoknak*. Békés megyében kb. 100 000 kh legelő van, amiből a régi társulatok idejében kb. 5000 k. holdat övgátoltak. Ezek az idők folyamán teljesen tönkrementek és ma senki nem törődik velük. Az övgátaknak a helyreállítása nemcsak belvízvédelmi, de vízhasznosítási szempontból is nagy jelentőségű volna.

Szeretnék rámutatni a *belvízkárok értékelésében* tapasztalható eltérésekre. A vízügyi szervek a felszínen látható belvizekkel számolnak, ezzel szemben a tanácsok belvízsújtottnak minősítik mindazokat a területeket, ahol a növényzet a talaj túltelítettsége miatt kárt szenved. Példa erre a folyó évi július hónapban végzett kárbecslés. A vízügyi igazgatóság a júniusi 5288 holdnyi elöntésből 1586 kh területen állapított meg vetéskárt 3 100 000,— Ft összegben, ezzel szemben a községi tanácsok hivatalos kárbecslése ugyanarra az időszakra 19 650 kh területen 63 097 000,— Ft belvízkárt mutatott ki. Szükséges volna kidolgozni a *kármegállapítás egységes szempontjait*, hogy ezek a néha érthetetlennek látszó eltérések megszűnjenek.

A KÖRÖSVIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG VÍZGAZDÁLKODÁSI TEVÉKENYSÉGE A IV. ÖTÉVES TERV IDŐSZAKÁBAN

TAKÁCS LAJOS¹

A IV. ötéves terv nagy feladatokat tűzött népgazdaságunk, majd ezen belül a vízgazdálkodás elé, amelynek egy része a *Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság*² területén realizálódott. Éspedig

— a Körös-vidék társadalmi, gazdasági fejlődése parancsolólag megkövetelte, hogy a vízgazdálkodás terén *kielégítsük a mennyiségi és minőségi vízigényeket és fokozzuk a káros vizek hatása elleni védekezés és a biztonság követelményeit,*

— a fokozódó ipari és lakossági vízhasználat, valamint a mezőgazdaságban alkalmazott kemizálás, továbbá a szomszéd állam területéről érkező vizek minősége, *igényként vetették fel a víztisztaság-védelem továbbfejlesztését,* és

— miután a Körös-vidék *települései vízellátás és csatornázás* vonatkozásában rendkívül alacsony ellátottsági szinten voltak, ezért a *IV. ötéves tervnek* e vonatkozásban jelentős előrelépést kellett előírányozni.

Tervezési munkánkat megkönnyítette, hogy 1968—69-ben „*Komplex vízgazdálkodási tanulmány*”-tervet készítettünk az igények feltárására és az ebből adódó feladatok megvalósítására. *IV. ötéves tervünk* lényegében e tanulmányban megfogalmazott célok elérését irányozta elő (1. ábra).

Az Igazgatóság a *IV. ötéves tervi* feladatokat teljesítette. Némileg zavarta a munkát, hogy az előirányzatok a tervidőszak folyamán módosultak. Az is zavarólag hatott, hogy a tervidőszakban kellett lekötni erőnket az 1970. évi rendkívüli Tisza-völgyi és Körös-völgyi árvíz által okozott károk helyreállítására, az 1974. évi nagy körösi árvíz kivédésére és az 1975. évi súlyos belvíz elleni védekezésre.

Vízgazdálkodási ágazonként az alábbiakban mutatom be az elmúlt tervidőszak előirányzatait és azok teljesítését.

1. A IV. ötéves tervben végzett munkák

a) Árvízvédelem és folyószabályozás

Az Igazgatóság 4108,1 km² területén 3591 km² kiterjedésű mélyfekvésű *árterület* van. Az árterületet 340,6 km hosszú fővédvonal és 124,8 km másodrendű védvonal védi. A térségben élő 265 000 ember, valamint a rohamosan növekvő nemzeti vagyon biztonsága kiemelkedő jelentőséget ad az árvízvédelemnek. A Körös-völgyben 1970. évben 65 milliárd Ft-ot kitevő nemzeti vagyon a tervciklus

¹ Takács Lajos okl. mérnök, a *Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság* igazgatója.

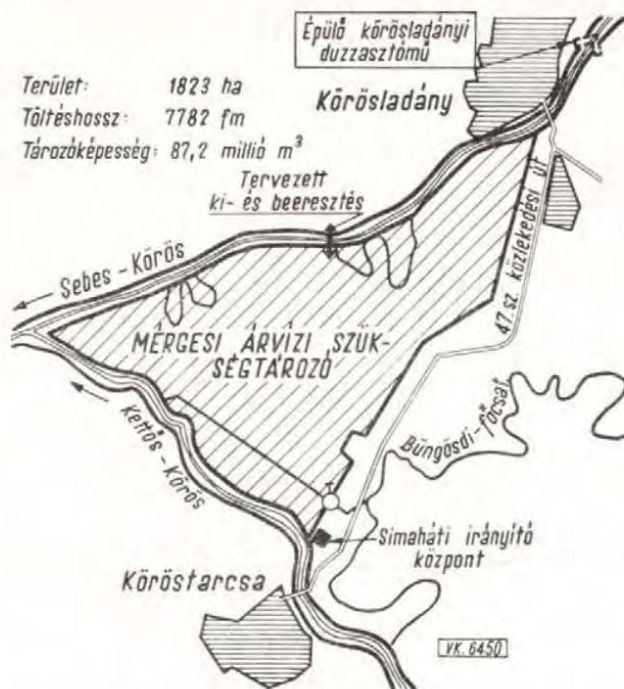
² A vízügyi igazgatóságok átnézetes térképvázlatán 12. szám.

1. ábra. A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság működési területe a IV. ötéves tervben végrehajtott jelentősebb munkák feltüntetésével

Рис. 1. Территория Управления Водного Хозяйства „Бассейн Кёрёш“ с показанием важнейших объектов IV-й пятилетки. 1 = границы: страны, областей, водохозяйственные; противопаводковое обвалование, 2 = аварийные водохранилища, зона влияния ирригационных работ, 4 = развитие головных сооружений полдерных систем, 5 = работы по противопаводковой защите и регулированию русел водотоков

Figure 1. Sphère d'activité de la Direction des Eaux de la Région de Körös, avec l'indication des travaux importants réalisés durant le 4e Plan quinquennal. 1 = limites du pays, du comitat, de la sphère d'activité et la digue de protection contre les inondations, 2 = réservoirs d'alarme, 3 = sphère d'activité des travaux d'utilisations agricoles de l'eau, 4 = développement de ouvrages principaux de l'assainissement des eaux stagnantes, 5 = travaux de défense contre les crues et travaux de régularisation de rivières

2. ábra. Mérgesi árvízi szükségtározó helyszínrajza

Рис. 2. Схема (план) аварийного водохранилища Мергеш

Figure 2. Plan de situation du réservoir provisoire de crues à Mérges

Körös bal parton, a Kettős-Körös jobb és bal parton 15 szakaszon, a Hortobágy bal parton két helyen, a Fekete-Körös jobb parton 3 km hosszban töltéserősítési munkák. Ezenkívül szivárgó rendszerek építése a Kettős-Körös jobb- és balparti védtöltések mentén mintegy 2 km hosszban (3. ábra.)

— a töltés alatti szivárgás csökkentése érdekében a Kettős-Körös bal partján résfalazási kísérleteket folytattunk,

— megkezdtük az árvízi öblözteinket hatékonyan védő Mályvádi szükségtározó építését, amit 1977. évben fejezünk be,

— elkészítettük a Körösök árvízi előrejelzésének számítógépi programját, amely a számítások kis időigénye és a 48–60 órás időelőny révén előnyösen alkalmazható a védelmi erők gyors mozgósításánál és a védekezés megfelelő döntéseinek kialakításánál.

A vázlatosan említett munkákkal döntően a következő eredményeket kívántuk elérni:

— A magyar–román határ mentén kiépített lokalizáló töltés a vízgyűjtő terület romániai részén történő töltésszakadás ellen védi területünket. Szükségességét jól bizonyította az 1974. évi helyzet, amikor a Fekete-Körös romániai töltésszakadásán kiömlő vizek ellen biztos védelmet nyújtott.

— Az 1970–74. évi árvizek okozta töltésrongálódások azonnali helyreállításával a művek védőképességét biztosítottuk. Ezek a munkák az eredetileg előírányzott egyéb feladatokat megelőzően kerültek kivitelre.

végére 81 milliárd Ft-ra növekedett. Ez a tény, valamint az 1970. és az 1974. évi árvíz tapasztalatai szükségessé tették az árvízvédelmi művek védőképességének felülvizsgálatát és a fejlesztés gyorsított ütemű végrehajtását.

Árvízvédelmi munkák céljaira 323,6 millió Ft előirányzat állt rendelkezésre, amelyből az alábbi főbb munkák készültek el:

— a Fekete- és Sebes-Körös közötti lokalizáló töltés és a Fokközi árvízvédelmi telep építése,

— a Sebes-Körös bal oldali töltésfejlesztése, a határmenti felső szakaszon,

— a Fekete-Körös balparti töltésének háttöltésesezése,

— a Berettyó jobbparti töltéserősítés előkészítése,

— a Mérgesi árvízi szükségtározó megépítése (2. ábra),

— a Sebes-Körös és Hármas-Körös jobb partján töltéscsere és erősítés 15 km hosszban; a Sebes-

3. ábra. A dénesmajori körtöltés építése az 1974. évi árvíz idején

Рис. 3. Строительство круговой дамбы в Денешмайоре во время наводнения 1974-го года

Figure 3. Construction de la digue ronde à Dénesmajor à l'époque de la grande crue de l'année de 1974

— A tervciklusban elkészített tanulmányok azt bizonyították, hogy *biztonságos védelemnövelést csupán a töltések erősítésével nem érhetünk el*. Emiatt került sor a *Körös-ágak* szögleteiben kialakítható árvízvédelmi *szükség-tározók* megtervezésére és megépítésére. A *IV. ötéves tervciklusban* elsőként a *Mérgesi tározót* építettük meg és megkezdtük a *Mályvádi tározó* építését is. A *Mérgesi árvízi szükség-tározó* a *Kettős- és Sebes-Körös szögletében*, 7782 fm töltés megépítésével létesült. Területe 1823 ha, tározókapacitása: 87,2 millió m³.

— A töltésfejlesztési munkákkal elértük, hogy az 1970. évi 20,1 km-rel szemben 1975-ben 63,8 km előírt méretű főtöltéssel rendelkezünk.

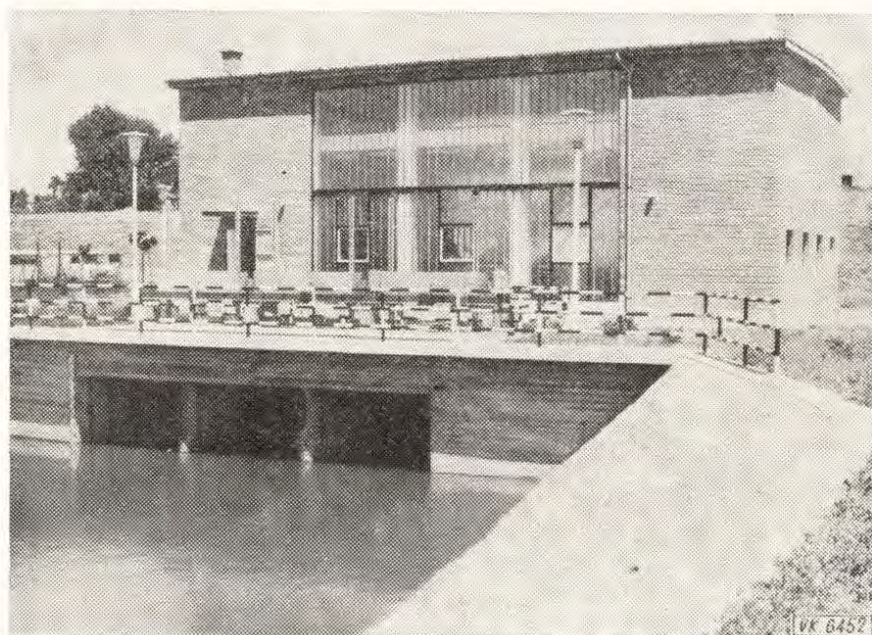
— A tervezett töltéserősítési feladatok módosultak a hitelek fenti célok érdekében történő átcsoportosítása miatt. Így a *Sebes-Körös balparti fejlesztés* csupán az országhatár és a Komádi híd közötti szakaszon valósult meg. A fő hangsúlyt pedig a *Fehér- és Kettős-Körös balparti töltéserősítése* kapta, az öblözet értékének megfelelően.

Az árvízvédelmi és folyószabályozási feladatok, illetve teljesítések pénzügyi adatai — *millió Ft-ban* — az alábbiak:

	Terv	Tény
Árvízvédelmi beruházás	101,3	137,3
Folyószabályozás-beruházás	6,2	—
Árvízvédelmi fenntartás	98,3	136,3
Folyószabályozás-fenntartás	52,8	50,0
Összesen:	258,6	323,6

b) Belvízrendezés

Az a) cím alatt már említettük, hogy az Igazgatóság területének több mint 86%-a mélyártér. A terület teljesen sík, K—Ny-i irányban minimális eséssel. Talaja erősen kötött, túlnyomóan öntés és réti agyagtalaj. E jellemzők megadják az Igazgatóság leglényegesebb feladatainak egyikét. A mélyártéri részen a belvízhullámok időben rendszerint egybeesnek a *Körösökön* lefutó árhullámokkal. Ez a körülmény, valamint a terület beépítettsége és népgazdasági értéke (Békés megye az ország

4. ábra. Nagyzugi $6 \text{ m}^3/\text{sec}$ teljesítményű belvízátemelő szivattyútelep

Рис. 4. Станция откачки полдерных вод Надъзуг мощностью в $6 \text{ M}^3/\text{сек}$

Figure 4. Station de pompage d'évacuation des eaux stagnantes à Nagyzug, avec une capacité de $6 \text{ m}^3/\text{s}$

éléskamrája) szükségessé tette az országos átlagot meghaladó belvízi kiépítettség megvalósítását.

A dinamikusan növekvő nemzeti vagyon és a belvízi kiépítettség közötti összhang még így is megbomlott és ezért állhatott elő 1970-ben 914 millió Ft belvízkár, amelynek zöme — közel 800 millió Ft — a mezőgazdaságot sújtotta. Az okok vizsgálata azt mutatta, hogy a problémák megoldását az üzemi művek elégtelenségében, illetve az üzemi művek csaknem teljes hiányában kell keresni. A megállapítást követően az Igazgatóság elkészítette „Békés megye vízrendezési koncepció tanulmányát”, majd erre támaszkodóan a megye távlati mezőgazdasági vízgazdálkodás-fejlesztési tanulmányát. Ez a tanulmány új alapokra fekteti a belvízrendezés tervezését. Az új módszer szerint *nem a levezetési idő a mértékadó, hanem a talaj vízforgalmi kategóriájától függő befogadótér és a képződő vízfelesleg*, amit viszont a keletkezés ütemében kell elvezetni.

A síkvidéki vízrendezés IV. ötéves tervben előirányzott jelentősebb munkálatai a következők:

- a *Fehér- és Fekete-Körös közötti (delta)* belvízrendszer áthúzódo feladatainak befejezése,
- a *mezőberényi belvízöblözet* fejlesztési munkáinak I. üteme. Torkolati műve a 6 m³/s teljesítményű *nagyzugi szivattyútelep (4. ábra)*,
- a *gyulai belvízöblözet* fejlesztési munkáinak megkezdése, ezen belül egy 4,32 millió m³-es *belvtározó* építése,
- a *Békés III. szivattyútelep* tervezése,
- *Békés megye komplex mezőgazdasági vízgazdálkodás-fejlesztési tanulmánytervének* készítése,
- *üzemi vízrendezések megvalósítása*: ennek megfelelően elkészült, illetve megkezdődött *Bélmegyer, Köröstarcsa, Kötegyán, Méhkerék, Mezőgyán, Biharugra, Füzesgyarmat, Gyula, Békésszentandrás, Körösnagyharsány, Sarkadkeresztúr, Okány, Gyoma, Mezőberény, Békés, Kétsoprony, Kondoros, Szeghalom, Vésztő, Békéscsaba, Nagyszénás, Újszalonta, Körösladány és Gyulavári* mezőgazdasági üzeleinek vízrendezése.

Statisztikai jellemzőkkel illusztrálva, a térség belvízi kiépítettségét a IV. ötéves terv végén az alábbi adatok mutatják:

A vízrendezési *főművek* napi kapacitása 11,4 millió m³. Ez egyenletes vízborítást feltételezve napi 2,7 milliméter, a mélyártérre vonatkozóan pedig napi 3,2 milliméter vízszintesökkenést biztosít.

A belvízrendezés fejlődését a tervidőszakban az alábbi adatok szemléltetik:

Megnevezés	1970. év	1975. év
Állami főmű (km)	1048,3	1469,4
Üzemközi mű (km)	2825,4	2300,6*
Üzemi mű (km)	207,6	2196,9*
Szivattyútelep (db)	65,0	70,0
Szivattyútelepi kapacitás (m ³ /s)	152,99	164,6
Üzemi vízrendezett terület (1000 ha)	13,00	71,2

(Megjegyzendő, hogy az üzemközi művek *-gal jelölt hossza a IV. ötéves tervidőszak végére azért csökkent, mert az elkészült üzemi vízrendezéseknél több *üzemközi csatorna* került megszüntetésre, valamint e tervezések alkalmával végzett kategorizálások során *üzemi csatornáknak* lett minősítve.)

A belvízrendezés IV. ötéves tervi előirányzatának és teljesítésének pénzügyi adatai — *millió Ft-ban* az alábbiak:

	Terv	Tény
Főművi beruházás	61 985	62 180
Üzemközi beruházás	86 256	100 850
Üzemi beruházás	134 230	131 803
Talajjavítás	55 514	55 209
Főművek fenntartása	138 800	196 787
Üzemközi művek fenntartása	19 810	25 062
Összesen:	496 595	571 894

c) Mezőgazdasági vízhasznosítás

Békés megye É-i fele az öntözéses gazdálkodáshoz igen jó adottságokkal rendelkezik. E területet sűrűn behálózzák a *Körösök* élő és holt ágai, kettőshasznosítású, valamint öntözőcsatornák. A *Körösökön* a bökényi, a békésszentandrásai, a békési és a gyulai duzzasztó — 1977-től a körösladányi duzzasztó is — biztosítják az öntözővíz elosztását és tározását. Ennek ellenére az öntözés volumene meglehetősen alacsony. Az igazgatóság mezőgazdaságilag hasznosított területéhez viszonyítva, mindössze 7%. Az igazgatóság területén összesen 29 128 ha van öntözésre berendezve. Ebből viszont 7964 ha-os nagyságával kiemelkedik a rizstermesztés területe, amely az országos rizsterületnek mintegy 30%-át teszi ki. Az igazgatóság területén 2992 ha halastó van. Ezek legnagyobb egysége a Biharugrai Halgazdaság, amelynek tófelülete összesen 1856 ha.

Az igazgatóság területén az öntözés nagyobb arányú elterjedésének a beruházási eszközigenyeken felül mindenekelőtt a *vízvezetékek korlátozottsága az akadály*. Ennélfogva az öntözést elsősorban az aszálykár elhárítására hivatott kiegészítő jellegű, döntően a termelés biztonságát célzó tevékenység. E körülmények nem zárják ki azonban azt a törekvést, hogy a kedvező adottságok mellett az öntözés kiterjesztésére, az intenzív termelési struktúra elősegítésére törekedjünk. Erre annál is inkább szükség van, mivel az igazgatóság területén az 50 éves csapadékatlag 541 mm, a tenyészidőben pedig csupán havi 45—66 mm csapadékkal lehet számolni. Az eloszlás sem időben, sem területileg nem egyenletes.

A IV. ötéves terv mezőgazdasági vízhasznosítási előirányzatai az alábbi főbb feladatokat tartalmazták:

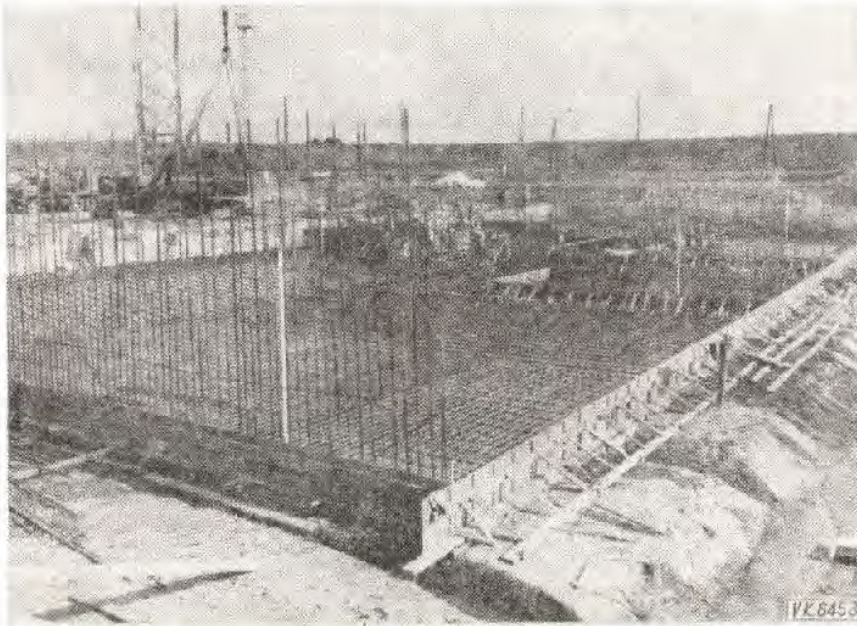
- a körösladányi öntözőrendszer póhalmi öntözőfürtjének fejlesztése,
- az Ó-Berettyó csatorna és a Folyáséri főcsatorna korszerűsítése,
- az elek—kétegyházi öntözőfürt és a kétsopronyi esőztető öntözőfürt előkészítése,
- a körösladányi duzzasztó építésének megkezdése (5. ábra).

A tervciklus előirányzatában szereplő 2000 ha fejlesztéssel szemben 2700 ha-on valósult meg új öntözőtelep. Ez a túlteljesítés elégtelen azonban a térségben megépített mederduzzasztók által biztosítható vízkészlet hasznosítására.

Az öntözőtelepek kihasználása a tervidőszakban igen kedvező képet mutatott. 1971-ben 75,5%-os, 1972-ben 100,3%-os, 1973-ban 104%-os, 1974-ben 94%-os, 1975-ben pedig 54,9%-os volt az öntözőtelepi kapacitás kihasználása. Ez az adatsor is arra utal, hogy a megye a *feltételes öntözés zónájában* van. Növénykultúrájának összetétele miatt a tenyészidő alatt nedvesebb években az öntözés visszaesik, illetve egyes növényfélésekre korlátozódik.

Igen jelentős eredménye a IV. ötéves tervnek a körösladányi duzzasztó beruházásának előkészítése és a kiviteli munka megkezdése. E műtárgy fontos vízkormányzó eszköze lesz a tiszai vízkészlet átcsoportosításának és további 2500 ha öntözésfejlesztés lehetőségét teremti meg.

Az igazgatóság törekedett arra, hogy minél nagyobb területen biztosítsa a feltételes öntözések lehetőségét. A Nagytóti—Toprongyos, valamint a Korhány csatornák összekötésével a Sebes-Körös vizét juttatta el olyan területekre, ahol korábban csak a Romániától vásárolt vízzel lehetett öntözni. Az Ó-Berettyó és Szeghalmi Övcsatorna bővítésével 3500—4000 ha, a Póhalmi főcsatorna kiépítésével további 1500 ha öntözésére nyílt lehetőség. Az V. Főcsatorna fürtjének kialakításához

5. ábra. A Körösladányi Duzzasztómű építése
a Sebes-Körösön

Рис. 5. Строительство подпорного сооружения Көрешладань
на реке Быстрый Көреш

csatornakotrás és gravitációs vízkivétel épült a békési duzzasztó felett. Ez újabb 1200 ha öntözhetőséget biztosítja.

A IV. ötéves terv mezőgazdasági vízhasznosítási feladatai, illetve azok teljesítése — millió Ft-ban — az alábbiak:

	Terv	Tény
Beruházás	31,6	23,9
Fenntartás	50,6	45,0
Öntözés-üzemelés	96,9	85,1
Összesen:	179,1	154,0

d) Vízellátás, csatornázás

A vízellátás célkitűzése az volt, hogy a települések vízművesítésének eredményeként az ellátott lakosok számaránya elérje a 71%-ot. A tényszám elmaradt a célkitűzés mögött, mivel az 1975. év végén az ellátottság csak 58%-ot ért el. A lemaradás oka többek között abban van, hogy a szükségessé vált *gázvezérlések* megoldása a kivitelezések időtartamát megnövelte, így néhány nagyobb vízmű átadására csak az V. ötéves terv első éveiben kerül sor. Nem kevésbé emelte a szolgáltatás beruházási költségeit a víz távszállítása is. Így *Békéscsaba* esetében egy új főnyomócső kiépítése a tervezett hálózatbővítési feladatokat késleltette. A tervidőszakban bebizonyosodott az is, hogy a növekvő lakossági és ipari vízigényeket a helyi vízbeszerzés már nem tudja kielégíteni. A közműves vízellátás, valamint a csatornaközművesítés tanácsai, illetve társulati úton valósult meg, a IV. ötéves terv során és ez a megoldás marad a továbbiakban is.

A IV. ötéves tervben a vízművesítés fejlődése az alábbiak szerint alakult:

	1970. évben	1975. évben
települések száma	51	51
elkészült vízmű	30	38
építés alatt álló vízmű	5	3

A csatornázott területen élő lakosok arányát az összlakosság arányában 11,6%-ra terveztük. A tervezett ellátottsági szintet sikerült igen jól megközelíteni. Az ellátottsági arány 11%-ot ért el. A legnagyobb beruházást a *békéscsabai szennyvíztelep és csatornahálózat rekonstrukciója* képezte, amely áthúzódik az V. ötéves tervre is.

Sokkal kedvezőtlenebbül alakult a helyzet a *szennyvíztisztítás* terén. *Békéscsabán* 1975-ig a 14 000 m³/nap-os tisztítótelep mechanikai fokozatának építése nem fejeződött be, a városba összegyűjtött 4500 m³/nap szennyvíz gyakorlatilag tisztítás nélkül jut az *Élővízcsatornába*.

Szarvason a 450 m³/nap kapacitású tisztítótelepet 2–3-szoros túlterhelés éri, *Békés* város szennyvizeit csak mechanikailag tisztítják.

1975-ben csak *Gyulán* és *Mezőberényben* volt összhang a tisztítókapa-
citás és a keletkező szennyvíz mennyiség között.

A csatornaművek építésében a tervidőszakban az alábbi fejlődés mutatkozik:

	1970. évben	1975. évben
Üzemben levő csatornamű	5	7
Építés alatt álló csatornamű	2	2

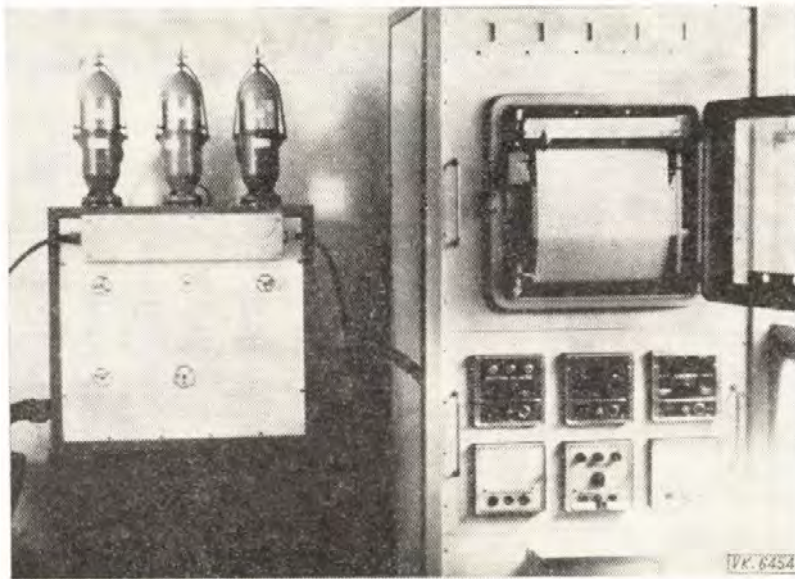
A tervidőszakban megépült 397,4 km vízműhálózat, valamint 81,0 km csatornahálózat.

e) *Vízminőség-védelem*

A céltudatos *védelmi beavatkozások*, az *üzemi önkontroll*, a *prevenció* és a *vízszennyezők bírságolása* együttes eredményeként megállapítható, hogy *mélyégi vízkészletünk* ivóvízellátásra, *felszíni vízkészletünk* — az *Élővízcsatorna* kivételével — ipari vízigények, valamint öntözővízigények kielégítésére alkalmas. Halgazdasági vízigények szempontjából a *Sebes-Körös* vízminősége a határon túlról érkező szennyeződések miatt az utóbbi években bizonytalanná vált.

A KGST normatívák alapján kategorizálva felszíni vízkészletünket az *Élővízcsatorna* „*nagyon szennyezett*”, esetenként „*szennyezett*” vízfolyássá vált. A *Körösök vízminősége* — a *Sebes-Körös* kivételével — az év legnagyobb részében „*tisztának*”, esetenként egy-egy komponens alapján „*kissé szennyezett*”-nek minősíthető. A *Fehér-, Fekete-, Kettős- és Hármaskörös* a nyári duzzasztott állapotban fokozottan szennyvízérzékeny. A *Köleséri fűcsatorna*, valamint a *Sebes-Körös* a romániai szennyvízbeeresztések miatt megbízhatatlan minőségű, előre nem jelezhető szennyezettségű. Ez utóbbi kedvezőtlenül hat a Biharugrai Halgazdaság termelési biztonságára.

A tervidőszakban a *Sebes-Körös* határszelvényében a vízminőségi paramétere-
ket észlelő és rögzítő automata is felszerelésre került. Ez a monitorállomás kellő információt biztosít az esetleges gyors beavatkozáshoz (6. ábra).

6. ábra. Automatikus vízminőség-vizsgáló berendezés a Sebes-Körös határszelvényében

Рис. 6. Автоматическая станция контроля качества воды в пограничном створе реки Быстрый Көрёш

Figure 6. Installation de contrôle de la qualité d'eau automatique, dans le profil frontalier de Sebes-Körös (Körös-Rapide)

Az ár- és belvíz-kárelhárításra szervezett védelmi osztagok, készletek és felszerelések megfelelő ellátottságán túl *vízvédelmi kárelhárító osztag* megszervezésére is sor került. Ennek megfelelően az osztagot a szükséges célfelszerelésekkel el kell látni.

f) Vízrajz

A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság területén a sokrétű vízgazdálkodási feladatok megoldását kiterjedt *vízrajzi és hidrometeorológiai észlelőhálózat* szolgálja és segíti elő. 76 csapadékmérő, 17 hóvíztartalom mérőhely, 7 meteorológiai állomás, 135 talajvízszint-észlelő kút és 160 jelentősebb vízmérce észlelési adatát jelentik és dolgozzák fel naponta.

A *IV. ötéves tervben* vízrajzi tevékenységre a minőségi fejlesztés volt a jellemző, mind a hálózat, mind az adatszolgáltatás terén. Megkezdődött az észlelési és mérési adatok számítógépes feldolgozása. Tervszerű eszközök és módszerek alkalmazásával elkészült a Körösök árvízi előrejelzésének számítógépes megoldása.

g) Termelési tevékenység

Az Igazgatóság termelési kapacitása összhangban van a védelmi feladatok igényeivel. A *IV. ötéves terv* üzemtervi feladatainak nagysága 625,6 millió Ft volt. Éves átlagban az üzemtervi feladatok 125 millió Ft-ot tettek ki. Az üzemtervből 86% termelési, 14% szakigazgatási és hatósági feladat.

A tervidőszakban az Igazgatóság 11 082 800 m³ földmunkát (ebből gépi 10 606 100 m³), 23 743,9 m³ betonmunkát, 54 700 m³ kőszórást, 58 538 m³ téglamunkát és 29 911 légméter magasépítési munkát végzett el. A nagyobb munkagépek között az igazgatóság 8 db szárazkotróval, 1 db úszókotróval, 15 db földnyesővel, 6 db földtolóval és 3 db egyéb géppel rendelkezett. A fizikai munkáslétszám éves átlagban 1100 fő volt. Az egy munkásfőre eső termelési érték 95 715–123 714 Ft között alakult.

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum

Takács Lajos megnyitó beszéde 1974.

Részlet Takács Lajos igazgató-főmérnök megnyitó beszédéből, aki nek támogatása és szakmászere-tete nélkül nem jött volna létre a gyűjtemény.

„Sok szeretettel és tisztelettel üdvözlöm kedves vendégeinket múzeumavató ünnepségünkön. Ünnepe-
ségünknek az a célja, hogy emléket állítsunk a vízügyi múlt-
nak és ezen keresztül bemutassuk, hogy a Körösök vidékén milyen feladatokkal kellett megbirkózni az itt élő lakosságnak részben a pusztítást okozó felesleges és káros vizekkel szemben, részben az éltető víz előteremtéséért.

Jelenlegi életünkben egy rohanó életritmusnak, a technikai haladás ugrásszerű fejlődésének vagyunk tanúi és részesei. A korábbi évtizedekben – főleg a felszabadulás előtt – lassúbb volt az élet folyása és úgy az életforma, mint a technikai létesítmények hosszú időn keresztül nem változtak lényegesen. Ez azt is jelentette, hogy elérhető közelségben volt a múlt, - annak tárgyait és eszközeit használtuk, az őket létrehozó embereket, vagy azok némelyikét még munkatárs-ként is ismerhettük.

A közelmúlt évek és napjaink rohanó tempója, a technika és a civilizáció rohamos térhódítása, a generációváltás olyan helyzetet teremtett, hogy szinte máról-hol-

A Hosszúfoki múzeum átadása, 1974. (balról Pfeifer József igazgató-helyettes, Takács Lajos igazgató, Gabnai Sándor műszaki tiszt)

napra felszámolódnak, megszűnnek, elkallódnak a múlt értékes tanúi, közöttük a vízügyi élet emlékei is. Egyre kevesebb a vízügyi múltat ismerő, és még ma is aktívan dolgozó munkatársak száma. Átépülnek a vízügyi létesítmények, megszűnnek a régi gátörtelepek és velük együtt roncstelepre kerülnek az elavult gépek, szemétre jutnak a vízi élet kisebb nagyobb tárgyi emlékei. Az új irodaházakban nincs már hely a 100 évvel ezelőtti térképek, iratok, tervek elhelyezésére.

Ez a törvényszerű folyamat – amelyben az új felváltja a régit – olyan veszélyt rejtett magában,

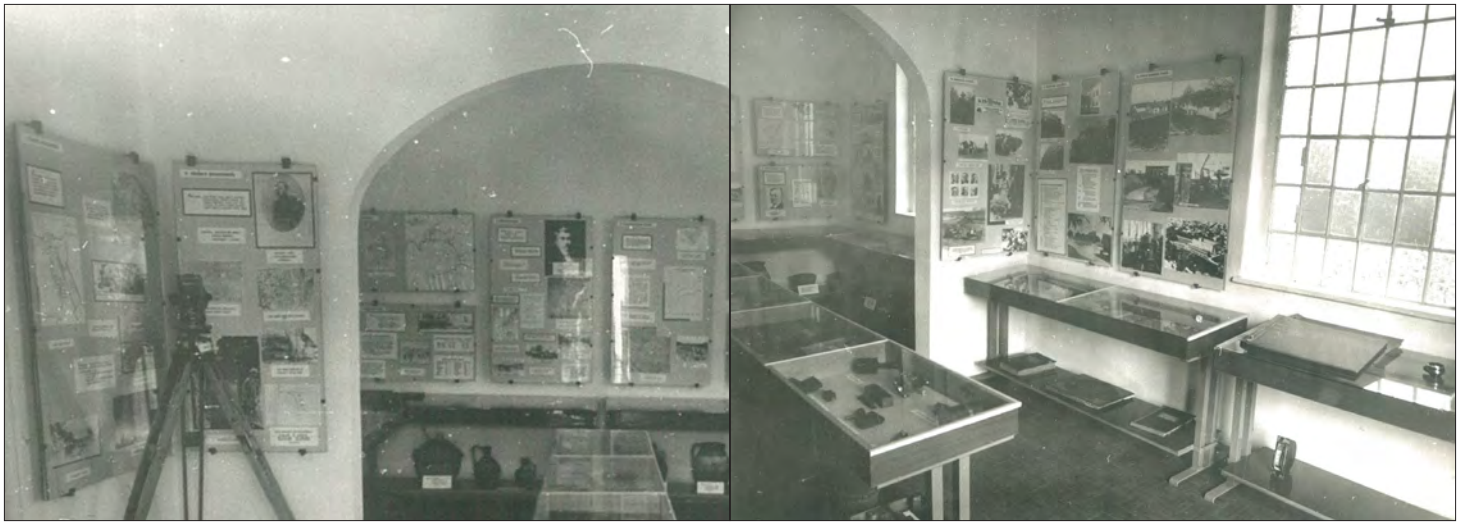
hogy elvesznek, feledésbe mennek a természetalakító, hazát teremtő vízi munkák még meglévő emlékei is. Pedig a magyar vízgazdálkodás elmúlt 150 éve világviszonylatban is kiemelkedő létesítményeket produkált, nagynevű, távlatokban gondolkozó vízimérnökök egész sorát termelte ki, így érthetően drágák nekünk és pótolhatatlan értékűek azok az emlékek, amelyek ebből a korból származnak. Ilyen gondolatok foglalkoztattak bennünket két évvel ezelőtt is és akkor született meg egy Körös-vidéki vízügyi múzeum létrehozásának gondolata. Úgy hiszem időben, legutolsó pillanatban volt ez, ami-

Emléktábla a létrehozóknak

A meghívott vendégek egy csoportja

A múzeum belső tere

kor reményünk lehetett arra, hogy régi pincékben és padlásokon, üzemem kívül helyezett szivattyútelepeken találhatunk olyan berendezéseket, eszközöket, iratokat, használati tárgyakat, amelyek utódaink és a kíváncsi érdeklődők számára bemutatják a korábbi idők vízügyi tevékenységét.

A gondolat munkatársaim körében kedvező fogadtatásra talált, lelkes támogatói akadtak az ügynek, akik fáradságot nem kímélve, gyűjtötték össze a múzeumi anyagot. A létrehozás lehetőségét az adta meg, hogy selejtezésre került a régi Hosszúfoki I. szivattyútelep, amely 1898-ban épült. A telepet nem szereltük le, hanem – mint a legkisebb gőzüzemű szivattyútelepek egyikét – műszaki emlékként hagytuk meg. A gépház mellett lévő gépészpihenőt és kis kézi műhelyt emlékszobák céljaira alakítottuk át. Elkezdtük a múzeumi anyagok gyűjtését és örömmel mondhatom, hogy mind az igazgatósági dolgozók, mind a vízügyi szervek és más intézmények a legnagyobb megértéssel és segítőkészséggel kezelték törekvéseinket és minden lehető segítséget megadtak ahhoz, hogy a szándékból valóság legyen. Az anyag gyűjtését, rendezését, a múzeum berendezési tárgyainak készíttetését végül a kiállítás megrendezését kedves munkatársunk Gabnai Sándor műszaki tiszt végezte.

Hogy milyen sikerrel és milyen eredményességgel, azt kedves vendégeink látni fogják. Engedjék meg, hogy Gabnai Sándornak ez alkalommal is megköszönjem mindazt a törődést és fáradságos munkát, amit a vízügyi emlékek összegyűjtése és múzeum berendezése terén végzett.

Végül már csak a múzeum elnevezése adott gondot. A vízügyi múlt bővelkedik kiváló emberekben, híres vízrendezőmérnökökben, így nem lett volna túlságosan nehéz névadót választani. E munka nyomán mégis törekedtünk arra, hogy a Körös-vidéken folyó vízi munkákkal legszorosabb kapcsolatban álló személyről nevezzük el múzeumunkat, így esett a választásunk Bodoki Károlyra, aki 1838-tól kapcsolódott bele az itt folyó vízimunkálatokba és foglalkozott ezzel egészen 1868 decemberében bekövetkezett haláláig.

Bodoki Károly 1814-ben született Békésen. 1838-tól 1847-ig apja mesterségét folytatta és a megye földmérője volt, majd 1847-től a Körösszabályozási Társulat osztálymérnöke lett és ebben a minőségben készítette 1853-ban a Fe-

hér-Körös szabályozásának átfogó tervét. E program végrehajtására alakították meg ugyanebben az évben az Alsó-Fehér-Körösi Ártmentesítő Társulatot. Az 1855. évi árvíz, amely Gyulán 446 ház pusztulását okozta – új megoldást követelt és a rendezési terv a városon kívülre, a jelenlegi nyomvonalára helyezte a Fehér- és a Kettős-Köröst. 1856. és 1868. között Bodoki Károly főleg a Körösök és a Berettyó szabályozási tervével foglalkozott. Mint sokoldalú embert a folyószabályozás mellett a városfejlesztés is érdekelte és elnöke volt a Gyula város csinosítására megalakult „szépészeti és építészeti szakosztálynak”.

Szeretném, ha vízügyi múzeumunk – ha szerényen is – de emléket állítana a Körös szabályozás nagy úttörőjének és inspirálná a

A KGST. Villamosenergia Állandó Bizottság vízerőmű szekciójának résztvevői látogatást tettek a múzeumban, 1978.

mai fiatal szakembereinket hasonló tájformáló feladatok elvégzésére.

Ez a múzeum egy szerény kezdet, gyors beavatkozás volt a még fellelhető és pusztulásra ítélt értékeink, emlékeink megmentéséhez. A munka azonban nincs befejezve. Lehetőséget adunk mai szakembereinknek is ahhoz, hogy a múlt iránti érdeklődésüket, nagy elődeink iránt érzett tiszteletüket a múzeum gyarapításával, továbbfejlesztésével kifejezésre juttathassák. Bízom abban, hogy a mostani műszaki generáció méltó folytatója lesz elődeink munkájának és gondos ápolója a vízügyi emlékeknek és hagyományoknak. Végezetül engedjék meg, hogy a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Bodoki Károly Múzeuma nevében tisztelettel megköszönjem minden közreműködőnek, adományozónak önzetlen segítségét és támogatását. Múzeumunkat ezennel megnyitom”.

1974. július 19. – Takács Lajos

A múzeum megnyitásának 40. évfordulóján elhangzott Takács Lajos beszéd

„Tisztelettel és szeretettel üdvözlöm a Hosszúfoki Vízügyi Múzeum 40 éves fennállása alkalmából itt megjelent meghívottakat, vízügyi dolgozókat, a vízügy iránt érdeklődőket, kedves barátainkat. Nevezetesen ez a mostani együttlét azért is, mert egybeesik a múzeum névadójának, a Körös szabályozások oroszánrészt végző Bodoki Károly vízimérnök születésének két-

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum

századik évfordulójával.

Ennek a múzeumnak a szükségességét az 1970. évi nagy Tisza-völgyi árvíz vetette fel. Az árvíz során sok gátórház és árvédelmi szertár ment tönkre, a bennük lévő elhasználandó, vagy elavult védelmi eszközökkel együtt. Az állapotokat látva, úgy gondoltam, ez az utolsó alkalom, hogy a régi vízügyi tevékenység jellemző eszközeit összegyűjtsük és egy később létrehozandó vízügyi múzeumban az utókorunk bemutatassuk. Ilyenek voltak többek között az istrángos cölöpverők, keresztvágó fűrészek, karóverő sulykok, kézi fúrók, lámpások, stb. Később ez a kezdeti gondolat tovább bővült azzal, hogy a körös-vidéki folyószabályo-

zás ma már alig fellelhető mérnöki eszközeit, dokumentumait, rajzokat, tervrészleteket, fényképeket, akár eredetiben, akár másolatban szintén össze kellene gyűjteni a múzeum részére.

Ekkorra már az is nyilvánvaló lett, hogy ez egy hatalmas munka, ami csak úgy magától nem fog megvalósulni. Ezzel egy rátermett kollégának főállásban kell foglalkozni. Műszaki állományunkban találtam is egy erre alkalmas munkatársat Gabnai Sándor műszaki tiszt, volt régi cserkészársam személyében. Felmentettem hivatali munkája alól, és megbíztam a múzeum létrehozásával kapcsolatos munkák végzésével. Elképzelhető, mekkora feladat volt a semmiből valami olyat létrehozni, ami a szakterületre jellemző, érdekes és értékes, elhelyezésében célszerű és esztétikus. Olyan, ami a belépés pillanatától leköti a látogató érdeklődését. Gabnai barátom értette és vállalta a feladatot.

Amikor már úgy éreztem, hogy jó kezekben beindult a gyűjtés, a válogatás, a korabeli fontos dolgok beszerzése, szembekerültünk az elhelyezéshez szükséges épület problémájával. Olyan épületet nem találtunk, amely minden igényünket kielégítette volna. Így maradtunk a használaton kívüli Hosszúfoki I. sz. gőzüzemű szivattyútelep épületénél, ami maga is egy muzeális érték. Kisebb belső átalakítással, külső és belső tatarozással az épület alkalmassá vált

Takács Lajos nyugalmazott igazgató beszéde közben

a múzeum elhelyezésére. Sajnos, a jó megközelítés és a kiállító helyiségek szűkösségének problémáit nem tudtuk megoldani.

Sándor barátom nem egészen két év múlva, 1974 áprilisában jelentette, hogy az anyag összeállt, és már lényegében csak a tárgyak feliratozása van hátra. Illetve volt még egy nem lebecsülendő feladat. Névadót kellett választani a múzeumnak. Közvélemény kutatást is végezve, egy kiemelkedő személy maradt, Bodoki Károly a Körös szabályozások tervező és levezető mérnöke.

Amikor a múzeum megalapításáról, működésének 40 évéről megemlékezünk, nem mulaszthatjuk el, hogy ne szóljunk néhány szót Bodoki Károly emberi nagyságáról, szakmai kiválóságáról, munkásságának vízügyi, történeti jelentőségéről.

Bodoki Károly székely kismemesi családból származott. Apja Bodoki Henter Mihály volt, aki a Kovászna megyei Bodok községből települt Magyarországra és a budai Mérnöki Intézetben földmérő mérnöki oklevelet szerzett, majd Békés megye mérnökévé nevezték ki 1812-ben.

Bodoki Károly - Mihály első gyermekeként -, 1814. március 29-én született. Apja nyomdokait követve, ugyancsak a Mérnöki Intézetben kapott diplomát, majd apja korai halála után őt nevezték ki Békés megye mérnökévé. Az ő munkásságának idejére esett a Körös-

A rendezvényen Bak Sándor köszöntötte Takács Lajos nyugalmazott igazgatót

vidék folyóinak szabályozása, a terület árvízi biztonságának megteremtése. Ebben az időben már nemcsak egyes tehetős nagybirtokosok gazdaságának, vagy néhány település biztonságos fejlődésének lehetősége volt a cél, hanem az akkoriban „vadvízországnak” nevezett térség teljes és egységes vízrendezése.

Bodoki Károly a rá váró hatalmas munkát az 1842. évi megyei kinevezésével kezdte meg, majd a vízi társulatok megalakulása után a Körös Szabályozási Társulat osztálymérnökeként folytatta. Ettől kezdve a neve és munkája haláláig egybeforrt a Körösök és Berettyó szabályozásával. Megye mérnökként mindenekelőtt új szabályozási tervet készített, elsőként

a Fehér-, a Fekete-, a Kettős- és Hármaskörösre, majd 1855-től a Sebes-Körösre és a Berettyóra is. Itt most nincs mód arra, hogy a folyószabályozások embert próbáló hatalmas feladatát akár csak érintőlegesen is bemutassam. Legyen talán elég annyi megállapítás, hogy Bodoki Károly és munkatársai kiváló, hibátlan munkát végeztek. Folyóink ma is azon a nyomvonalon, olyan esésviszonyok mellett folynak, árhullámai pedig a Tisza árvizét megelőzve érkeznek a csongrádi torkolathoz, amint azt Bodoki a terveiben meghatározta.

Hogy érzékeltessem az elvégzett feladatok nagyságát mégis ismeretek néhány szám adatot:

A Fehér- és a Sebes-Körös, valamint a Berettyó folyók egyes szakaszait a szabályozás során, új nyomvonalon mederbe kellett terelni. Ehhez összesen 87 km hosszban új folyómedret kellett ásni. Elvégeztek összesen 277 meder átmetszést, amivel a folyók hosszát 602 km-rel lerövidítették. Megépítettek a szükséges helyeken 276 km érvédelmi töltést. A szabályozások során hozzávetőleg 20 millió m³ földmunkát végeztek el.

Amikor ezeket a számokat halljuk, tudnunk kell, hogy ezeket a munkákat nem a mai gombnyomogató módszerrel, hanem az emberi erő teljes megfeszítésével, kordéval és talicskával végezték és, hogy egy m³ föld a mederből a töltésbe kerüljön, ahhoz 16-szor kellett púposra rakott talicskát 100-200 m távolságra tolni, 8-10

A rendezvény résztvevői a múzeumban

méternyi szintkülönbség legyőzésével.

De, hogy jön mindez vízügyi múzeumunk történetéhez? Úgy, hogy visszapillantásra ad módot, megmutatja, hogyan jött létre az a hatalmas alkotás, aminek a megléte ma egészen természetesnek tűnik. Valóban. Az ilyen munkákat ma már modern eszközökkel és módszerekkel végezzük. De rá kell éreznünk arra, hogy megkülönböztetett tiszteletet érdemelnek azok az emberek - mérnöktől a kubikosig -, akik olykor primitív körülmények között olyan létesítményeket alkottak, amelyek évszázadok múltán is alapját képezik az árvízmentesítésnek.

Múzeumunk 40 évvel ezelőtti alapítása szerény próbálkozás volt arra, hogy emléket állítson a Körös szabályozás résztvevőinek, mindenekelőtt a névadó Bodoki Károlynak. A próbálkozás a vártnál nagyobb eredményt hozott. A látogatási könyv bejegyzései szerint itt nemcsak környékeliek, nemcsak megyebeliek, nemcsak iskolai osztályok fordultak meg, de látogatók jártak itt Amerikából, Afrikából, Ausztráliából és az arab világból is. Mindnyájan elismeréssel írtak az itt látottakról és köszönték azt az élményt, amit a múzeum nyújtott.

A múzeum létezése a mai vízügyeseket is megérintette. A múzeum célkitűzéseinek megvalósítására, anyagának gondozására, fejlesztésére baráti kör alakult, amelynek nem kis része volt abban, hogy Bodoki Károly, munkájának elismeréseként születésének 200-ik évfordulóján Gyula városában köztéri szobrot kapjon.

A múzeum szerepe a vízügyi eszközök, emlékek egy részének megmentésével, bemutatásával nem ért véget. Módot ad a mai szakembereknek arra, hogy a nagy elődök iránti tiszteletüket, a múzeum gyarapításával is kifejezzék, de ösztönzést ad arra is, hogy a maguk szakterületén módot találjanak a réginél jobb, újszerűbb megoldások alkalmazására. A múzeum baráti köre azzal is segíteni kívánja a teremtő gondolatok születését, hogy felkutatja, illetve megírja, majd közreadja a területen dolgozó korábbi szakemberek szakmai életrajzát. Írásos források hiányában ez nem lesz egyszerű feladat.

A múzeum eltelt 40 éve igazolta,

A múzeumnak ajándékozott mérőműszerrel

hogy létrehozása hasznos volt, sőt továbbfejlesztése volna kívánatos. Erre azonban a mostani szűkös adottságok nem kínálnak lehetőséget. Megoldást kellene találni a szabadban elhelyezett kortörténeti gépi eszközök megfelelő, időálló megvédésére is. Jelenlegi állapotukban a fém eszközök és feliratok az időjárás hatására erősen károsodnak.

Az említett egy-két munka természetesen nem felsorolás, csupán példa arra, hogy a közeljövőben milyen súlyú feladatok várnak megoldásra.

A feladatok említése között a végére hagytam egy, általam is kiemelten kezelendő probléma megoldását. Kétség nem fér ahhoz, hogy Bodoki Károly a legméltóbb vízimérnök, aki múzeumunk névadója lehet. Ennek ellenére a kiállított anyagok között alig található valami, ami személyes tárgyaira, munkaeszközeire, írásbeli tevékenységére, tervrészleteire, társulati és közszereplésére utalna. Talán megérne egy kísérletet utánanézni annak, múzeumunknak lehetne-e lehetősége arra, hogy efféle anyagokhoz, vagy azok másolatához hozzájusson?

Mielőtt a szakmai részletekbe teljesen belebonyolódnék, visszatérek múzeumunk 40 évéhez. Ez a 40 év eredményes volt. Ez a múzeum jól szolgálta rendeltetési célját, sőt messzi világtájakra is eljuttatta a vízgazdálkodás itteni fejlődéstörténetének ismereteit.

Hogy ez így történhetett, számos munkatársunk odaadó munkájának, a baráti kör ösztönző, szervező tevékenységének és vízügyi igazgatóságunk mindenkori, határozott támogatásának köszönhető. Amikor a múzeum fenntartása és gyarapítása érdekében kifejtett munkát megköszönöm, múzeumunknak még számos eredményes évtizedet kívánok.

Továbbra is sikerrel végezzék a vízügyi emlékek megőrzését és bemutatását, gyarapítva ezzel is az általános vízügyi kultúrát. Köszönöm a megtisztelő figyelmüket.

2014. július 22. - Takács Lajos

A múzeum bemutatótermében

HÍRADÁSOK A MÚLTBÓL

BÉKÉSI MEGYEI

Világ proletárjai,
egyesüljétek!

NÉPÚJSÁG

A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

1965. JÚNIUS 15., KEDD

Ára: 60 fillér

XX. ÉVFOLYAM, 139. SZÁM

Megáradtak a Körösök és a Berettyó Árvízvédelmi készülség a megyében

Víz alatt 60 négyzetkilométer, a belvíz
21 ezer 500 holdat veszélyeztet
Békésnél ma tetőzik a Kettős-Körös

A június 16-tól lehullott csapadék a Körösök vízgyűjtő területén nagy árhullámot alakított ki. A Fekete-Körös június 12-e, szombathéai árad — közölte Ambros Lajos, a Kőrösvidéki Vízügyi Igazgatóság osztályvezető-főmérnöke. A Fekete-Körös Gyula-Remeténél június 14-én a déli órákban telőzött. A levonuló ár előlött a hullámteret. A víz szintje az 1919-ben mért legmagasabb árhullámától egy méterrel alacsonyabb. A Fekete-Körös felső, román népköztársasági szakaszáról nagyfokú apadást jeleztek. Vasárnapról hétfőre virradóra — 36 óra alatt — másfél méteres apadást mértek.

A Fehér-Körös szintén megáradt. A hullámterén hűmpölygő víz mennyisége kevesebb a Fekete-Körös víztömegénél. A Fehér-Körös telőzést Gyulánál ma, június 15-én 520—530 centiméteres vízállással várják. (Az 1961-ben mért legmagasabb vízállás a Fehér-Körösön 874 centiméter volt.)

A Kettős-Körösön hétfőre kialakult az árhullám. Békésnél 606 centiméteres vízállással június 14-én délelőtt 10 órakor elsőfokú készültséget tartottak fenn. A Kettős-Körös tetőzését Békésben ma éjszaka várják. A hullámteret előreláthatóan két méteres víz borítja.

A Sebes-Körös felső szakaszán visszatért medrébe. Körösladány térségében ma, június 15-én 540 centiméteres vízállással tetőzik az árhullám. A hullámteret itt is két méter magas víz fed.

A Berettyó szeghalmi szakaszán hétfőn délelőtt 10 órakor másodikfokú árvízvédelmi készültséget rendeltek el. Ez a folyó kismértékben, de tovább árad.

A Hármaskörös alsó szakaszán még nyugalmos van. A folyó melletti lakosság jelentős része vasárnap és hétfőn az árterületen fekvő szénát gyűjtötte s mentette a többi értéket. Mivel ezekben a napokban a Tiszán is egy igen jelentős árhullám alakult ki, a Hármaskörösben felgyülemlett víz további útja a Duna áradása miatt — az alsó szakaszon — gon-

dót okoz. Lehetséges, hogy a Tiszától Gyomaiig több héten át tartós és magas vízállással kell számolnunk.

Az árvédekezés — június 14-ig — egyelőre csak a víz útjának figyelmére összpontosult. A gátakon őrség teljesít szolgálatot. A honvédség, a munkásőrség és az egyes folyószakaszokkal határos községek lakosainak kirendelésére június 14-ig nem került sor.

Az árhullám már eddig is jelentős károkat okozott. Víz alá került csaknem hatvan négyzetkilométernyi terület, melyből 61-hatezer hold szántó a hullámterén. A fák és a bokrok között növekedett füvel korábban lekaszálták, mivel az árhullám a felső szakaszon gyorsan jött, a gyepszéna jelentős részét elsodorta a víz. A hullámterén rekord értékek mentését a párt megyei bizottsága és a megyei tanács vb. mezőgazdasági osztálya figyelemmel kíséri a szükséges intézkedések megtételére.

Az árhullám levonulásával egyidőben a belvíz is jelentős területet öntött el. Csomós István, a megyei tanács vb. mezőgazdasági osztályának vezetője arról tájékoztatta szerkesztőségünket, hogy a megyében 7500 hold vetésen víz áll. További 14 ezer hold annyira elvizesedett, hogy június 14-ig nem lehetett rámenni, így be sincs vetve.

Takács Lajos, a Kőrösvidéki Vízügyi Igazgatóság árvízvédelmi osztályának vezetője hétfőn, június 14-én közölte, hogy a vízügyi igazgatóság területén eddig 34 szivattyútelepet helyeztek üzembe. Ezekkel másodpercenként 62,5 köbméter vizet emelnek át a folyók hullámterébe. Ezenkívül 21 szivattyúállással — tizenegy helyen — másodpercenként 6 köbméter vizet továbbítanak a nagyobb vízgyűjtő csatornába. A szántóföldön felgyülemlett víz csatornába engedése az idén is gondot okoz. Ez a feladat az állami gazdaságoké és a termelősövetkezeteké. A vízügyi igazgatóság a csatornában lévő víz elve-

zetéséről gondoskodik. A kiadott intézkedés alapján a szivattyútelepek és a szivattyúállások fokozottabb üzemeltetésével két-három nap alatt kiürítik a belvízzel felt csatornákat. Így teremtenek lehetőséget a meg meglévő belvizek további elvezetésére.

Dupsi Károly

Mely törzsszámok tulajdonosainak emelkedik a nyugdíja?

Július 18-án postázzák először a felemelt nyugdíjakat

Mint ismeretes, július 1-től fel-emelik a munkaviszony és a kislipari szövetkezeti tagság alapján járó 1959 előtti megállapított ezer forintnál alacsonyabb öregségi és rokkantsági nyugdíjakat. A nyugdíjfolyósító igazgatóságtól hétfőn kapott tájékoztatás szerint már folyamatban van az emelési kapcsolatos munkák technikai lebonyolítása, ehhez felhasználják az igazgatóság leg-

újabb lyukkártyás gépeit. sőt a Központi Statisztikai Hivatal adatfeldolgozó gépeit is. Július 12-re befejeződik a munka technikai része, július 18-án pedig megkezdődik a felemelt nyugdíjak postára adását.

Az 1954. október 1. előtti rendelkezések szerint nyugdíjazottak el-látását 20, az 1954. október 1. és 1958. december 31. között hatályban volt jogszabályok szerint megállapított nyugdíjakat pedig

10 százalékkal emelik. Egyébként bármelyik nyugdíjas, törzsszáma alapján is azonnal megállapíthatja, hogy melyik kategóriához tartozik. A nyugdíjas igazolványon nyolcjegyű törzsszám található, s ezekből kiderül, hogy az igazolvány tulajdonosát mely jogszabályok alapján nyugdíjazták, tehát kik, milyen emelésre számíthatnak. Azoknak a nyugdíjait emelik 20 százalékkal, akiknek nyugdíjfolyósítási törzsszáma 111, 112, 113, 114, 121, 129, 211, 212, 213, 214, 221 és 229-es számokkal kezdődik. Tízszázalékos emelésben részesülnek azok a nyugdíjasok, akiknek nyolcjegyű törzsszáma 131, 139, 231 és 239-es számokkal kezdődik. Az 5-ös számjeggyel kezdődő törzsszámú saját jogú nyugdíjasokat illetően többféle eset is előfordulhat, egy részüknek a nyugdíját 10, másokét 20 százalékkal emelik, egy részükre pedig nem terjed ki a nyugdíjemelés kapcsolatos rendelkezés.

A mezőgazdasági, öregségi (OMB) járadékosok — akiknek törzsszáma 511-gyel kezdődik — egyenesen havi 70 forinttal kapnak többet. A hadigondozási pénz-elátásban részesülők — törzsszámuk első három számjegye 711 — havi 110, illetve 120 forinttal kapnak többet. Emelést kap azoknak a hadigondozottaknak egy része is, akiknek a törzsszáma 712-vel kezdődik. Az ismeretelt emeléseket a nyugdíjfolyósító igazgatóság hivatalból hajtja végre, július végén már a felemelt összeget kapják a nyugdíjasok.

Hivatalból hajtják végre a kétgyermekesek családi pótlékának 75 forintról 200 forintra való emelését, a szülőien árvák ellátásának emelését is. A nyugdíjfolyósító igazgatóság kéri a nyugdíjasokat, hogy az emeléssel kapcsolatos munkák zavartalan lebonyolítása érdekében az első felemelt összeg kézhez vétele, vagyis július 31-e előtt mellőzzék az emeléssel kapcsolatos kérelmeik benyújtását. (MTI)

Bizonyítványosztás

Hatvanötfele tanterv készül a mezőgazdasági de'gozók szakoktatásához

A népgazdaság egyetlen ágában sem készül meg a felnőtt dolgozók szakképzéséhez olyan sokféle tanterv, mint most a mezőgazdaságban. Az ószól kezdve ugyanis új rendszer szerint folytatják, illetve újabb fokozatokkal bővítik a mezőgazdasági dolgozók szakmai oktatását.

A mezőgazdasági szakmunkás-képzés több éves „múlttal” rendelkezik ugyan, most mégis új tanterveket igényel. A képzés ideje az eddigi 3 évről 2-re csökkent, az összes óraszám viszont 450-ről

csaknem 1000-re emelkedett. A tananyag részben kevesebb lett — mivel a speciális ismeretek ezennél a továbbképzés keretében tartoznak — részben növekedett, mert a hallgatóknak alaposan meg kell ismerniük a szakmájukban használatos erő- és munkagépeket.

Csszesen 69 mezőgazdasági szakma, munkakör és szak részre kell összeállítani az új óra- és tanterveket. A munkában több mint 300-an vesznek részt. (MTI)

BÉKÉS MEGYEI

A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

Világ proletárjai,
egyesüljétek!

NÉPÚJSÁG

1969. ÁPRILIS 22., KEDD

Ára 1 forint

XXIV. ÉVFOLYAM, 90. SZÁM

Az öntözés fejlesztésének új eszköze a duzzasztómű

Fehér Lajos elvtárs ünnepélyesen üzembe helyezte a Kettős-Körös békési duzzasztóműt

Fehér Lajos elvtárs bekapcsolja a sziliprendszerrel működő villanymotort.

Az elnökség tagjai a gépház hidjáról nézik a víz útját.

A szemerkélő eső ellenére, vasárnap délelőtt sokan igyekeztek a Kettős-Körösön felépített békési duzzasztóhoz, hogy tanú, részesei lehessenek a mű ünnepélyes üzembe helyezésének. A folyó jobb oldalán, a Varga-hosszal szivattyútelep szomszédságában összegyűlt 700-800 érdeklődő meleg fogadtatásban részesítette az ünnepség elnökségét, köztük Fehér Lajos elvtársat, a párt Politikai Bizottságának tagját, a kormány elnökhelyettesét, Dégen Imre államtitkárát, az OVH elnökét, Frank Ferencet, a párt Békés megyei bizottságának első titkárát, Klaukó Mátyást, az MSZMP Központi Bizottságának tagját, a megyei tanács vb-elnökét, Csörgő Jánost, a Ganz-MÁVAG vezérigazgatóját, Takács Lajost, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság vezetőjét, Jakab Mihályt, a párt békési járási bizottságának titkárát, dr. Soós Sándort, a békési járási tanács vb-elnökét, Pethő Mátyást, a békési községi pártbizottság titkárát és Pataki Istvánt, a békési községi tanács vb-elnökét.

Fél 11-kor Klaukó Mátyás elvtárs a megye politikai és társadalmi szerveinek nevében köszöntötte az ünnepség résztvevőit, majd Fehér Lajos elvtárs emelkedett szólásra. Beszédében kitért a 200 évvel ezelőtti itteni gazdasági állapotokra, s arra, hogy Békés környéke 120 évvel ezelőtt az ország káros vizektől leginkább sújtott területe volt. Az ember sorozatos küzdelme a természet vad erő ellen meghozta a gyümölcsöt. Ma jól szervezett s időről időre kiemelkedő eredményeket mutat fel a Körös-völgy mezőgazdasága.

— Számunkra különösen emlékeztetés marad a mai ünnepség — mondotta Fehér elvtárs —, hiszen a békési duzzasztó megépítése, üzembe lépése újabb, jelentős mérföldkövet jelent a Körös-völ-

(Folytatás a 3. oldalon)

Kádár János vezetésével küldöttség utazott a KGST ülészakára

Kádár Jánosnak, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága első titkárának vezetésével a Kölcsonos Gazdasági Segítség Tanácsa április 23-án kezdődő ülészakára hétfőn Moszkvába utazott a Magyar Népköztársaság küldöttsége.

A delegáció tagjai: Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke, Apró Antal, a Minisztertanács elnökhelyettese, Nyers Rezső, a Központi Bizottság titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai és Székely József, a Központi Bizottság tagja, a Magyar Népköztársaság moszkvai nagykövete, aki a szovjet fővárosban csatlakozik a küldöttséghez.

Béke nagygyűlés Békéscsabán

Tegnap délelőtt az I. Béke Világkongresszus 20. évfordulója jegyében rendezték meg a megyei békeakciók első programjaként Békéscsabán, a városi tanács dísztermében a megyei béke nagyaktívá ülést.

Fabulya Balázs, a KISZ megyei bizottságának titkára megnyitó beszédében üdvözölte a járási, városi, községi, kerületi béke operatív bizottságok vezetőit és aktivistáit, majd Pirityi Sándor, az MTI külpolitikai szerkesztője röviden ismertette a szervezett békemozgalom történetét, a Szovjetunió és a szocialista államok politikájának alapvető célkitűzéseit. Rámutatott arra, hogy történeti fordulat állott be a világ politikájában, meg-

növekedtek a béke erői. Mélyrehatóan elemezte az európai biztonságot, a Közép-Kelet és a vietnami háború következtében előállt bizonyult politikai ellentmondásokat. Az előadás után a békeaktivisták részéről több kérdés hangzott el a békemozgalom hatékonyságával kapcsolatban.

A megyei béke nagygyűlés a vietnami vers- és novellapályázat okleveleinek átadásával zárult. Nagy Ferenc, a Hazafias Népfront megyei titkára elismerően nyilatkozott a megye fiataljairól, akik a pályázaton való lelkes részvételükkel eszméletlen politikai felkészültségüket igazolták. Megyénkben 79 pályázó kapott oklevelet.

S. J.

KISZ-fiatalok Radar Szolgálat

Az UNIVERZÁL Kiskereskedelmi Vállalat Petőfi Sándor KISZ-alapszervezete az idei évre meghirdette az úgynevezett áruforgalmi Radar Szolgálatot. A közel-műltben kibocsátott felhívás szerint a fiatalok így segítik majd a vállalat áruforgalmi munkáját és a lakosság jobb áruellátását.

A KISZ-fiatalok mindegyike

Radar Szolgálat című űrlapot kapott, amelyen feljegyezhetik észrevételeiket. A fiatalok így azonnal informálják a vállalat vezetőit az észlelt hiányosságokról, a vásárlók véleményéről és igényeiről. A kiszerek munkájukat és önállóan, a boltvezetővel együttműködve végzik.

Battonyára került a vándorserleg

Nemzetiségi úttörőtalálkozó Békéscsabán

Vasárnap délelőtt a békéscsabai szlovák kollégiumban fanfárok hangja nyitotta meg az I. Békéscsabai Nemzetiségi Úttörőtalálkozót és Művészeti Szemlét. A városi úttörőelnökség a békéscsabai ifjúsági napok keretében hirdette meg sok nemzetiségű megyénk fiataljainak seregszemléjét. A háromnyelvű megnyitót mintegy 130 úttörő, és a Magyarországon élő nemzetiségi szövetségek vezetőit közönlötték.

A városi úttörőelnökség által felajánlott vándorserleget a battonyai Peró Szegediné dicszláv nemzetiségi úttörőcsapat érdemelte ki. A legjobb produkció díjával a méhkeréki Balcescu román nemzetiségi úttörőcsapat táncsoportját jutalmazták. A többi résztvevőnek; az eleki Dózsa György román, a gyulai George Cosbuc

román, a tótkomlói Jankó Král szlovák nemzetiségi úttörőcsapatnak, valamint a szarvasi szlovák tannyelvű általános iskola úttörőcsapatának és a békéscsabai Kapitán Ján Nálepa szlovák nemzetiségi úttörőcsapatnak a rendezők emléklapokat adtak át. A szlovák mindegyike tárgyjutalmat kapott. A nemzetiségi úttörőművészek közül ki kell emelnünk a román népdalok művészi megszólaltatásáért az eleki Kodács Antal és a dicszláv népdalokkal szereplő Roszty Emilát.

Az I. Békéscsabai Nemzetiségi Úttörőtalálkozó sikere a résztvevők alapos felkészültségét és nem utolsósorban a rendezőket dicséri. A tervek szerint jövőre ismét megrendezik a nemzetiségi úttörőtalálkozót.

Az üzemelő duzzasztómű.

Gyulai HIRLAP

1968. APRILIS 25., KEDD

A BÉKÉS MEGYEI NÉPÜJSÁG GYULAI KIADÁSA

X. ÉVEFOLYAM, 33. SZÁM

V. Kuznyecov, a moszkvai Pravda főmunkatársa Gyulán

Szombaton délután rövid egy év leforgása alatt harmadszor érkezett városunkba V. Kuznyecov, a Pravda főmunkatársa. Vasárnap délelőtt Tóth Pál, a Népszabadság munkatársának kíséretében megjelent a városi pártbizottságon, ahol Jámbor István, a pártbizottság első titkára és dr. Vidó István vb-elnök fogadta a vendégeket. Az igen szívélyes hangú, baráti beszélgetésen sok kérdés hangzott el. Szóvetünk vendégünk kilétét szerint megszerette Gyulát, azért is írta azt a kedves hangú cikket, amelyet „Ott maradt szívem egy darabja” címen az elmúlt évben közzétett lapunkban. Mint az első két látogatás alkalmával, most is elsősorban a Kóhán gyűjtemény érdekelt, amellyel nagyszabású elgondolással vannak Vasárnap délután megtekintette a Várat, a kiállítás, az Alföldi Tériet képei, majd hosszasan időzött a Kóhán gyűjteményénél, ahol Havasi István kalauzolta, Hétfőn részt vett a Szipermarket megnyitásán is, majd a déli órákban visszaindult Moszkvába.

Célratoró, következetes, jó munkájának köszönheti a vízügyi igazgatóság a Kiváló Vállalat cím elnyerését

A város lakossága örömmel ünnepelte a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság kitüntetését

Szombaton délelőtt a városi tanács háza ünnepi díszbe öltözött, nagytermét teljesen megtöltötték a kitüntetett igazgatóság dolgozói, a meghívott vendégek: a gyulai intézmények, vállalatok képviselői. Ott voltak az ünnepi sorokban a Szegei Vízügyi Igazgatóság, a Ganz-MÁVAG, az Országos Vízügyi Hivatal képviselői is. Az ünnepi gyűlés elnökségében helyet foglalt többek között Zalai György, a megyei pártbizottság titkára, Jámbor István, a városi pártbizottság első titkára, Csatári Béla, a megyei tanács vb-elnökhelyettese, dr. Vidó István, a városi tanács vb-elnöke, Najmányi László, az OVH főosztályvezetője, a MEDOSZ megyei bizottságának képviselőjében Planez János titkár. A „Kiváló Vállalat” cím elnyerése alkalmából rendezett gyűlést Szilágyi Gábor, a szakszervezeti tanács elnöke nyitotta meg, köszöntötte az igazgatóság dolgozóit, a szocialista brigádok vezetőit és a megjelent vendégeket.

demenyzéseket is folytat az igazgatóság a területén jelentkező szennyvízek öntözéses hasznosítására is. Gyula teljes mennyiségének elhelyezése 95 hold területen erdőtelepítés történt az igazgatóság tervei alapján.

A kitüntetéshez hozzájárult a közműves vizellátás fejlesztése. Míg 1960-ban a megye lakosságának csak 16 százaléka részesült közműves vizellátásban, ez napjainkban már 36 százalék körüli mozgott. 1975-re pedig elérni a 60-at. Jelentősen megnövekedett a csatornázott területek mennyisége, a három év óta működő vízminőség felügyelet pedig mintegy 200 szennyvíztermelő tevékenységét vizsgálja. A műszaki tervezési osztály tavaly 4 millió értékű tervet készített, az igazgatóság termelési volumene pedig az 1966-hoz viszonyítva 220 százalékkal emelkedett.

részel szót az igazgatóság elmúlt évi munkájáról. Arról beszélt, hogy néhány évvel ezelőtti mélypontról indultak el, amit a hivatászeretet, a kötelezettségjelöltés következtében rohamos fejlődés követett. Az 1500 dolgozó, a 73 brigád, a három vízműtársulat együttes munkájának az elismerése a kitüntetés. Kifejezte azt a reményt, hogy a közeljövőben még magasabb elismerés bizonnyal méltónak az igazgatóság. Átnyújtotta a „Vízgazdálkodás Kiváló Dolgozója” kitüntetést Pántye Péternek és Tóth Istvánnak. Takács Lajos igazgató pénztalimat adott át Nagy Tibor igazgatóhelyettesnek, Boros József termelési és Kovács Mátyás gazdasági igazgatóhelyettesnek. A „Kiváló Dolgozó” kitüntetést kapta meg az ünnepségen Kasaj Lajos, Boros József, Szivós Péter, Pálincás Lajos, Gyámi Sándor, Kincses István, Kimpján Péter, Varga Sándor.

dr. dr. Gyarmati Lajosné, Remeczky Mihály, Gergely János, Kötös Imre, Prókai István és Bartalus István.

A megyei és városi pártbizottság, valamint a megyei és a városi tanács nevében Zalai György, a megyei pártbizottság titkára fejezte ki a jókívánásokat, az elismerést. Hangzottak, nagyok az elkövetkező feladatok és ha a mostani eredményt tartani akarják, fokozott következetességgel kell főrekezdniük az egyes igazgatónak a rájuk háruló feladatok megoldására. Jogos elismerés kifejezése mellett további sikereket kívánt az igazgatóság valamennyi dolgozójának. Planez János, a MEDOSZ elnöksége és megyei bizottság nevében köszöntötte elismerő szavakkal a kitüntetett igazgatóság valamennyi dolgozóját.

A Kiváló Vállalat avatóünnepséget fogadta, majd közös ebéd követte.

Az igazgatóság utóbbi tíz esztendőnek nagy eseménye alkalmával Takács Lajos igazgatófőmérnök számolt be arról a munkáról, amelynek elismerése a „Kiváló” cím elnyerése. Az in-

tése alatt álló mezőgazdasági vízhasznosítási osztály végzett el, kiváló eredménnyel. Jó munkáját az OVH a „Kiváló Dolgozó” kitüntetéssel jutalmazta. Bakó József és Szabados Tibor-

Najmányi László főosztályvezető átadja a Kiváló Vállalat oklevelét Takács Lajos igazgatófőmérnöknek. Fotó: Béla Ottó

tézmény vezetőivel és dolgozóival folytatott beszélgetésen bontakozott ki az a lelkes munka, amelyet a komplex vízgazdálkodási feladatok megvalósítása érdekében folytat az igazgatófőmérnök és fiatal kollektívája a megye területén.

Nem véletlenül használjuk a fiatal jelzőt, mert a műszaki gárda átlagéletkora mindössze 32 év. Az egész tevékenység meg is látszik a fiatalos lendület, a pezsgéssel teli élet, amellyel olyan feladatokat valósítottak meg, mint a Gyula II. belvízi szivattyútelep, a napjainkban átadásra került Békés duzzasztómű árvíz biztosítása, a Fekete-Körös folyamszabályozási munka. Sorolhatnánk tovább a műveket, amelyek építő tevékenységük nyomán keletkeztek.

Az elismerés alapja

Az igazgatóság feladatai közé tartozik a vizek kártételével szembeni védekezés biztosítása, az ár- és belvízvédelem. Ide tartozik a vizek gazdaságos felhasználásának, szétosztásának feladata is. A vízellátás és csatornázás egyre fokozódó igényeinek kielégítése mind több gondot okoz. Az elmúlt évben az időszakos áradások elhárítása, az öntözési üzem zavartalan fenntartása volt a legnehezebb feladat. Ezt a munkát az igazgatóság minden ágazata szinte váll-váll mellett hajtotta végre. A munka orszóslán-részt mégis Kurta József veze-

rel együtt. Ugyanígy erővel vették ki részüket a munkából és elismerésből az öntözés-üzemelő egységek vezetői: Csapó Lajos, Prókai István, akik az öntözési üzem gépészeti feladataiban értek el kimagasló eredményeket.

Az elmúlt esztendő ugyan inkább asszily volt, mint belvíz, mégis adódott olyan időszak, amikor a belvízvédekezésnél sürgetőbb intézkedésekkel lehetett a természetet megmeníteni. Az itt tanúsított kimagasló teljesítményért kapta meg Csóór István csoport vezetője a „Vízügyi Kiváló Dolgozója” címet. Elmondható, hogy ma már az igazgatóság három és fél ezer négyzetkilométer vízgyűjtő területéről több mint 4000 kilométer hosszú csatornahálózat általában 10—15 napon belül biztonságosan levezeti a káros belvízket.

Húszszoros teljesítmény

Nagy fejlődésen ment keresztül az öntözési üzemek kiépítése is, amely 1945 óta meghúszszorosodott és az elmúlt esztendőben már 48 000 holdon tette lehetővé a természetes csapadékpótlást. Az öntözési üzemek fokozódó igényeinek kielégítésére különböző munkákat folytattak, ezekkel kapcsolatban nyerte el a „Kiváló” címet Hild György, a földgépüzem építész vezetője és Frey András munkavezető. Az öntözések továbbfejlesztése a közeljövőben 70 000 hold terület öntözését teszi lehetővé. Új kez-

Két év helyett öt hónap

Teljesítette az igazgatóság fizetési feladatát is. A feladatok nagyságát tükrözi, hogy az elmúlt esztendőben elveztek negyedmillió köbméter kőzet, kétmillió gépi földmunkát, beépítettek 6000 köbméter betont, a folyamszabályozásoknál 6 és fél ezer köbméter követ, csaknem 22 ezer négyzetméter kőburkolatot létesítettek és a magasságtérséknél két és fél ezer köbméter téglafalakat építettek.

Mindent összevetve, az igazgatóság 1968-ban az előző évi termelési értékhez viszonyítva 4 millióval magasabb tervet valósított meg. A kiváló eredményekhez tartozik az is, hogy a Gyula II. szivattyútelepet a sarkadi építésztervezés két év helyett 5 hónap alatt valósította meg, kiváló minőségben. Ezért kapta meg a „Munka Erdemérem” bronz fokozatú Képrő Károly építész vezető és Fesető Mátyás löbbszoros szocialista brigádvezető a „Kiváló Dolgozó” kitüntetését.

Az eredmények elérésében nagy szerepet vállaltak a szocialista brigádok. A kiváló eredményekért Gyáni Sándor, Baló János, K. Papp Sándor és Takács János részesültek kitüntetésben. Az igazgatóság jutalom és céprémium címén két és fél millió forintot fizetett ki az elmúlt évben. Kedvezőek a szocialis ellátottságról való gondoskodások. Lepten-nyomon új épületek nőnek ki a földből, ezek a korszerű munkakörülményeket biztosítják a dolgozóknak. Megvalósul a gépműhely rekonstrukciója, új szármány bővült az igazgatóság épülete, új épület kap az idén a gyulai szakszerménökség. Üzemi konyhájukon jó minőségű étkeztetési biztosítanak. Mindezek bizonyítják, hogy a Munkaerdemrend ezüst fokozatával kitüntetett Takács Lajos igazgatófőmérnökkel az üzem melőnkön bizonnyal a vízügyi igazgatóság a szép elismerés-re.

Üdvözlések, jutalmazások

Az igazgató ünnepi beszéde után Najmányi László, az OVH főosztályvezetője nagy elismer-

Negyedszer Élizem és másodszer a Szocialista Munka Hivatala

Ezekben a napokban örvendetesen szép számmal kaptak múlt évi tevékenységükért kitüntetések a gyulai üzemek, hivatalok és szövetkezetek. Ezek közé tartozik a posta is, amely az április 24-én este 6 órakor megrendezett családi hangulatú összejövetelen ünnepelte az Élizem című negyedik és a bronzfokozatú járó Szocialista Munkahivatal cím második elnyerését. Egyetlen év kihagyásával szinte hagyományossá vált, hogy városunk postáissai, a jó és kevésbé jó hírek házához szállító negyedszer munkájuk után évről-évre ünnepelhetnek a munkásság nemzeti ünnepén, az április végi napokban. Az ünnepség színhelye a hivatal kultúrterme volt, amelyet ez idén is izlésesen mégis családi hangulatot árasztóan készítették elő a hivatal dolgozói, úgy megfelelő keretet biztosítanak ünnepségüknek.

Csütörtök este a postások kedves ünnepségén megjelent a szegei igazgatóság részéről Dr. Viskóki Dániel tervosztályvezető, Major Tibor személyügyi és munkahelyi előadó, Törősházi Lajos, a postás szakszervezet kerületi bizottságának képviselője, a városi pártbizottságot Erdélyi Lajos képviselte.

Az ünnepség is a szűkebb családi közvetlen hangulatú összejövetel vetítette a résztvevők és különösen a meghívott vendégek elé. Szeli Mihály hivatalvezető beszámolóban ismertette elmúlt évi munkájukat, amellyel kiérdemelték a kettős elismerést, a kitüntetést és ezekkel járó jutalmakat. Beszélt arról, hogy mennyi nehézséggel kellett megküdeniök ahhoz, hogy az eléjük szabott célkitűzéseket nemcsak teljesíteni, hanem túlteljesíteni is tudják. Ebben nagy gondot okozott az új postai díjszabások bevezetése, amit az érdekelték értelmében vegyes érzelmeikkel fogadtak, viszont őrtnek egy „panasz-

a gyulai posta

könyvi” bejegyzést, ami nem is gyulaiól származik és ami a posta dolgozóinak udvariasságról tesz tanúbizonyságot.

A számadatok, amiket a hivatal vezetője felsorolt, ugyancsak arról tanúskodnak, hogy ennek a lényegében nem is olyan nagy, de nagy területen érdekelt hivatalnak valamennyi dolgozója igényezett olyan teljesítményvel kiürkölni, amely a felsőbb hatóság elismerését váltotta ki. A 100 százeleken felüli különböző teljesítmények mellett jöleső érzés volt hallani a brigádmozgalmat jelentőségét és annak az elvnek az érvényesülését, hogy az új gazdasági irányítási rendszerben a posta dolgozóinak is jó kereskedőnek kell lenniük.” Hogy azzá váltak, bizonyítja a két oklevél, amelyet Dr. Viskóki Dániel elismerő szavak kíséretében nyújtott át.

Természetesen jutalmazás is volt ezen a meleghangulatú esztendő. „Kiváló Dolgozó” címet kapott Tar Lajos. Az 1961-ben 11 taggal alakult kézbesítő brigád hatadosz nyerte el a szocialista címet és ezzel az ezüst jelvényt, ennek a brigádnak a vezetője Rácz István, aki résztvett a brigádvezetők legutóbbi országos tanácskozásán is. Bujdosó Lajosné a hírlapkezelő, Rozsos András a főpénztár, Gajdács János az egyesített felvételi osztály, Viszt Józsefné a távbesszélő központ szocialista brigádja oklevelét, jelvényeit és a pénztalimat vette át. Külön jutalomban részesült Gajdács János, aki 25 év dolgozik a postán és ezt az időt végig a gyulai hivatalban töltötte el.

Köszöntötte a hivatal dolgozóit a területi szakszervezeti bizottság nevében Törősházi Lajos, a pártbizottság elismerését pedig Erdélyi Lajos tálalcsolta.

A hivatalos ünnepséget fehér asztal mellett családi hangulatú barátságos beszélgetés követte.

Mi lett Sárrébből? — Évente 70 millió forint a Körös-völgy biztonságára — Jó irányú üzemi törekvések — Jön a tiszai víz

Interjú Takács Lajossal, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság vezetőjével

Tavaly ősz óta áprilius végéig 360 milliméter csapadék hullott a Körös-völgyben. Ez a mennyiség jóval meghaladta a sokévi átlagot. Mégsem okozott a sok évi átlagnak megfelelő belvízjárást. Vajon miért? E kérdés megválaszolásához több tény szükséges tisztázni. Ezért felkerestük Takács Lajost, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság vezetőjét, hogy az 1969. évi vízügyi munkáról és az 1970. évi előkészületekről szóló kérdéseinkre válaszoljon.

— A hosszantartó tél, a löbbszéri ár- és belvízhullámok elleni védekezés milyen eredménnyel fejeződött be a Körösök vízgyűjtő területén?

— Az utóbbi évszázadban talán egyszer sem volt olyan hosszantartó a belvíz- és ár- elleni védekezés a téli és a tavaszi hónapokban, mint 1970-ben. A legutóbbi árhullámot, mely a Körösökön levullott, május 6-án „búcsúztattuk”, a belvízvédelmi készlettel szolgálatot pedig egy hónappal korábban, április 6-án szüntettük meg. Mint a bevezetőben utaltam rá, valójában szokatlan mennyiségű csapadék hullott a Körös-völgyre. Rendkívül nagy feladatot jelentett az igazgatóságunk, a szakmunkásoknak és a társulásoknak, de az üzemelné a víztől való gyors megszabadulása.

Éppen a napokban készült el a jelentés arról, hogy mennyi belvizet vezetünk le a gravitációs úton és szivattyúzással. Magyarán is megérthetővé válik a számszám. Szivattyútelepeink, hordozható szivattyúk és szivattyúállások kerekén 300 millió köbméter vizet emelték át a nagyobb gyűjtőbe. Gravitációs úton mindössze 6 millió köbméter vizet hagyta el a szántóföldöket.

Úgy ítélem meg, hogy az idei belvízvédekezés — nagyságához mérten — igen hatékony volt. Az 1967—69 közötti években általában egy-egy belvízjárás során 35—36 ezer hold elöntés volt. Ebben az esztendőben, amikor tetőzött a belvízhullám, a legnagyobb elöntés területét alig haladta meg a 15 ezer hold.

A technikai berendezések jól összehangolt üzemeltetésének hatására általában 8—12 nap elegendő volt ahhoz, hogy a belvizeket elvezessük.

A belvíz elleni védekezéssel egyidőben jelentős erőfeszítéseket tettünk az árvízvédelmi munkákra is. Évente, a belvizet is ideértve, összesen mintegy 70 millió forintot fordítunk állami költségvetésből a Körös-völgyben gazdálkodó állami gazdaságok, termelőszövetkezetek termelési biztonságára. Munkánk hatására mind több állami gazdaság és termelőszövetkezet figyelembe veszi ütemterveinket követi és intézkedéseket tesz az üzemi belvízvédekezés megvalósítására. Véleményem szerint nagyon helyes és nagyon jó törekvések ezek, hiszen a sárréti példa tanúsítja legjobban, hogy a belvizől mentesített területen milyen nagy hatékonysággal bontakozhat ki a mezőgazdasági termelés.

Szeghalom környékén isen jelentős belvízvédekezési munkákat szerveztünk, csatornákat

építettünk, szivattyútelepeket építettünk, melyek ebben az esztendőben bevalóttak a hozzájuk fűző; remények. A korábbi években, amint említettem, a megyében átlagosan 35—36 ezer hold belvízöntés fordult elő. Ennek tekintélyes része a szeghalmi szakmunkások területére esett. A szeghalmi és a peresli belvízrendszer rekonstrukciója után az itteni elöntött terület csak 50 holddal haladta meg a 3 ezret. Ezt a magam részéről rendkívül jó eredménynek tartom, s úgy gondolom, hogy ezzel a nézetrel a szeghalmi járásban működő üzemek vezetői is egyetértenek. Tovább kell azonban mennünk ebben a témában és most az állami főművek rekonstrukciója után napjaink feladatává kellene lenniük az üzemi belvízvédekezés mihamarabbi megvalósítását.

— A tartós védekezés hátravetése az 1970-re tervezett vízügyi építomunkát?

— A belvíz- és az árvízvédekezés hosszú időre leköttető igazgatóságunk dolgozott. Ennek következtében az 1970-re tervezett vízügyi építomunkával elmaradtunk. Ebben az esztendőben 115 millió forint költségvetési tervet valósítottunk meg. Céltűztük, hogy első féléves tervelőirányzatunkat, 46 millió forint célszerű felhasználását egy százalékkal túllépjük. Így féléves tervünk teljesítése lehetséges a második évnegyedben.

— Milyen intézkedéseket tesznek a vízügyi építomunka gyorsítására?

— Vízügyi igazgatóságunk szerencsés helyzetben van, mert a szakmai vezetés a pártszervezettel, a szakszervezettel és a KISZ-eszakkal jó kapcsolatot tart. Céljaink megvalósításáért mindenkor kikérjük a dolgozók véleményét. Tavaly is ezt tettük, amikor augusztusban főve terveink teljesítése bizonytalannak látszott. Akkor 30—35 százalékra álltunk. A jubileumi munkaverseny, a Lenin-centenárium melő megünneplése jó alkalom volt ahhoz, hogy vízügyi feladatunkat népszerűsítsük. Úgy érzem, hogy a párt közeljövő X. kongresszusa széles körű munkaverseny kibontakoztatására nyit lehetőséget. Ezzel kapcsolatban úgy határoztunk, hogy az éves terv teljesítését a X. kongresszus tiszteletére két versenyszakaszban értékeljük, félévük és év végén. A verseny anyagi isztáozására meglettük a szükséges intézkedéseket.

— Milyen feladatot vállal az igazgatóság a Tisza II. kisköré vízlépcső víznék Békés megyei hasznosításából?

— Anytől elmondhatók a Tisza II. vízlépcső víznék Békés megyei hasznosításával kapcsolatban, hogy Mezőberénytől Orosházig húzódó, úgynevezett békei löszhát kap öntözővizet. Az itt működő üzemek szintén elkezdtek az öntözővíz fogadásának előkészítését. Az állami műregi építési nagy feladatot jelent, teljes munkát követel valamennyi vízügyi dolgozótól. Úgy gondolom, hogy a Tisza víznék hasznosítása, mely a későbbi években szezezer holdra növekszik Békés megyében, tovább formálja azt a vízügyi gárdát, amely az eddigi munkálatokban már megmutatta jó képességeit — fejezte be kérdésünkre adott válaszát Takács Lajos.

Dupsi Károly

BÉKÉS MEGYEI HÍRLEAP

3

1970. MÁJUS 16.

Siker Novi Sad-on

Két termék a Budapesti Nemzetközi Vásáron

Az európai híró Novi Sad-i tavaszi vásáron szép sikert aratott a Mezőgazdasági Gépjárató Vállalat orosházi üzemének OROS-ROBOT jelzésű háztáji kisége. Ez volt az első nemzetközi vásár, ahol megyénk gépjárató vállalata a több hasznú kiségeket bemutatta.

A májusban nyíló Budapesti Nemzetközi Vásáron két termékkel vesz részt megyénk Mezőgazdasági Gépjárató Vállala. Az egyik az említett OROS-ROBOT, a másik pedig a GUPO szállítókosci.

A GUPO szállítókosci a Ko-

hó- és Gépápari Minisztérium tervezőintézetében terveztek legkoraszűbb gumifórással. E a technikai megoldás vállalatmilag védett. A viszonylag kis rakterületű univerzális szállítókosci egyaránt alkalmas elektromos és Diesel-targoncák utánfutójaként. A belső anyagmozgatásban a MÁV-nál, a postánál, nagykereskedelmi vállalatoknál, állami gazdaságoknál, termelőszövetkezeteknél, iskolákban, órákban, takarmány- és melléktermék-szállításra alkalmas.

A kereskedelmi belső ellenőrzés helyzetének vizsgálatát kezdi meg a NEB

A Békés megyei Népi Ellenőrzési Bizottság a járási NEB-ek bevonásával a napokban kezdi meg a vállalati, szövetkezeti belső ellenőrzés helyzetének vizsgálatát a kereskedelemben. Előreláthatólag 10—12 gazdasági egységnél kerül erre sor.

A vizsgálat során megállá-

prják, hogy milyen a belső ellenőrzés szervezete, megfelelő-e a személyi feltételek képzettsége és rátermettsége szempontjából. Megvizsgálják továbbá az ellenőrzés terjesztését és azt, hogy az ellenőrzés tapasztalatai alapján a gazdasági egységek vezetői megteszik-e a szükséges intézkedéseket.

Ünnepi vezetőségi ülés

a kunigotai Bercsényi Tsz-ben

(Tudósítónkól)
Az 1969. évi eredményes gazdálkodásért, a szocialista brigádmozgalomban kifejtett szorgalmas munkáért, valamint a ter-

melőszövetkezetek közötti folyó gazdasági versenyben elért helyezésért a megyei tanács végrehajtó bizottsága díszoklevelet, a Dél-Békés megyei Területi Tsz-Szövetség pedig 36 ezer forint jutalmat adott a kunigotai Bercsényi Tsz-nek.

A dícsérő oklevél és a jutalom átételére május 13-án, délután ünnepi vezetőségi ülést tartottak Kunigotán. Ezen a szövetkezet vezetősége és a közseg társadalmi, politikai szervezetek képviselőin kívül megjelent Klaukó Mátyás, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei tanács vb-elnöke, Vincze János, a párt mezőkovácsszázi járási bizottságának titkára, Fülöp Mihály, a mezőkovácsszázi járási tanács vb-elnökhelyettese és Horváth Pál, a Dél-Békés megyei Tsz-Szövetség titkára. Klaukó Mátyás ünnepélyes keretek között adta át a kunigotai Bercsényi Tsz-nek a megyei tanács díszoklevélét és a Tsz-Szövetség pénzügyjalmát.

Matuzik József

„Szállj gondolat arany szárnyakon”

Így énekel Verdi kórusa a Nabucco-ban. Csodálatosan szárnyal a dallam. Azokról a hőskörökről szól, akik százán évvel ezelőtt szállottak partra ezekben a napokban Szicília szigetén azzal a céllal, hogy a zsarnok hódítókkal szembe szállva hazájukat felszabadítsák.

Nem voltak többen ezernél, velük szemben a Bourbonok és a Habsburg birodalom sokszázres serege. Mégis diadal kísérte útjukat, hiszen Garibaldi volt a vezérük. Az évszázadok át elnyomott olasz nép pedig, mint a tenger, mint az áradat tudott a háromszínű, piros-fehér-zöld zászlók alá.

De adjuk át a szót a százútt év előtti események krónikásának Cesare Abbának, aki maga is részt vett a harcokban és így írja le az eseményeket: „Mint tomboló vihar tört előre maroknyi csapatával. Palermónál, a Termini kapu előtti tőreresztződésnél tömörültünk össze. Ezt a kaput törnktettük egy hajóágyú, s tőlünk is kapott némi tüzet az egyik torlasz mögöl. A bátrabbok már átviharozták rajta. Garibaldi ott állt a lován, és nézte őket; arcán csodálatra méltó biztonság és nyugalom. Türr állt mellett. Tüköry nem sokkal előbb megbeszélte; hallottam, amint ezt mondja annak a két bajtársnak, aki hátra akarta vinni: „Menjete, menjete! inkább csak előre, harcokatok, úgy segíthettek rajtam, ha az ellenséget nem engedték ide.”

Az ellenséget valóban nem engedték hátra, de Tüköry ott halt meg Palermo ostromában. Garibaldi mondomt fölötté gyászbeszédet. „Ma halt meg seibein a bátor, rettenhetetlen, jó magyar, a bátorság,

Klasszikus földjének, Olaszország testvérmézetének képviselője. Ennek a földnek fiait választónak majd a zsarnokok elleni csatákidításra, amely visszahangzik a Duna partján, azon a napon, amikor az elnyomott testvéreink összetört láncikból kardokat kovácsoltak az elnyomók ellen. Igen, az olaszok a hős vértanú sirján esküvel fogadják, hogy Magyarország ügye az ő ügyük és vértért vért adnak cserébe.”

A vulkán, a földrengés, a szabadságharcok forró szigetén Szicíliaában, de szerette egész Olaszországban rengeteg magyar emlék van, és mindenütt kegyelveletl őrzik. Kossuth szobránál éppúgy friss virágot találni Torinóban, mint Palermó Domenico Pantheonjában Tüköry sirján. Az emlékek mindenütt az olasz nép szívében él. Bennünket magyarokat testvérmézetnek tekintenek évszázadok óta.

Róma hőseinek hegyén, a büszke Gianicolón magyarok árcait öltözött szobrai magasodnak. Bologna, Padua egyeteméi régi magyar professzorok emlékeit idézik.

Mi magyarok is ápoljuk az olasz—magyar barátságot. Körszladány csak egy falu a Viharsarokban, de a Garibaldi-szobor és a Tüköry-emlékmű a két nép hagyományos barátságát idézik.

Most, a Sáréti Napok alkalmával, május 17-én a 110 év előtti eseményeket idézzük és a Honismereti Kör erről emlékezik meg. Kiállítással és koszorúzással ápoljuk a népek közötti barátságot és hajtjuk meg a megbecsülés és a tisztelt zászlóját a hőseink emléke előtt.

Végh Mihály tanár
Honismereti Kör vezetője

...GASAK
nekem
nincs
GASCOM

Dupsi Károly

BÉKÉS MEGYEI HÍRLEAP

3

1970. MÁJUS 16.

Hogy megfelelek a bizalomnak...

Tólcács Lajos, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság igazgató főmérnöke. Tagja a megyei tanácsnak is, és ebből természetesen következik, hogy nem „dómmilliomos”.

Most, az elmúlt napokban tovább „szegényedett”, már ami a szabad időt illeti. Ugyanis Gyulán a 25-ös számú tanácsügyi körzetben jelölték tanácsosnak.

— Mint „bennszülött gyulai” végzetlenül örülök, és megfizetetlenül tartom, hogy — ha megválasztanak — tagja lehetek annak a tanácsnak, amely országosra elismerést vívott ki következetes, céludatos városfejlesztési törekvéseivel. A városot szerető és érte mindig tenni kész lakosság példát mutatott már netegyszer, hogy szelőkör társadalmi összefogással olyan nagyszerű eredményeket lehet elérni, amelyek jóval nagyobb városoknak is becsületére válna. Gondolok itt az egész várost behálózó vízműre, az országutakakon túl is ismerős Várterületre, a rövidesen

megvalósuló városi gázvezeték-rendszerre, vagy a nemsokára épülő kultúrakombinátóra.

Nos, hát ezért is külön öröm számomra, hogy a körzet lakói engem jelöltek ebbe a tiszteletreméltó testületbe. Persze, eddig

is, mint a Vízügyi Igazgatóság vezetője és úgy is, mint megyei tanács tag, erőmből és a lehetőségeimhez képest igyekeztem hasznosan szolgálni a város fejlődését, érdekeit. Büszke vagyok arra, hogy részt vehettem Gyula vízművesítésének megszervezésében és megvalósításában. Bár nem profinok, mégis vállaltuk, hogy az AFIT-szerviz és a lakótelepek földmunkáit is elvégezzük, hogy ezzel is meggyorsítsuk az építést.

A körzetben komoly feladatok várnak rám, amelyeknek eleget kell tenni, hogy megfelelek a bizalomnak. Már a jelölőgyűlésen sok kérdés hangzott el: szilárd burkolatot kérnek az Eprekért útra, kettős járdákat az Alkotmány utcában, a közművesítés befejezését, a gázvezeték továbbvezetését és még jó néhány olyat, amelyek megvalósulásáért sokszor kell még küzdenem.

Szívesen teszem és remélem, sikerrel.

B. O.

Egy év alatt csaknem 15 millió forint árbevételnövekedés

Kooperációval még több rejtett tartalék kerülne felszínre Mezőhegyesen

A szeszélyes időjárás ellenére jó eredménnyel zárta az 1970-es esztendő a Mezőhegyesi Állami Gazdaság. Az árbevétel például 283 millió 243 ezer forint volt, ami csaknem 15 millióval haladta túl az előző évet. A halmozott termelési érték növekedés meghaladta a 12 millió forintot. Az állattenyésztési ágazat 11 millió 147 ezer forinttal többet produkált, mint 1969-ben.

A Mezőhegyesi Állami Gazdaság

1970-ben 34 millió forint tiszta nyereséget ért el, egy millióval többet a tervezettnél.

Szociális, kulturális, egészségügyi célokra, a munkavédelem javítására több mint hárommillió forintot szántak. A magas jövedelemből a napokban összesen nyolcmillió forintot osztanak szét — a végzett munka arányában — a dolgozók között.

Az ország legrégebbi állami gazdaságában — ahol a kiváló termőtalaj, az állattenyésztés hagyományai, a cukorgyár közelsége adta lehetőségek koránt sincsenek még kihasználva — kooperációval lehetne meggyorsítani a fejlődést. A gazdaság részéről több értékes javaslat hangzott már el, sőt tárgyalásokat is folytattak a környékbeli állami gazdaságokkal, termelőszövetkezetekkel, eddig azonban konkrét megállapodások nem születtek.

Szívesen társulna a gazdaság például sertésenyésztésre, hizlalásra. Az új 500 férőhelyes

anyakocatelepen már az első évben igen kiváló eredmények születtek. A kocánkénti üzemi eredmény 4413 forint volt. Az új öt éves tervben továbbfejlesztett sertéstelepet a gazdaság. Kooperációval azonban — az anyagi erők és a szellemi kapacitás összehasonlása — meggyorsulhatna a telep felépítése. Igen sok jó tenyészanyag adhatnának a környékbeli gazdaságoknak, ráadásul ugrásszerűen megnőne a hústermelés. A haszonból természetesen aszerint részesedne a társulás valamennyi tagja, amilyen nagyságú voít a hozzájárulása.

Hasonlóan jök a lehetőségek marhahizlalásra Mezőhegyesen. Évente 550—600 hizott marhát ad el a gazdaság főként exportra. Mivel közel a cukorgyár, a szállítási költség minimális, igen gazdaságosan hasznosítják hizlalásra a cukorgyári mellékterméket. A gazdaság az idén 1700 holdon termel répát, az új öt éves terv végére 3 ezer holdon. Ráadásul

a mezőhegyesi és a Kaposvári Cukorgyárral kooperálva, felépül a dúsított répaszelet-száritó üzem.

ahomán fehérjében gazdag takarmányt kap a gazdaság. Saját erőből szintén tervezi a gazdaság a marhahizlalás fellendítését, társulás útján azonban sokkal gyorsabban valósulna meg a terv. Tárgyalás már ez ügyben is történt, kíváncsian várjuk a konkrét megállapodásokat.

A cukoréptermesztésben ugyancsak szívesen adja át tapasztalatait a gazdaság. Már a korábbi években is jól fizetett a cukorrépa ezen a tájon. Kiála, kult a helyes agrotechnika, a növényvédelem. A Mezőhegyesi Állami Gazdaság szaktanácsadára rendezkedett be,

a környékbeli állami gazdaságoknak és termelőszövetkezeteknek átadja tapasztalatait a jól bevált módokról.

Ezenkívül a partnergazdaságoknak összesen 400—500 holdon gépi betakarításban is segít Mezőhegyesen, mivel amerikai cukorrépa, termesztési gépsorokat vásárolt, 12 terepjáró tehergépkocsival egészítette ki szállítási kapacitását.

A jó hírű gazdaság saját erőből is szepen halad évről évre, kooperációval azonban gyorsabban lehetne kiaknázni Mezőhegyes rejtett tartalékait saját maguk és mások javára.

— Ary —

Háromszínű zászló alatt

Magdi

6

Fiatl szovjet katonánól lépett be a zászlóaljparancsnok irodájába. Oldalán géppisztoly, fején oldalra csapott pilotka, lábán apró csizma. Karcsú derekán derekszíj fűzte szorosra a gimnaztorkát, mellét két kitüntetés díszítette.

Feszesen tisztegett, aztan valamit mondott oroszul.

A zászlóaljparancsnokot meglepte a csinos, fiatal nő megjelenése. Mit is csináljon hirtelenében, mert nem sokat értett az egészből.

Tolmács! — kiáltott ki az ajtón és egy fél perc sem telt el, máris megjelent. A nő mindjárt hozzáfordult, hogy fordítsa:

— Hallottam, hogy nemsokára hazautaznak. Engem betegség miatt leszereltek és most hazafelé tartok, Kijevbe. Engedje meg, hogy Budapestre önközel menjek.

— Szívesen látjuk — hangzott a zászlóaljparancsnok válasza, hiszen — gondolta — ilyen csinos nő senkinek sem áll az útjában.

Leültek. A kérdések sora következett ezután: honnan jött, miért megy haza, van-e valami kívánsága, nem fáradt-e...

— Csak aludni szeretnék — szakította félbe a beszélgetést.

Az egyik emeleti szobát rendezték be számára. Mielőtt felment, még azt kérte, hogy ebed előtt keltezz fel. Szeretne azon ő is részt venni.

A kívánsága teljesült. Délben megjelent a tiszt étkézdében, a villa egyik nagyobb szobájában. Friss volt, kipihent. Bámult a férfirtársaság. Valaki elkezdte a csipős megjegyzéseket, a többi folytatta. A legszolidabbnak is legalább ennyit mondtak: „Hü, de jó nő!”

A zászlóaljparancsnok az asztal végére ültette, tőle jobbra ő, balra pedig a tolmács helyezkedett el. Hármashat folyt a beszélgetés. Am ebed közben egyszerre csak a tolmács karjára tette a kezét, valamit sügött neki. Fordította:

— Engedélyt kér, hogy szóljon a jelenlévőkhoz.

— Halljuk! — biztatta a zászlóaljparancsnok.

A nő felállt és kezdte:

— Most pedig engedjék meg

bajtársak, hogy mint magyar nő is bemutatkozzam önöknek. A nevem Dulina Magdolna. Máramaroszigeti vagyok. Bár sokan megjegyzéseket tesznek rám (itt külön-külön ramutatott azokra és szó szerint elismételte, amit az illető mondott), nem haragszom érte.

A zászlóaljparancsnok közben egy katonát virágért küldött.

— Két perc alatt legyen itt! — szölt meg utána.

Magdi pedig egy kis szünetet tartott, majd tovább beszélt:

— Budapesten, a Telefongyárban dolgoztam. A férjem, mint magyar katoná a szovjet fronton esett el. Másfél éves kislányom bombatámadáskor mellettem az övölyhen halt meg.

Nem bírtam tovább. Egyszerre csak kibuggyant a könnyem és rázni kezdte a sírás. A férfiak megrendülten néztek rá és titokban letörölték a szemük sarkából a könnyecsképet.

Egy kis idő múlva erőre vett magán és folytatta:

— Aztán hazamentem a szülőimhez. Szerettem volna meghalni. Mit remélhettem meg az élettől? Ahhoz nem volt erőm, hogy öngyilkos legyek, de amikor a szovjet hadsereg eljutott Máramaroszigetre, jelentkeztem én is katonának. Tüzérekhez osztottak be telefonkezelőnek. Értettem a telefonhoz. A fegyverhez is. Gondoltam, bosszút állok a fasisztákon, akik a tragédiámat okozták. Reméltem, közben meg is halok, de életben maradtam. Pedig szézzetek estek el, akik élni szerettek volna.

Súlyos beteg lettem. Ezért most leszereltek. Talán még lesz erőm, hogy hazajussak... Csak ennyit tudok mondani.

Amikor az utolsó szó is elhangzott, mindenki felállt. A zászlóaljparancsnok átvette a közben visszaérkező katonától a virágokot és Magdi elé az asztalra rakta.

Ezután az ebed végéig csend volt. Csak lopva vetődött egy-egy pillantás Magdi felé. Es már egészen másképp látta őt mindenki, mint néhány perccel előbb.

Pásztor Béla

(Folytatjuk)

Maghozó-dugvány ültetők

A kétsopronyú Rakóczi Tsz Hunyadi üzemegységében Bartók Pál brigádvezető irányításával 60 holdon termesztének hibrid cukorrépa vetőmagot. A maghozó dugványokat ezekben a napokban ültetik ki.

(Fotó: Demény)

Nyereménybetétkönyvek sorsolása

Az Országos Takarékpénztár esztendőnkön Törökszentmiklóson rendezte meg a nyereménybetétkönyvek 1971 első negyedévi sorsolását.

Mindazok az 1971. március 29-ig váltott és a sorsolás napján forgalomban levő nyereménybetétkönyvek amelyek sorszámanak utolsó három számjegye (számvegrőrdése) megegyezik az alább felsorolt számokkal, az 1971 első negyedévi átlagbetétkönyvek a számok mellett feltüntetett százalékát nyerték:

Számvegr.	Nyeremény	Számvegr.	Nyeremény	Számvegr.	Nyeremény
181 25 ^o	206 20 ^o	297 25 ^o			
287 20 ^o	288 22 ^o	294 25 ^o			
299 25 ^o	321 22 ^o	357 25 ^o			
388 25 ^o	378 22 ^o	482 25 ^o			
439 30 ^o	457 25 ^o	488 23 ^o			
502 25 ^o	344 100 ^o	613 25 ^o			
687 25 ^o	634 25 ^o	713 25 ^o			
738 25 ^o	813 25 ^o	916 25 ^o			
988 25 ^o					

A nyereményösszeget a betétkönyvet kiállító OTP-fiók vagy postahivatal 1971. április 15-től fizeti ki. (MTI)

Védelem — gondoskodás az emberekről

Szakathalmat ömlik az anyag a Fekete- és a Fehér-Körös átszalított védőtöltésére. Az OVH árvízvédelmi készletét szolgálata is megérkezett. A töltés csomókat szalamez-fallal védik meg a további károsodástól. Gyulaváriban változatlanul folyik a körgát erősítése. A megyei tanács szakigazgatási osz-

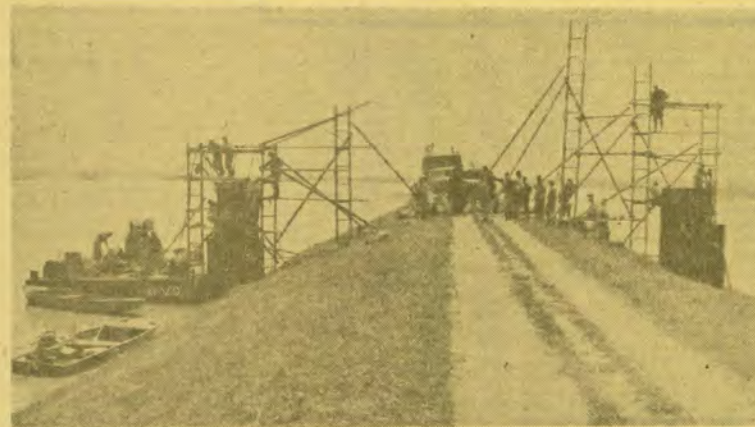
tályai feltöltésükre a keletkezett károkat számbavételére. A Gyulai városi Tanács intézkedett a Fehér- és a Fekete-Körös deltájából kimenekített családok időszekeiről, majd végleges elhelyezéséről: számításba vették új porták juttatását a szentpálfi-va területen.

A billenőplátos ZIL-ből nem eszszott ki a föld. A súlypont eltolódott, a gépkocsi eleje a magasba emelkedett. A teherkocsi elejét lánctalpas traktor húzta vissza ismét a földre. A védelmi munkáknál gyakran előfordul ilyen eset, mint a képen látható dobozi Kis Gáborral.

Ahol az emberek dolgoznak, ott napjában többször is megjelenik az élelmiszerkisker büfékocsija hűtött, szeszmentes italokkal.

A Fehér-Körös töltésén épült a képen látható állványzat. A gyulai ÁKSZ dolgozói a visszaramló víz további pusztításától védik a gátat.

(Fotó: Gell)

Állást foalt a megyei tanács végrehajtó bizottsága:

Biztosítani kell a Körös-völgy árvízvédelmét

Belvízrendezésre 680 millió forintot fordítanak — Az ötödik ötéves terv utolsó évében 50 ezer hektárt öntöznek meggyékben

Tegnap, június 18-án ülést tartott Klaukó Mátyas elnökeivel a Békés megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága. Első napirendi pontként a végrehajtó bizottsági határozatok teljesítését ismertető jelentést, majd **Tekács Lajos**ok, a KÖVIZIG igazgatójának, a megye vízgazdálkodásáért felelős vezetőjének negyedik ötéves tervének időarányos teljesítéséről szóló beszámolóját tárgyalta meg az ülés.

A megyénk területének mintegy kétharmadát kitevő 3591 négyzetkilométer mély fekvésű területet a Körösök és a Berettyó vízgyűjtőjéhez tartozik. Ennek árvízvédelmét 340,8 kilométer hosszú fővédvonal és 110,8 kilométer másodrendű védvonal biztosítja. Az árvédelmi műveknek az ártéren élő 265 ezer ember élet- és vagyonbiztonságát kell megnyugtatóan szolgálnia. A védendő népgazdasági vagyon értéke is jelentős. 1970-ben 65 milliárd forintot tett ki. A negyedik ötéves terv fejlesztési célkitűzéseit a Körös-völgy biztonságának fokozása határozza meg. Elkészült a román határ menti új lo-

kalizáló töltés. Elek és a Sebes-Körös között. Helyreállították az 1970. évi árvízkor megromlóított árvédelmi töltéseket. Több helyen hullámtér rendezésére is sor került. A töltés alatti vízszáraz megakadályozására elvégezték a részalagási munkákat.

A még hátralévő feladatok közé tartozik a hullámtérrendezés és a töltésorvoslás a Kettős-Körös mindkét oldalán, a dobozi híd közelében, valamint a Sebes-Körös bal oldalán, a komádi hídnál.

A beszámoló kiért a belvízrendezésre is. Noha a mély ártéri területen az állami vízrendezési művek kiépítettsége jobb az országos átlagnál, ennek ellenére az 1970-es évi rendkívüli belvíz meggyékben 914 millió forint kárt okozott. A nagyarányú károsodással, hanem elsősorban az üzemi közeli művek állapotával, a szabályozás hiányával magyarázható. Az üzemi közeli művek nélkül ugyanis az állami művek sem tudnak megfelelő hatástokkal dolgozni.

A megye vízrendezésének feladataival 1970-ben a megyei pártbizottság is foglalkozott. Itt

született az a kezdeményezés, melynek alapján a vízügyi igazgatóság elkészítette a vízrendezési művek összehangolt fejlesztésének tervét. Az üzemi vízrendezés ugyan a harmadik ötéves terv időszakában már megindult, ám az egységes szemléletet és tudományos megalapozottságot a megyei párttervezés után készült átfogó tanulmányterv adta meg. Elkészült több község vízrendezési terve is.

Jelenleg a vízrendezési főművek naponta 11,5 millió köbméter belvizet képesek elvezetni.

A községek és városok közműves vízellátását és csatornázását elsősorban a társulatok és a tanácsok valósítják meg. Meggyékben öt városnak és 32 községnek van vízműve, hat községben pedig most épül. Nagyobb fejlődésre ezen a téren csak az utóbbi 10–12 évben került sor. Meggyék közműves vízellátása 1960-ban 10 százalékot tett ki, 1973-ban már 69,2 százalékra emelkedett.

A rohamosan növekvő ivóvízigény azonban a községek, városaink alatti levő mélyszéki vízkészletek nem képesek kielégíteni.

Így több helyen vízellátási nehézségekkel kell számolni. Ez elsősorban az öt városra, valamint Gyomrára, Dévaványára, Füzesgyarmatra, Szeghalomra, Vésztőre, Körösladányra, Mészberényre vonatkozik. Ugyanakkor a szennyvízkezelés is egyre több gondot okoz. A csatornaművek csak a települések központjait, valamint az új lakótelepeket mentesítik a szennyvíztől. Legtöbb helyen csak a gerincezetek épült meg. Meggyék jelentős hévízkészlettel rendelkezik. Sok irányú hasznosításával azonban nem élnék kellőképpen. Az adottságok jobb kihasználása a jövő feladatai közé tartozik.

A beszámoló foglalkozott a következő ötéves terv célkitűzéseivel is.

A megye ötödik ötéves tervében a vízgazdálkodás fejlesztésének biztató távlatát rajzolódnak ki. Továbbra is elsőrendű feladat a Körös-völgy árvízvédelmének biztosítása.

1965-re az ártéren levő népgazdasági vagyon értéke megközelíti a 144 milliárd forintot. A kiemelt feladatok közé tartozik a belvízrendezés is. Erre a célra 680 millió forintot fordítanak. Az öntözési feladatok között első helyen szerepel a Tisza II. vízlépcső további bővítése, valamint a körösladányi duzzasztó építése. Az ötödik ötéves tervben a főművi fejlesztés révén mintegy 12 ezer hektárnyi területtel növekedik az öntözött terület, s így az ötéves terv utolsó évében megközelíti az 50 ezer hektárt. Kondoros és Murony térségében 7000 hektárt, Elek és Kétegyháza között 1500 hektárt, Szeghalom környékén pedig 2500 hektárt öntöznek majd. Ugyanakkor fokozott gondot kell fordítani a szennyvíz felhasználására is.

A vízellátás megjavítása indokolta teszi a regionális vízellátási rendszer tanulmánytervének kidolgozását. Fokozni kell elsősorban Békéscsabán, Gyulán és Békésen a szennyvízcsatornázás és tisztítás ütemét. Egyre előtérbe kerül a vízminőségének védelme. 1973-ban 36 üzem, vállalatot, illetve szor-

vetkezetet, intézményt, bíróságokat meg szennyvíz kibocsátása miatt. A KÖVIZIG 100 üzeme közül 34 üzem esett bíróság alá. A bíróságos évi összege 2–4 millió forint.

Meggyék vízkészlet-gazdálkodási helyzete kedvezőtlen. A folyók hasznosítható vízkészlete különösen a nyári időszakban elenyésző.

Ezen esak tározással és a Tiszából történő víz átvezetéssel lehet változtatni. A helyzetet sokat javít majd a csongrádi vízelépes megépítése.

Tekács Lajos a napokban bekezdett árvízveszélyről is beszámolt. Elmondta, hogy az 1970-es árvízhez képest amikor a Körösökön a víz 14 nap alatt telőzött, a mostani veszélyhelyzet három nap alatt állt elő. Június 15-én, délután a nagyobb katasztrófa megelőzése indokolta tette a partbontást és a víz a Fehér-Fekete-Körös deltájába zúdult. A becslések szerint a kár megközelíti a 100 millió forintot.

A végrehajtó bizottsági beszámoló javaslattal és kiegészítéssel fogadta el. Megállapította, hogy az öntözéses gazdálkodás feltételeit tovább kell javítani. Javaslattal fogadott el a termálvíz felhasználásának tervezésére. Állást foglalt a körösladányi duzzasztómű építése tárgyában. Megállapította, hogy továbbra is első feladat a Körös-völgy árvízvédelmének biztosítása. Indokolta tehát a korábbi árvízvédelmi munkák felülvizsgálatát.

Határozatot fogadott el, hogy a vízügyi igazgatóság dolgozzon ki új tervet a gátrendszer erősítésére, a tározók kialakítására. Elvi állást foglalt, hogy a Fekete- és Fehér-Körös deltájának területére az Illetékes tanácsok ne adjanak építési engedélyt.

Ebben a kérdésben végső soron a gyulai, illetve a gyulavári tanácsnak kell döntenie. Utasította az Illetékes szerveket, hogy az árvíz visszavonulása után nyomban mérjék fel a károkat és a kiadásokat, s erről jelentést tegyenek. Majd elismerséket fejezte ki a Gyulai Vízügyi Igazgatóságának, a rendőrségnek, a munkásőrségnek a gyulai tanácsnak azért a munkáért, amelyet az árvízútította lakosság vagyónak mentésében, illetve elhelyezésében tettek.

Második napirendi pontként Krivik Andrásnak, megyénk testnevelési helyzetéről és sporthelyzetéről szóló beszámolóját tárgyalták meg. A beszámoló az ülés elfogadta. Jövőhagyta a tanácsai vállalatok továbbfejlesztésére vonatkozó javaslatot. Tudomásul vette a Gyulai városi Tanács Végrehajtó Bizottságának beszámolóját a kapcsolatos határozatot, valamint a szeghalmi járásban működő tanácsok önkormányzati jellegű ismertető beszámolóra vonatkozó határozatot. Végezetül a testület elfogadta az 1974. évi vállalat-berendezési keret felhasználásáról szóló jelentést. Ezt követően bejelentéseket tárgyalt meg a végrehajtó bizottság, majd személyi ügyekben döntött.

(Seredi)

Gyulai HIRLAP

1974. JULIUS 23., KEDD A Békés megyei Népújság gyulai kiadása XV. ÉVFOLYAM, 36. SZÁM

Tájékoztató az AFIT-szerviz tevékenységéről

Ma ülést tart a városi tanács végrehajtó bizottsága

Ma, július 23-án, kedden, a kora reggeli órákban a városi tanács végrehajtó bizottságának tagjai helyszíni szemlét tartottak az AFIT-szervizben. Erre azért került sor, hogy a végrehajtó bizottság tagjai személyesen megismerkedjenek a szervizben folyó munkával, az ott dolgozók munkakörülményeivel, hiszen a végrehajtó bizottság mai ülésének egyik napirendi pontja: Tájékoztató az AFIT-szerviz tevékenységéről.

Az AFIT XVII. számú Autójavító Vállalat gyulai üzemi egysége az elmúlt év április 1-ével kezdte meg tevékenységét. Amint az Gerebentes István üzemi egység-vezetőnek a végrehajtó bizottság ülésére bemutatott jelentéséből kitétni, jelenleg 70-en dolgoznak a szervizben. A dolgozók többsége a — magasabb szakleptelt-

seg elajánlására — rendszeres szakmai továbbképzésen vesz részt és hatan külföldi tanulmányúton is voltak.

Az itt dolgozó szakmunkások többsége a gyulai és békéscsabai szakmunkásképző-intézet végzett hallgatóból tevődik össze. Jelenleg 12 másodéves motorszereplő tanulója van a szerviznek, akik 1975-ben végznek.

Az üzemi egység kapacitása — a kezdeti időben — jó néhány hónapig keresztlül nem volt kihasználva. Ez, főleg annak tudható be, hogy zavarok voltak az alkatrészelátásban, különösen a Moszkvics, Zaporoze és az M-24-es Volga személgépköcsi típusoknál. Mindezek ellenére most már egyre több az ügyfél és természetesen nőtt a szerviz árbevétele is. Összehasonlítva az előző év

hasonló időszakával, az árbevételeik júniusban a tavalyi 387 ezer forinttal szemben az idén már megközelítette a 700 ezer forintot és az ugyancsak egy évvel ezelőti 905 gépköcsi helyett az idén, júniusban már 1567 gépköcsi javítást, illetve szervizet végeztek el.

Az üzem a javításon és szervizben kívül foglalkozik különféle lakatosmunkával is, elsősorban a türekei központjuk részére. Ezt, valamint a forgácsolómunkát 1974. július 1-től kezdték meg.

A végrehajtó bizottság az AFIT-szerviz tevékenységéről szóló beszámolója után meghallgatta Bartha Zoltánnak, a városi tanács elnökségvezetőjének, a városi tanács elnökségének vezetőjének beszámolóját az osztály munkájáról.

A végrehajtó bizottság ülése bejelentéseikkel ért véget.

Segítség a bajban

Amint arról már szó volt, a Magyar Vöröskereszt jelentős anyagi támogatást kíván nyújtani azoknak az árvízkarosultaknak, akiknek az úgynevezett deltában összedőlő vagy megromlódtak a lakóháza. Az előzetes információ alapján a segítség összege elérheti az 50 ezer forintot. A támogatás mértéke természetesen függ a keletkezett kár nagyságától, a károsult lakáshelyzete megoldásának módjától, költségeitől és szociális helyzetétől.

A városi tanács végrehajtó bizottságának titkárságán már megkezdtek a segítséghez szükséges adathelvételeket. Azok mihamarabbi összegyűjtése érdekében kéri a városi tanács végrehajtó bizottsága, hogy a Körösök deltájában lévő káro-

sult ingatlan tulajdonosok mielőbb jelentkezzenek dr. Tóth Péternével, a titkárság osztályvezetőjével. A szükséges adathelvételek után társadalmi bizottság tesz javaslatot a Vöröskeresztnek a segítség összegére és odaítélésére.

A városi tanács építési osztályának előzetes felmérése szerint mintegy 100 épületben okozott kárt az árvíz. Az újjaéptíteshez szükséges tennivalókat haladéktalanul megkezdtek az osztályon, és a földhivatal is soron kívül intézte a telekkönyvezést és mintegy negyven teleket alakított ki a Tessedik úta végén. A háztulajdonosok csereteleket kaptak ezen a területen, akik pedig mint bérlek laktak az árvíz sújtotta területen, azok méltányos áron juthatnak majd a telkekhez.

Már csak 7 millió köbméter víz a deltában

Vasárnap a déli órákban kerültünk tájékoztatást a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság árvíz-ügyeletétől a legfrissebb helyzetről.

Megduadtuk, hogy egyedül a deltában folyó helyreállítási munkák miatt tart még a harmadik árvízkesztyűsítő áron a szakaszon. Megfelelő útemben dolgoznak a Fehér- és Fekete-Körös megnyitott gátjainak a visszatöltésében, helyreállításában. Ebben a munkában mintegy 50-60 földmunkásegyes és szállító jármű tevékenykedik és betelejezés előtt áll a Gyulaiárvíli védő kordóles építése is.

A deltában már csak 7-8 millió köbméternyi víz van, s ennek a Körösökbe való visszavezetése teljes erővel folyik. Öt nagyobb szivattyúegység — több szivattyúból álló — másodpercenként nyolc és fél köbméter vizet juttat vissza a folyóba.

Bar az elmúlt napokban csapadékos volt az időjárás, veszélytől nem kell tartani, mert az esőzések hatására csak jelentéktelen mennyiségű ár wónul le a folyókon.

A sarkadi műút helyreállításáig egyelőre még nem kezdtek meg, mert a szállító járműveket elcsorban a töltések helyreállításához az oda szükséges föld szállítására irányították.

Volánmérleg

A Volán 3-as számú Vállalat gyulai főirodájában elkészültek az év első öt hónapjának gazdasági adatai.

Az áruforgalomban résztvevő tehergépjárművek öt hónap alatt 7 ezer tonnával szállítottak több árut, mint az elmúlt év hasonló időszakában és a 48 tehergépköcsi 650 ezer kilométert tett meg.

Növekedett az utasforgalom is. A gyulai autóbussz-pályaudvarról induló és ideérkező 23 járat több mint 1 millió 800 ezer utast szállított, ami 19 ezerrel több az egy évvel ezelőtlinél. Az autóbusszok 879 ezer kilométert tettek meg. Ez 60 ezerrel több az előző évinél.

A főnökség valamennyi dolgozója becsületesen helytállt az árvízvesztékek végrehajtásában. Voltak olyan vonatpótló járatok, amelyek naponta 7-800 kilométer utat tettek meg. Nagy gondot okoz a főnökség vezetőinek, hogy a kerülő utak miatt a gépkocsiknak csak június 13. és 30-a között 13 ezer pluszkilométert kellett megtenniük.

A bilénes járművek mind-egyike két műszakban dolgozik. Egy részük az árvíz okozta károkat helyreállításban, másik a hűsombinat építésénél tevékenykedik.

Itt jelezzük meg, hogy a pontok hasábjain már elhangzott olyan kérdés, hogy jó lenne, ha a Volán Vállalat illetékesei mihamarabb gondoskodnának új járatokról — a törzsi lakótelep és az AFIT-szálló útvonalainak bekapcsolásáról. Ez ideig még választ nem érkezett a vállalatól, sőt még ígértet sem, hogy mikor tudják teljesíteni a gyulaiak jogos kéréseit.

Térképek, csobolyók, szivattyúk

Megnyílt az Alföld első vízügyi múzeuma

Több mint kétezer rendszeres kutató- és gyűjtőmunka eredményeként az Alföld első vízügyi múzeumát a Körösvidéki Vízügyi Igazgatósághoz tartozó Hosszútelepi szivattyútelepen.

A hárszatonon kívüli épületben két helyiséget töltenek meg a Körösök vidékének vízügyi emlékei. Láthatók többek között az 1700-as évekből olyan térképek, amelyeket már Vasárhelyi Pál felhasznál a Tisza szabályozása során. Kubikoszerszámok és használati eszközök, csobolyók, korszok, bogrások és különböző a vízügyi ágazatban használatos műszerek. Természetesen megtalálhatók a legfrissebb, a Körösök vízügyi területéről készült térképek is. Ezeket kívül gazdag irat- és fotódokumentáció is helyet kapott a kiállítási termekben.

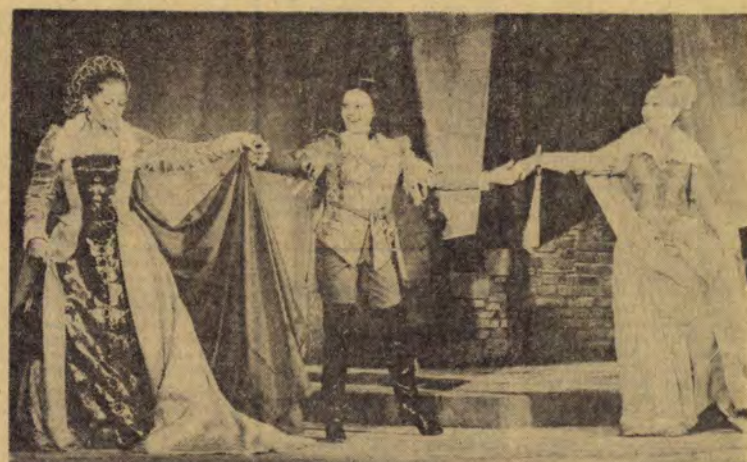
Maga az épület is ma már ritkaságnak számít, hiszen olyan régi szivattyútelep ez, amelyben még valamikor szogepel hajtották szivattyúkat emelték át a földekről a víz a Körösbe.

Gazdag anyag mutatja be a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság „újkori” történelmi és eredményeit, amelyekkel eddig már hatszor nyerték el a „Kiváló Igazgatóság” címet.

A múzeum Bodóky Károly nevet viseli, aki gyulai származású vízmérnök volt, az apja, Sándor pedig földmérő. Az apa már részt vett az Elővárosi úton szabályozási munkában, amely valamikor még Fehér-Körös volt. A fia, Károly, a Körösök és Berettyó vízszabályozásánál tevékenykedett főmérnökként.

A kiállítást és a múzeumot Tóth Lajos igazgató-főmérnök nyitotta meg és adta át rendelkezésére. A nagy szakmai hozzáértésű és szeretettel tanúsodó kiállítási anyag gyűjtése és rendezése Gabnai Sándornak köszönhető.

A zöldnadrágos lorag

Az elmúlt hét végén, szombaton, a Gyulai Várszínházban volt a premierje Tirso de Molina: A zöldnadrágos lorag című vígjátékának. A bővren spanyol komédia nagy sikert aratott. Képünkön: jelenet a komédiából. Balról Szakács Eszter, Papp Éva — és Jászai-díjas — és Kalmár Zsuzsa

Foto: Demény Gyula

Szakk munkásképzésben dolgozók kintjünetése

A szakk munkásképzés 25. évfordulója tiszteletére megyei tanácselnöki dícséretet s pénzjutalmat kapott 15 szakk munkásképzésben dolgozó szakotató, tanár, illetve előadóknak nevével. A jó munkával kiérdemelt kitüntéseket Békéscsábán, a megyei tanács vb ülésén teremtették át.

Vezetőségválasztó közgyűlést tartott a Magyar Hidrológiai Társaság megyei szervezete

A Magyar Hidrológiai Társaság Békés megyei Szervezete szeptember 22-én Békéscsábán, a METESZ-székház előadóteremében tartotta meg vezetőiségválasztó közgyűlést. Az elnök megnyitót az elmúlt év munkájáról készült tájékoztató beszámoló kiértékelése követte, majd a legfontosabb napirendi pontokról, a vezetőiségválasztásról tárgyaltak.

A közgyűlés a leadott egyéni szavazatok alapján az előző tisztség betöltésére Takács Lajost, a KÖVIZIG igazgató-főmérnököt, a Hírári teendők ellátására Igmándi Balázst, a KÖVIZIG főosztályvezető-főmérnököt választotta meg. Vezetőségi tagok lettek: dr. Marjai Gyula okleveles mérnök, a DATE Szarvasi Főiskolai Karának tanszékvezetője, dr. Maurer József, a Békés megyei KÖJAL igazgató-főosztály, Hartyányi László nyugalmazott főmérnök, Szarvas János, a Békés megyei Víz- és Csatornázó Vállalat főmérnöke, műszaki igazgatóhelyettese és Kovács Lajos, a KÖVIZIG osztályvezető-főmérnök.

Az új vezetőség nevében Takács Lajos, a területi szervezet elnöke köszöntötte meg a bizalmat, mellyel a tagság a következő hároméves ciklusra a vezetőségét megválasztotta. Rövid beszámolóval a szervezet tevékenységéről, melyeket mindig összehangban kívánunk megvalósítani a népszármási, társadalmi érdekekkel. Kérte a tagok segítségét a program eredményes megvalósításához. Zárószavában örömmel közölte, hogy a megyében igen nagy az érdeklődés a hidrológiai társaság munkája iránt. Az elmúlt hónapokban több mint 60 új taggal szaporodott a megyei szervezet taglétszáma.

Halpikkelyezés Gyomán

Októberben kezdődik a nagy őszi lehalászás a gyomai Viharsarok Halászati Szövetkezetben. A halak pikkelyezésére és mosására két szját készített tiszttölgép áll rendelkezésre. Az egyik 40-50, a másik pedig 120 kilót is letisztít tíz perc alatt. Képeken Varga Jánosné halat adagol a halmos és pikkelyező gépbe. (Fotó: Demény Gyula)

Diákok őszi munkán

Miniszteriumi rendelkezés értelmében mostantól kezdve minden egyes iskola saját megyében végezhet őszi társadalmi munkát a mezőgazdaságon.

Az Erkel Gimnázium tanulói éveken át részt vettek a kiskunhalasi szőlőben, ez most elmaradt, de így is akad bőven ten-

nivalójuk. Az állami tanegység gyűmölcsösében 295 gimnázista szedte az exportalmát, a pésteleki előkészítőben pedig két műszakban dolgoznak, délelőtt 226, délután pedig 245 diák kap munkát. Részt vettek az alkalmazásban a román gimnázium és a kertészeti szakiskola tanulói is.

Rendőrségi hírek

GARAZDA FIATALEMBER
A rendőrség őrizetbe vette Terhes János 22 éves, Kondoros, Ady utca 39. szám alatti lakost, aki a Kondorosi Csárdá éttermében ittas állapotban sörösdívekkel csapdosott a földhöz, belekötött az ott szórakozó vendégekbe, s egyiküket le is ütötte. A büntetést előlelő fiatalember ellen júliusban már eljárás indított magánalkalmazás és közveszélyesség miatt is.

LETARTÓZTATTÁK A CSALÓT
Előzetes letartóztatásba helyezte a rendőrség Varga János 33 éves, büntetést előlelő, Dévaványa, Rákóczi utca 36. szám alatti lakost. Ellene gyerektársasági díj fizetési kötelezettség elmulasztása, közveszélyesség munkavégzése, valamint csalás miatt indított büntető eljárás. Varga János ez év márciusában szabadult, azóta nem vállalt munkát, nem fizetett tartóssdíjat, de külföldi úriügyleket, így például motorjavítás címén több mint 30 ezer mélyről kisebb-nagyobb összegeket csal el.

ITTAS JÁRMŰVEZETŐK
Közlekedési vétség miatt indított eljárást a rendőrség Bá-

lint Péter 21 éves (Gyoma, Arany János utca 12.), Dohányos Mihály 20 éves (Békéscsaba, Szemere utca 12.), Balogh János 35 éves (Dévaványa, Hajnal utca 52.) és Szmuta József 21 éves (Nagyszénás, József Attila utca 61.) ellen, mert szesz ital hatása alatt motorkecskákra szálltak. Szintén szesz ital hatása alatt vezette személygépkocsiját Metz Mária 23 éves (Gyula, Baross utca 5. szám alatti lakos) is.

Hilvár Attila 62 éves, Gádoros, Tanya 78. szám alatti lakos lovasfogalával erősen ittas állapotban közlekedett, ezért a rendőrség őrizetbe vétel mellett közveszélyességi elne bírósági eljárást. A bíróság Hilvár Attilát 4 ezer forint pénzbírsággal megfizetésére kötelezte.

LEZUHANT A MAGASBÓL
Szeptember 22-én a kondorosi templomtorony építkezésénél baleset történt: az ott dolgozó Szabó Sándor 40 éves, Békéscsaba, Kulich Gyula-lakotélepi lakos a magasból leesett és súlyos sérülést szenvedett. A békéscsabai kórházba szállították. A kórháztól tegnap kapott tájékoztatás szerint állapota életveszélyes.

Textilkiállítás a „Tizekben”

Szeptember 22-én, hétfőn este rendezték meg Békéscsábán a Kulich Gyula Ifjúsági és Utörőházi Tizek Ifjúsági Klubjában Balázs Iren textiltervező iparművész kiállításának megnyitóját. A rendezvényen, amelyen mintegy 30 fiatal vett részt, Romvári Etelka rajztanár mondott rövid megnyitói beszédet. Ezt követően Balázs Iren diavetéléssel egybekötött előadást tartott munkájáról. Végül a névcsoporthoz, a jubileumi iparművészeti kiállításra szerepelt, sőt ez év nyarán Párizsban is bemutatkozott, Romvári Etelka és V. Kiss Margit múzeológus vezetésével elbuzogtatott a vendéglátó fiatalokkal.

Nyelvtanító komputer

Az azerbajdzsáni pedagógiai intézetben működik egy elektronikus számítógép, amelyet az idegen nyelvek tanításában használnak fel. A gép — amelynek a memóriájába egy angol nyelvű könyv anyagát táplálták be — a televízióhoz hasonló ernyő feladja a tanulóknak a lektét és értékelt a feleleteket, jelzi a hibákat, és azt is, hogy milyen nyelvtani szabályt sértek meg. Ha ugyanaz a hiba megismétlődik, jelzi, hogy melyik korábbi lektét kell megismélni. Az írásbeli dolgozatokat osztályozza, az értékelés mérlegel és elküldeti a hibák súlyosságát és jelzi a dolgozat elkészítésének időtartamát.

MA:

1975. SZEPTEMBER 24.
SZERDA

Gellért napja

A Nap kél 5.32 —
nyugszik 17.39 órakor
A Hold kél 19.13 —
nyugszik 9.30 órakor.

Huszonöt fok

Várható időjárás ma estig: általában kevés felhő, eső nélkül. Mérsékelt, időnként melegebb délelőtti, déli szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet: 22—27 fok között. (MTI)

— **KÖNYVEK SZLOVÁK ANYANYELVÜNKNEK.** A Békés megyei Könyvtár tavaly és az idén mintegy 500 szlovák nyelvű könyvet vásárolt a nemzetiség olvasók részére.

— **KÖZÉRDEKŰ JAVASLATOK.** A tanács Békéscsábán is nyitvatartja a jelölt gyűlésen, a tanácsnagi beszámolókon elhangzott közérdeklő javaslatokat. Ezek közül eddig mintegy 250-et valósítottak meg. A kivételre a tanács csaknem 21 millió forintot költött.

— **LAKÓTELEKEK.** Megvénben mintegy négyezer közvetlenül beépíthető lakóhelyet tartanak nyilván. Az állami tulajdonban lévő építési telek száma megközelíti az 1500-at.

— **FÁSTÁS.** Békéscsábán az első fől évben a lakosság csaknem egymillió forint értékű fásítást, parkosítást végzett társadalmi munkában. Legtöbbet az V. kerületben dolgoztak. Az ott végzett társadalmi munka értéke csaknem 300 ezer forint.

Egy pillanatra

Olvasom, hogy korhadnak a Geostonylak Békéscsábán. Ez hogya ez így megy?

Kopár lesz a szoborábrány. Mentek tehát meg a fakati — Szól azoknak, kiket —

A Köröbe pedig vegre „Ontenelek” már tisztá sziget!

— **A BORSODI VEGYIKOMBI-NÁTBAN** a műanyagfeldolgozás növelésére középtávú fejlesztési tervet dolgoztak ki Kazincbarcikán. Az öt legrövidebben megvalósítandó programban évi négyezer tonnával mintegy 22 ezer tonnára növelik a Borsodi Vegyikombinát által készített PVC-gyártmányok mennyiségét.

— **ADÓCSALÁSOK.** 1974. első felében a Vám- és Pénzügyőrség Békés megyei Parancsnoksága 16 esetben indított eljárás adócsalás miatt, ez év azonos időszakában pedig 29 adócsalót vontak felelősségre.

— **SAZORVOSI ELLÁTÁS.** Békéscsábának hét gyermekszakorvosi rendelője van, ahol évente a szakorvosok mintegy 68 ezer vizsgálatot végeznek el. A fejlődés szembetűnő, hiszen 1966-ban a vizsgálatok száma alig haladta meg a hat- ezret.

— **A ZENEI VILÁGNAP** jegyében október 2-án a dombegyházi művelődési ház ifjúsági klubjában Schubert-, Beethoven-, Verdi-, Bartók-lemezeket hallgattak meg a középiskolási fiatalok, majd komolyzenei vetélkedőt rendeztek.

BÉKÉSI MEGYEI NÉPÚJSÁG

Az MSZMP megyei bizottsága és a megyei tanács lapja
Főszerkesztő: Kuvendi G. Sándor
Főszerkesztő-helyettes: Deák Gyula

Szerkesztőség:
3601 Békéscsaba, Postaút 113
Telefon: 12-196, 13-206
Kiadja a Békés megyei Lakodáló Vállalat.

3501 Békéscsaba, Postaút 121
Telefon: 11-021, 11-051
Felcímezhető: Lebeckzy Mihály
Tudásúti, a Magyar Posta elfogadható a postabiztosítással és a kézbesítővel.

Előzetes díj egy hónapra 30 —
Díjter: Nyomda, Békéscsaba
Tiszta: Háromszéki Pál
Index: 2384

Megkezdődtek a brigádvezetői tanácskozások

Néhány ágazatban e héten megkezdődtek, s december közepéig valamennyi vállalatnál lezajlanak a szocialista brigádvezetők vállalati tanácskozásai, amelyek a jövő évi iparág, illetve országos tanácsozást készítik elő.

Több mint másfél millió szocialista brigádtag képviselőiben 136 ezer brigádvezető tárgyalja most a brigádmogalom helyzetét, behatóan vizsgálva, hogy mit kell tenniük az idei tervek sikeres teljesítéséért, s ehhez milyen feltételek megteremtését várják a vállalati vezetőkől. A gazdasági vezetők ezúttal a jövő évi feladatokat is körvonalazzák, s közösen vizsgálják, hogy milyen módon lehet még hatékonyabbá, szervezettebbé tenni a munkát.

Az eddig megtartott tanácskozások tapasztalatai szerint azok az értekezletek a legkisebbek, ahol a feladatokat emberközpontúan vizsgálják, ahol számot vetnek például azzal, hogy hogyan szervezhetik meg jobban a brigádtagok tanulását, szakmai továbbképzését, hogyan teremthetnek még jobb, mások számára is vonzó munkahelyi légkört. A márciusban sorra kerülő szakmai-ágazati tanácskozásokra megválasztott küldötteket is azzal bízták meg, hogy a szervezethez, a munkakörülmények javítására terjeszsenek elő javaslatokat, s egyben jelezzék ki, hogy a szocialista brigádok még hatékonyabban igyekezzenek segíteni a tervek teljesítését.

A szakmai-ágazati tanácskozásokon választják meg majd azokat a küldötteket, akik a szocialista brigádvezetők áprilisi tervezett V. országos tanácskozásán képviselik a másfél millió brigádtagot.

főként a mohamedánokat stíjtja. Márpedig Libanonban nagyok a különbségek: a nemzeti jóvedelem felel az ország lakosságának mindössze öt százaléka rendelkezik; a közép- és tetősebb közpálya 36 százalékkal részesedik; a lakosság túlnyomó többségének viszont alig 14 százalék jutott. Az állami hivatalokban és a hadsergében legalább 70-80 százalékosra becsültek a keresztények arányát.

A lakosság két fő összetevő rétegének más-más külpolitikai elkötelezést is voltak: a maronita vezetés nyugatbarát álláspontja helyezkedett, míg a mohamedán többség az antipatimperialista arab országok mellett állt, s különösen nagy volt köztükben Nasser elnök tekintélye. A belső feszültség fokozódásának első jelzése az 1958. évi polgárháború lehetett. A keresztény-jobboldali vezetés elfogadta az Egyesült Államok viselő Eisenhower-doktrínát, amely az Egyesült Államok beavatkozásával fenyegette a Közel-Keletet. Hatalmas tüntetések robbantak ki, majd amikor 1958. május 8-án meggyilkolták Nassik Metint, az ismert baloldali újságíró, fegyveres harcok robbantak ki. Az ország területének háromnegyed része a baloldali kezébe került, de július 13-án — egy nappal az iraki hadalód fordulat után — partraszálltak a „börnyakúak”: az amerikai tengerészgyalogságok. Segtségükkel a jobboldali képes

Éltet és nem pusztít a víz

Másfél milliárd forintos vízrendezési és öntözésfejlesztési program

A megyei pártbizottság az elmúlt napokban tartott ülésén elfogadta a megye mezőgazdasági és élelmiszeripara fejlesztésének programtervezetét. Az előirányzott fejlesztési célok szintén mindegyike szorosan összefüggésben van a vízgazdálkodással, annak színvonalával. A víz szerepe a mezőgazdaságban kétféle: egyrészt a termésbiztonságát, másrészt a termés növelését szolgálja. A vízháztartás feltételeinek megteremtésében döntő feladata van a Körösvideki Vízügyi Igazgatóságnak. Takács Lajos igazgatóval arról beszélgettünk, hogyan szolgálják az említett programtervezet végrehajtását, milyenek az ebből eredő vízrendezési és öntözésfejlesztési feladatok.

— Az 1970. évi belvíz után, amely csaknem egymilliárd forint kárt okozott a megyének, komplex vízrendezési terv készült. Mi valósult meg eddig ebből?

— A vízrendezés három formában történik, az állami főművelten, az üzemi vagy társulati és az üzemi műveken keresztül. Az említett terv az utóbbi, tehát a tsz-ek, állami gazdaságok területének vízrendezését írta célul. A negyedik ötéves tervben 265 millió forint költséggel 75 ezer hektáron történt üzemi vízrendezés. Az egyik feltétel, a létesítmény, tehát már adott, de van még két fontos tényező: a karbantartás és az agrotechnika. Ami az előbbi illeti, sajnos rossz az állapotaink. A karbantartást szisztematikusan el kellene végezni, de ilyenkor a mezőgazdaságban erre a célra se ember, se gép nincs. Emért célszerű lenne, ha a mezőgazdasági üzemek a vízrendező társulatokat bíznák meg, a földik rendelék meg a munkát. Négy ilyen társulat működik: Gyulán, Békésen, Békéscsánon és Szeghalmon. Az agrotechnika szerepéről annyit, hogy ennek helyes megválasztása döntően befolyásolja a talaj vízháztartását és természetesen a termést. Jó példa erre a régi Vízvási Állami Gazdaság területe, ahol — mint a nevében is benne van — sok volt a

Békés megye területére tervezett V. ötéves tervi vízgazdálkodási fejlesztési munkák

Megyénkben az V. ötéves tervben tízenháromezer hektár öntözésre válik lehetővé. A térképen a terjedő vonalazási rész jelzi ezt a területet

víz, de a megfelelő talajjavítással jó termőföldde alakították.

— Eddig tehát 75 ezer hektár vízrendezés megvalósult. Mekkora terület vár még rendezésre és mennyi készült el az V. ötéves tervben?

— A komplex mezőgazdasági vízgazdálkodási-fejlesztési tanulmány 400 ezer hektár rendezését jelöli meg. Ebből az V. ötéves tervre 100 ezer hektár jut. Az Országos Vízügyi Hivatal megnevelten kiemelten kezeli, ami azt jelenti, hogy ide koncentrálna fejlesztésének jelentős részét. Az állami főművekre, társulati fejlesztésre és üzemi rendezésre, illetve fenntartásra ebben a tervidőszakban 1 milliárd 47 millió forint jut, 500 millió forinttal több, mint az IV. ötéves tervben.

— Konkretan hol és mi épül ebből a több mint egymilliárd forintból?

— Az összeg tekintélyes részét fenntartásra, tehát a megvalósuló létesítményekre fordítjuk. Ami az építést illeti, szerepel a programban a Dugós-Kálafői csatorna kiegészítése az V. és VI. ötéves tervben. A mostani tervidőszakban 37,5 millió forintot fordítunk erre. A másik fejlesztés a Békésen épülő III. sz. áttemelő szivattyú lesz. Ez 66 millió forintba kerül és 1980-ra elkészül. A nagy áteresztő képességű csatorna és az új áttemelő a legjobban veszélyeztetett, mintegy 100 ezer hektár terület belvízmentesítését biztosítja.

— A víz tehát van ahol sok, van ahol kevés. Eddig arról beszéltek, hogyan lehet a sokból keveset csinálni, most szólnak arról, hogyan lehet a vizet odavinni, ahol nincs; vagyis az öntözésről.

— A megyében jelenleg rendelkezésre áll 30 ezer hektár az öntözésre berendezett terület. A fejlesztés további 60-70 ezer hektáron indokolt, amelyből az V. ötéves tervben 16 ezer hektáron megvalósul az öntözés. Ebben a tervidőszakban összesen 478 millió forint áll rendelkezésre öntözésfejlesztésre. Ebből elkészülnek azok a főművek, amelyek a Tiszából való vízvezetéseket, illetve a

megrében a vízelosztást lehetővé teszik: a Nagykunsági Főcsatorna és a Körösladányi Duzzasztómű. Ez lehetővé teszi, hogy a tavalyi 170 millió köbméter megyei vízigazgatás 1980-ra megközelítse a 300 millió köbmétert.

— Mikorra és milyen úton ér ide Kisköréről a Tisza vize?

— A Kiskörői Vízlepcső 1978 végére készül el, s akkor ér ide a következő úton: Nagykunsági Főcsatorna—Hortobágy—Berettyó—Kettős-Körös mintároló. A Körösladányi Duzzasztómű segítségével, ami 1977 tavaszra készül el, a Berettyót és a Sebes-Köröst tudjuk feltölteni. Ezek az átvezetések és vízlepcsők lehetővé teszik az öntözésfejlesztést olyan területeken, ahol a legjobban hasznosíthatók.

— Melyek ezek a területek?

— Az V. ötéves tervben a Decs—Fazekaszugi, a Nagykunsági XIV-es, a csudaballai, a sárréti és a körösladányi átvezetést teszi lehetővé az említett 16 ezer hektár öntözését. Ezek közül a legjelentősebb a Nagykunsági XIV-es, amelynek csatornája Békés és Mezőberény között a Kettős-Körétől indul és Kondorosig húzódik. Ennek egy mellékága is épül, amely a Békéscsaba és Környéke Agrár-Értékesítő Egyesülés vízigazgatás alá tartozik. Ez a csatorna egyébként a későbbiekben bővíthető lesz.

— Mindent egybevetve tehát, az V. ötéves tervben másfél milliárd forint jut vízrendezésre és öntözésfejlesztésre, csaknem kétszer annyi, mint az elmúlt tervidőszakban. Ebből az összegből 100 ezer hektár terület belvízmentesítésére és 16 ezer hektár öntözése biztosítható. Éltet és nem pusztít tehát a víz. Úgy véljük, ezzel jelentősen hozzájárulunk a mezőgazdasági fejlesztés egyik döntő feltételének megteremtéséhez — mondotta befejezően az igazgató.

Szelest Ferenc

Őszi munkák Magyarbánhegyesen

A magyarbánhegyesi Egyetértés Termelőszövetkezetben jó időben folynak az őszi munkák. A tsz közös szántójának csaknem a felet nagy hozamú Jubilejája—30-es és Libellula búzafajtákkal vetették be. A cukorrépa betakarításának 75 százalékaival végeztek, annak ellenére, hogy csak október 18-án kezdtek meg a munkát. A répa minősége jó: a cukortartalom meghaladja a 13,84 százalékos megyei átlagot.

Ugyancsak háromnegyed részét takarították be a kukoricának. 63-64 mázas hozamot várnak hektáronként.

Zöld út az ásványolajszállításoknak

A mezőgazdasági munkák őszi dandárja, a betakarítás és a szántás gépeinek hajtó- és kenőanyag-ellátása sok munkát ad az ÁFOR-telepeknek és töltőállomásoknak is. A napi forgalmi kimutatások szerint rekord mennyiséget, gázolajból és tüzelőolajból 17 000, benzinnel 4000, fűtőolajból 7000 tonnát szállaltatnak vásárlóiknak. A folyamatos ellátásra számítógép segítségével dolgoztak ki áruforgalmi menetrendet. A tárolóhelyen felhalmozott készlet — mintegy félmillió liter gázolaj és tüzelőolaj — egyhónapos biztonsági tartalékként nyúlik.

Az ÁFOR mintegy 900 tankautója szinte éjjel-nappal dolgozik, hogy fennakadás nélkül lássa el a telepeket és töltőállomásokot. A MÁV is elsőbbséget, zöld utat adott az ásványolajszállításoknak, s így naponta mintegy 17 000 tonna terméket fuvaroznak. A nagy mezőgazdasági körzetek ÁFOR-telepeinek és kirendeltségeinek nyitva tartását is a napi igényekhez szabták, a legtöbb helyen éjjelnappal vásárlók rendelkezésére állnak. A központi és vidéki ÁFOR-laboratóriumok rendszeres mintavizsgálatai alapján csak kifogástalan áru kerülhet a felhasználókhoz.

KNEB-vizsgálat a takarmánygazdálkodásról

A takarmánygazdálkodással kapcsolatban két alapvető tevékenységre irányuló vizsgálatot végez a központi Népi Ellenőrzési Bizottság az ország kilenc megyéjére kiterjedően. A felmérés arra irányul, hogy az állattenyésztéshez és az állati terméktermeléséhez szükséges takarmányok megfelelően állnak-e rendelkezésre, s hogyan használnak táplálóértékben.

Kiterjed a felmérés arra is, hogy a szalás, a tömeg- és az abraktakarmányok képesített, továbbá a tárolás, a tartósítás műszaki-technikai feltételei hogyan alakultak, és késedelem vagy tartósítás hiába miatt mekkora beltartalom, illetve mennyiségi veszteség keletkezik az üzemeknél.

A nagyüzemek rét, és legelőgazdálkodásával, a mezőgazdasági és az élelmiszeripari feldolgozó üzemek takarmányozására felhasználható melléktermékeinek hasznosításával, az export és az import kérdéseivel, a keverőüzemek műszaki-technikai színvonalával, kapacitásának kihasználásával is foglalkoznak a vizsgálatnál. A felmérés az 1975. évre és 1976. első háromnegyedére, illetve szükség szerint a IV. ötéves terv időszaka terjed ki.

Megkezdődött a nagykunsági öntözőfürt Békés megyei szakaszának építése

Szeptember 6-án, kedden, Békés város határában a Kettős-Körös bal partján ünnepélyes keretek közt alapkövetéssel vette kezdetét a nagykunsági 14-es öntözőfürt Békés megyei szakaszának építése. Az alapkövetéssel megkezdődött a beruházásban érintett szerelői, képviselői tanácskozáson vitatták meg a soronkövetkező feladatokat.

A kiskörrel vízelépesítést követően az Alföldön jelentős vízkészletek felhasználására nyílt lehetőség. Békés megyében ezután kerülhetett sor az öntözés feltételeinek szélesebb körű biztosítására. A most megkezdődött nagykunsági 14-es öntözőfürt létrehozását követően mintegy 20 ezer hektár földterület öntözésére számítanak a szakemberek. E nagyszabású beruházás megvalósulásának első ütemében 1980-ig, 5900 hektárnyi területre jut el az öntöző víz. Az építés során mintegy 28 kilométer hosszúságú csatornahálózat létesül, öt köbméter/secundum vízellátással. A fő műberuházásának értéke 200 millió, az üzemi beruházásoké 300 millió forint lesz.

Az öntözőfürt várhatóan elvezet üzemmel 1981-ben ad vízet a körzetében levő gazdaságoknak. Ezzel jelentős földművelési terület öntözésére nyílik lehetőség. A csatornahálózat körzetében rászabott építést is tervezik. Az építés méreteire jellemző, hogy 480 ezer köbméter földet moztognak meg és 5-6 ezer betont építenek meg a műtárgyakba.

Medveidomítás magasztokon

Csaszlovák cirksuz, a "Práha" járja meggyéket. Három héten át állítják fel Békés megye különböző helységeiben hatalmas sátruakat. Két-egyet nézhetnek meg egy-egy előadást, s hogy még ennél is nagyobb az igény, arra bizonyították a hétfő esti, gyulai előadás is. Akik fél nyolc után érkeztek, már csak nehezen találtak helyet maguknak az arénában.

Hlába, reneszánszát éli a cirksuz. Népszerűségnek örvend kicsik és nagyok körében, ez a különös világ, úgy látszik, mindig vonzza az embereket. A Prága cirksuz közel háromórás műsorában több különleges produkciót is látni. A nyitányt követő Borz és partnere egymás után varázsolja a ló a galambokat, majd a nyulat is, megadta az esti szórakozás alaphangját. Ljubovénok, az akrobaták viszont már nagyszerű dolgokat csinálnak. Bámulatos a két Nemeckutyajáték.

Tetzett Iván Ringler parádés híris és orosz-lándomítása, de az előadás végén jön az igaz szencsölő: Jiri Berounek olyan dolgokat művel medvéivel a porondon, amely a legkritikusabb cirksuznézőket is bámulatba ejti. Szencsölős állatidomítás és a macskákat olyan halatlant magabiztosan "vezényli" az állomány, majd a motorkocni Jiri, ami óttona megéri az előadást.

(- F -)

Dr. Breinich Miklós, az Országos Vízügyi Hivatal első elnökhelyettese földbe helyezi a beruházási alapkövetésként tartalmazó rézhengert

Koszorúzás és búcsúztatás

Kedden reggel a nemzetközi autós emlékművet gépkocsiját a Hősök terére gördültek, ahol budapesti fiatalok és munkások várták az érkezőket. A delegációk között koszorút helyeztek el V. I. Lenin szobránál. Giltner Antal, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese búcsúztatta a vendégeket. A világ haladó emberisége Lenin eszméje továbbvivőiként köszönti a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60.

évfordulóját — mondotta —, amelynek egyik demonstratív megmozdulásaként a honvédelmi testvérszervezetek a nemzetközi autós emlékművel fejezik ki az internationalista együvértóztatást. Felkérte a delegáció tagjait, hogy adják át a budapestiek elvtársi üdvözlését a szovjet népek. A szovjet bolgár, román és magyar küldöttségek tagjai következő állomáshelyükre, Leninvárosba indultak.

Olcsó bútorok Orosházáról

Olcsón kerülnek az üzletkebe a bemutatott bútorok

Fotó: Lónyai László

Bútorbemutatóra hívta meg a kereskedelem képviselőit az Orosházi Faipari Vállalat. Régi és új gyártmányait mutatják meg a kereskedőknek, hogy válasszhatnak: mi kerüljön jövőre az üzletkebe. A kiállításon a legfeltűnőbb a bemutatott bútorok ára volt. Komplettszobabebereendezési készletmelyes ágygyal, szekrényssal, asztallal, székekkel mindössze

15 ezer 420 forintért kínáltak. Volt, ami ennél többbe került, de a legdrágább ára is csak alig haladta meg a 20 ezer forintot. Többféle kárpitozással, a szekrényeket különféle felületkezeléssel állították ki és látható volt a bemutatón a vállalat földszála: a fotelágy. Az üzletkötések eredményéről még nem számoltunk be, mert hétfőig folyamatosan érkeznek az üzlet-

Vizek jubileuma

Alapításának 25. évfordulója alkalmából a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ dolgozói kedden jubileumi ünnepséget tartottak, amelyen a hazai egyetemi tanszékek, partnertársulatok küldöttein kívül részt vettek a Duna menti országok és Lengyelország, az NDK, valamint Hollandia vízügyi kutató intézeteinek vezetői és az Unesco hidrologiai decennium programjában résztvevő nemzeti bizottságok elnökei is.

Gergely István államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke ünnepi beszédben hangsúlyozta, hogy a vízgazdálkodási ágazat fejlesztésében meghatározó a VITUKI munkája, hiszen a múlt évben a szervezet korszerűsítésének eredményeképpen már az ágazat központi kutatási feladatainak 68, műszaki fejlesztési tennivalóinak 28, s az összes kutató-fejlesztő feladat 44 százalékát végezte el.

A jubileumi ünnepségen köszöntötte a kutatókat Kordnász Mihály, az MSZMP KB oszályvezetője és Láng István akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese.

Ételmérgezés Vas megyében

Tömeges ételmérgezés történt Vas megyében. A szombathelyi Mártírok tereben levő önkiszolgáló étteremben száz adag aranygaluskát készítettek, amelyből eddig 34 megbetegedés történt. Közülük kilenc személyt gyógykezelnek a szombathelyi és a sárvári kórházban. A betegek a megye minden területéről jelentkeznek. A mérgezés az eddigi megállapítás szerint salmonella tipni murium bacilus okozta. Az önkiszolgáló éttermet egyelőre bezárták, a személyzet orvosi vizsgálatra küldték.

A mérgezés kivizsgálása még tart, s a KÖJAL kéri mindazokat, akik az aranygaluskából fogyasztottak, hogy a körzeti orvosuknál jelentkezzenek.

Nincs egyetlen recept!

A vállalati gazdálkodásban nincs egyetlen olyan feladat sem, amelynek egyetlen megoldást kizárólagosnak, mindenütt egyformán hasznosíthatónak tarthatnánk. Mégis — és nem ritkán — vállalati vezetőktől, szakemberektől is hallani „esküvéseket” — egy-egy módszer eredményessége mellett.

Vagy ha nem is esküszik — szöszörít véve a fogadkozást — a gazdálkodási gyakorlat esetleges egyoldalúsága — például a szervezésben, vagy a korszerűsítésben, a vállalati munka racionalizálásában — lényegében oda vezet, hogy az eredmények elmaradnak a lehetséges színvonalról.

Itt van például a termelékenység javításának feladata. Nem mondható, hogy nem foglalkoznak vele mindenütt, sőt, má már nem is keveset. Nem is eredménytelenül, hiszen a termelékenység valóban évről évre javul. Mégis igaz — minden országos származadékos elhangzik — hogy még mindig igen sok a tennivaló a vállalati munka racionalizálásánál.

Valóban, másokhoz, a nemzetközi fejlettségéhez képest is, a gazdálkodásunk talán éppen ezen a területén — a termelékenység színvonalában — tapasztalható a vállalatok legjelentősebb elmaradása.

Ebben, hogy ez így alakult, sokminden közrejátszik. Az egyik helyen például csakis az új gépek beállítását várják a dolgozó létszám és a munkaidő jobb kihasználását. Nem is nagyon török a fejüket mások várják, hogy elég pénzüket gyűjtsék össze az új gépek beszerzésére.

Pedig a létszám jobb hasznosító foglalkoztatásáért szinte minden vállalatnál lenne mit tenni. Elég gyakran csak az úgynevezett produktív, termelő létszám teljesítményére ügyelnek. A jobb hatástokú munka lehetőségének keresése kevésbé terjed ki a vállalatoknál foglalkoztatott teljes létszámra.

Nemrégiben egy nemzetközi termelékenységi összehasonlító vizsgálatnál például kiderült, hogy az üzemek egy részénél a produktív létszám hasznosításának hatástoka nagyjából megegyezik, vagy csak kevésbé marad el a nemzetközi átlagnálól. Amint azonban azt vizsgálják, hogy egy-egy

vállalatnál az összes foglalkoztatottra jutó termelési érték hogyan alakult — már baj van. És tévedés ne essék: nem azért, vagy nem csak azért, mert a vállalati adminisztrációs létszám túl nagy, hanem mert a termelést kiszolgáló, nem a gépek mellett álló létszám igen magas: az anyagmozgatással foglalkozók, a karbantartók, a raktárosok, a rendezők, a portások és az adminisztrátorok meg a vezető apparátus létszáma — együtt.

Emiatt azután, ha sikerül is, ilyen-olyan intézkedésekkel az egy munkásra jutó termelési értéket, mint az egyik jellemző termelékenységi mutatót javítani, nem lehet egyértelmű az eredmény.

Vagy például sok vállalat igyekszik főképp úgy emelni a termelékenységet, hogy csak az árbevétel próbálja növelni. Tehát a termelési eszközök működésének jobb hatásfokát, a termelékenyebb munkát nem a vállalat belüli szervezéssel, a belső tartalékok feltárással, hanem csakis a piaci munkával akarják elérni. Az effajta törekvésekbe szokott azután becsúszni az indokolatlan és burkolt áremelés.

Pedig csak ott alakulhatnak tartósan jól, egyértelműen az eredmények (amire azért a hazai iparban is több jó példát találunk, nemcsak a szaktudományban, vagy a nemzetközi példatárban), ott mutatnak valódi sikert a gazdálkodás mérőszámait, ahol — manapság így mondják — rendszerben tudnak gondolkodni. Vagyis a termelékenységi rendkívül összetett voltához illően szűkele módon igyekeznek javítani a munkát. Például az egy foglalkoztatottára számított, az egységnyi állásidő értékre és az egy munkóra jutó termelékenységi mutatót egyaránt. Igyekeznek minden lehetséges módszert egyidejűleg alkalmazni.

Valamennyi tényezőzt — az embereket, a gépeket, a pénzügyi feltételeket, a gyártmányterkezetet, a piaci kapcsolatokat — mind és együttesen, kölcsönhatásukban érdemes csak vizsgálni és változtatni. Ebben a munkában nincs és nem is létezik mindenütt egyaránt jól használható recept. Ezt — nem vártá egyetlen központi receptre — mindenütt az adott vállalat vezetőségének kell megkeresnie.

Gerencsér Ferenc

Cilinderek a Lánchídnál

Múlt századbéli kép fogadta kedden reggel a Lánchíd pesti hídfőjénél a munkába sietők. A Tudományos Akadémia előtti Duna-parton cilinderes, frakkos urak, napernyős dámkák sétáltak, arbré hátsulovak, fiakkerek várakoztak. A folyam hátán a kikötőhöz közele azonban egy modern műanyagtestű jacht, a Hableány III. ringatózott. Peretek a fényképezőgépek, majd rövid búcsúztatás után elindult a jacht, hogy fedélzeten öt utasával Párizsba hajózzon.

Ezzel a túrával az európai kontinens első áthajózója, Lánchíd pesti hídfőjénél a munkába sietők. A Tudományos Akadémia előtti Duna-parton cilinderes, frakkos urak, napernyős dámkák sétáltak, arbré hátsulovak, fiakkerek várakoztak. A folyam hátán a kikötőhöz közele azonban egy modern műanyagtestű jacht, a Hableány III. ringatózott. Peretek a fényképezőgépek, majd rövid búcsúztatás után elindult a jacht, hogy fedélzeten öt utasával Párizsba hajózzon.

Égésügyei tanácskozás

Kedden, Budapesten a Hilton Szállóban megkezdte évenként soros, 13. tanácskozását az égésügyei világszervezet tanácsadó szervezete európai trópusi intézetek igazgató tanácsa. Dr. Várnai Ferenc, az orvostovábbképző intézet trópusi égésügyei szolgálatának vezetője utalt arra, hogy a szakterület 24 legnevesebb

európai szaktekintélyének, a trópusi kutatóintézetek és egyetemek igazgatóinak fóruma első alkalommal tartja megbeszélését szocialista országban és ezen belül is Magyarországon. Ez a tény elismerése annak a jelentős és eredményes kutató, valamint oktató munkának, amely a szocialista országokban folyik.

1979. október 9., kedd

A szarvasi szakasztermőrség területén, a kisörvendi gátörvénél Papp László gátör ad jelentést a szemlebizottságnak. **Fotó: Béla Ottó**

1978. október 25., szerda

Biztonságos védelmet nyújtanak a gátak

A KÖVIZIG sarkadi szakasztermőrség területén a Sebes-, Kettős- és Fekete-Körös több mint 110 kilométernyi hosszúságú árvízvédelmi fővédvonal van. Az elmúlt napokban szemlebizottság — amelynek vezetője, Takács Lajos igazgatófőmérnök — járta végig a védvonalakat, töltéseket — Vámos Sándor szakasztermőrség kalauzálásával — megállapítani, hogy azoknak az állapotai megfelelő-e, biztonságos tud-e nyújtani egy esetleges árvíz esetén. Megállapították, hogy a szakasztermőrség már két éve folytatott termelési tevékenysége mellett nagy gondot for-

dított a töltések védelmi képességének fokozására. A szemlebizottság mind a gátakat, mind a zsillipeket, és egyéb műtárgyakat rendszerben találta. Azt is megállapították, hogy a területen át és tevékenykedő 18 gátör, a gépszék és vízörök munkái életükörülménye tovább javult az elmúlt években. A bizottság nagy figyelmet szentelt a mérési árvízirtározó helyzetére és állapotára, s úgy ítélte meg, hogy egy esetleges árvíz esetén ebben 80 millió köbméter vizet tudnak elhelyezni. A tározó fokozott biztonságát tud nyújtani a környező lakosság- és anyagi értékek megőrzésére.

Őszi szemle a gátakon

Tegnap, hétfőn megyénkben megkezdődtek a szokásos őszi árvízvédelmi szemlék. Elsőként a szarvasi szakasztermőrség területét járta végig Takács Lajos, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság igazgató főmérnöke, helyetteseivel, Pálkás Lajossal, Pfejfer Józseffel és Gyöngyösi Lázár osztályvezetővel. Részt vett a szemlén Csátrai Béla, az MSZMP megyei bizottságának titkára is. A bizottság ma a sarkadi szakasztermőrségen folytatja a szemléket, ahol Vámos Sándor, a szakasztermőrség vezetője kalauzolja a bizottságot. Holnap a gyulai, csütörtökön pedig

a szeghalmi szakasztermőrség vizsgálják. A szemlebizottság 340 kilométernyi árvízvédelmi védőtöltést vizsgál meg, 48 gátörvén, a zsillipeket, a hírközlőrendszereket, hogy készülségek-e, megfelelő-e. Már az első napon kiderült, hogy az 1974-es nagy árvíz óta jelentős a fejlődés, tekintélyes anyagi ráfordítással víztározók készültek, és megkezdődött a Fehér- és Kettős-Körös bal partjának erősítése. A szemlén látottakat, tapasztaltakat pénteken értékeli, amelyen intézkedési terv is készül a feltárási kerülő esetleges fogyatékoságok megszüntetésére.

Képünkön Nagy Sándor, köröstarcsai gátör tájékoztatja Takács Lajos igazgatót a védvonalak állapotáról. **Fotó: Béla Ottó**

1980. augusztus 6., szerda

Változatlan erővel az ár ellen

Beszélgetés Takács Lajos védelemvezetővel

Több mint egy hete a közvélemény élénk figyelemmel kíséri a Körös-völgyi árvíz jelenségeit. Hétfőn este a Kettős-Körös lezárása során 20 óra 40 perckor helyére került az utolsó lemez, majd két óra múlva elkészült a homokzsákos megtámasztás is. Ezt követően beszélgetünk Takács Lajossal, a KÖVIZIG igazgató főmérnökével, a védelemvezetővel.

— Ritkaság a Körösökön ebben az időszakban az árhullám...

— Valóban, az évek ebben a máskor csapadékszegény időszakában a legkritikábban alakult ki árhullám a Körösökön. Az Európán átvonuló ciklon okozta nálunk is a rendkívül időjárás, a sok csapadékot, valamint az ezzel járó árvizet. A csapadék a Körösök vízgyűjtőjében tetemes volt, három nap alatt 180—220 milliméter eső hullott, annyi, mint máskor három hónap alatt. A folyók romániai vízgyűjtőjén egymást követően alakultak ki az árhullámok, melyek magyar területen egymásra torlódtak.

— A mostani árvíz szokatlansága abban is megmutatik, hogy gyorsan emelkedett a folyók vízszintje, s az tartóssá vált. A Fekete-Körös például négy nap alatt 7 méterrel emelkedett, 44 centiméterrel meghaladta a 6 éves ezelőtől mért maximumot. A vízügyi igazgatóság erői szinte órák alatt teljes erővel felvették a küzdelmet a víz ellen.

— A hirtelen áradás okozta a Kettős-Körös gátszakadásait?

— A folyón levonuló árhullám is hirtelen alakult ki, de ez az eddig mért legnagyobb árvízszint alatt történt. A gátszakadás alig két és fél nappal, apadó víznél következett be. Az említett szakasz korábban nagyobb és tartósabb árvizet is elviselt, most sem mutatkoztak a szakadásra utaló jelek. A gátszakadás okát szakértői vizsgálat fogja majd kideríteni.

— A gátszakadást követően azonnal riasztottuk árvízvédelmi készletét osztagunkat, nagy tömegű anyagot szállítottunk a helyszínre a védekezéshez és az elzáráshoz, majd öt árvízvédelmi osztágot vezényelték meg a gátszakadásokhoz. Ezzel egy időben meglettük az intézkedéseket a mérési szükségletározó megnyitására.

— Miért csak szerdán kezdtek meg az osztagok a gátszakadás lezárását?

— Először a töltéseken beküldéshez fogtak hozzá, majd csak aztán következhetett a szakadás lezárása. A munkákat nagymértékben hátráltatta a folyó és az elöntött terület közötti vízszintkülönbség, az erős sodrás, s az, hogy 8-9 méter mélységben elmosta a töltést. A víz nagy kopolyát mosott, mintegy 70 méter hosszán. A lezárással kapcsolatos munkákat a vízen csak akkor tudtuk megkezdni, amikor a közvetlen életveszély megszűnt.

— Időközben újabb árhullám alakult ki a Fekete-Körösön...

— Ez a zárás veszélyeztette, s félt volt, hogy a hosszúfoki lokalizációs töltés

és a tarhosi körtöltés nem tartható meg, s újabb települések kerülnek veszélybe. Ekkor a védelem vezetői úgy döntöttek, hogy megnyitják a mályvádi szükségletározót, a Fekete-Körös árhullámát megcsapoljuk. Ez sikerrel járt, a gátszakadásnál ugyan még volt kisebb visszintemelés, de ennek ellenére a lokalizációs töltéseket sikerült tovább tartani.

— A veszély megszűnt?

— Az elzárás elkészült, de nyugodt nem vagyok, mert még nem szűnt meg a veszély. Az elzárás ma még csak egyszeres, a második lemezor verése jól halad. A hosszúfoki és a tarhosi töltések több napja roppant tömegű vizet tartanak, s bizony átáztak. Csak nagy erőfeszítések árán, az odajuttatott homokzsákokkal lehet megtámasztani és tartani. Az átázott töltéseknél fokozottabb a veszélyforrás, nagyobb figyelemre és éberségre van szükség a gátakon.

— A kiöntött víz sok szerves anyagot tartalmaz, ezért fennáll a fertőzés veszélye is. Eppen ezért tanácsoljuk, hogy ne fürdőzzanak a vízben, ne halásszanak és ne horgászanak, mert az itt főtt halakból készült étel is okozhat fertőzést!

— A saron következő feladatok?

— Mindenekelőtt legfőbb feladatunk a további védekezés, majd a víz visszavezetése következik. Ez egy hosszabb folyamat lesz — mondotta befejezől Takács Lajos védelemvezető.

Szekeres András

1980. november 29., szombat

Kitüntettek:

Takács Lajos

Takács Lajos, a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság igazgató főmérnöke 1855-ös gyulai: a városban született és ugyanitt járt iskolába is. Eredeti szakmája nyomdász. A felszabadulás évében az Állami Építészeti Hivatalhoz — a megyei tanács EKV osztályának elődjéhez — került; műszaki rajzoló, majd a romeltakarítást és az újjáépítést vezette. A műszaki pályára alapjai a rajzokból, a tervdokumentációkból önképzéssel sajátította el. Számára is, mint sok tízezer kortársának, a felszabadulás adta meg a lehetőséget a tanuláshoz.

Az 1950-es évek derekán a vízügyi igazgatósághoz került dolgozni, 1958-ban mérnöki diplomát szerzett. Először árvízvédelmi előadóként, majd vízrendezési csoportvezetőként dolgozott. Az 1966-os árvízet követően az igazgatóság vezetőjévé nevezték ki, s irányítása alatt a KÖVIZIG sok szép eredményt könyvelhetett el. Többször volt Kiváló Igazgatóság, sőt elnyerték a Minisztertanács és a SZOT Vö-

rös Vándorzását. Az elmúlt másfél évtizedben több nehéz időszakot élt át.

— A nyári árvizet ellejelelni nem lehet. Munkámban jóleső érzés volt, hogy minden segítséget és bizalmat megkaptam, ami biztonságosabb, céltudatosabb tettei intézkedéseimet az eredményes védekezésért. Az elpusztult értékeknek a többszörösét sikerült megmentenünk — sorolja.

Takács Lajos 1961-től tagja a pártnak, a Vízügyi Igazgatóság pártbizottságának, a megyei pártbizottság gazdasággalpolitikai aktivistájának. Szülővárosában harmadik ciklusban tanácsag, valamint tagja a megyei tanácsnak. Az utóbbi időben pedig a gyulai járási városi tanácsagok csoportjának elnöke. Ezenkívül tagja a MTESZ elnökségének és a Magyar Hidrológiai Társaság megyei elnöke.

— Kevés a szabad ideje... Munkám, társadalmi funkcióim sok időt igényelnek. Szabad óráimat szívesen töltöm négy unokámmal, akik beanyozzák életemet. Sokat olvasok, és gondolkodom a nyugdíjas éveimre is. Szeretem a természetet, a kertet, s alkalmanként a horgászásnak hódolok. Vízparton van hobbitertem, ahol kikapcsolódhatok.

Takács Lajos számos kitüntetés birtokosa, átvette a Munka Érdemrend bronz fokozatát, a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, kitüntetés. Október 30-án az Országos Vízügyi Hivatalban Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese a Tisza-völgyi árvízvédekezésben tanúsított helytállásáért átnyújtotta a Munka Érdemrend arany fokozatát kitüntetést; másodsor.

— sz —

Mire jó a rossz szabál'

Előrebocsátom: nem humoroszek akarok írni. Nem ez tehetik róla, hogy igaz egészségügyi történetem egyébként jókat lehetne kacagni, ha nem lennének olyan siralmasak. De sajnos azok. Mert ugyan egyfelől fejdőlök a „Schulteis-tárca” — a meggyezkedés is új kórházat kapott, a számos modern műszerrel gazdagodik állandóan az egészségügyem — másfelől azonban az évtizedes, régi, elavult szokások, s esetenként a bürokrácia rakénája a béka színvonalra alatt tartják az SZTK-szolgáltatásokat. De nézzük a történeteket.

ELTÉRTE A LÁBÁ? MENJEN MENTŐKÉRT!

Akárki József a téli fagyos napok egyikén leszállt a buszról és a sikos járdán — mert ugyan kinek a kötelessége rendben tartani a megálló környékét? — elcsúszott. Szerencsére nem a nyakára esett, így csak a bokája tört el. Nyomban akadt egy autós, aki önzetlenül a kórházba szállította. Röntgen. Repedés és súlyos zúzódások a jobb bokán. Röntgővizsgálat kapott a páciens, s közölték vele, jelentkezzen a körzeti orvosnál és vetesse magát tőp-pénzre, mert legkevésbé hat hétig járójáratlan lesz. Együttl kérje orvosától a mentőközö szülő „szallítóvelet” december 15-re, amikor is a Kolozsvári utcában járógipszet kap a bokájára.

Akárki József egyedül él, de szomszédja elvitte a papírt a körzeti orvosnak. Ott az asszisztens — rengeteg dolga volt — ki is állított egy „megrendelői a mentők részére” és elfelejtette visszazárni a diagnózist, amit a Kolozsvári utcába kellett volna vinni 15-én. A páciens a megadott időpontban várta a mentőket. Nem jöttek. Kiderült: neki kellett volna elmenni az állomásra, hogy kérje a határidős szállítást. Ha történetesen vidéken lakik, akkor is.

A körzeti rendelési hivatalosan nem értesít ilyen esetekben a mentőállomást — mondta a diszpécser. — Magának a betegnek kell ezt elintéznie... No, de törött, vagy megrepedt járábbal?

— Hiába, ez a szokás... már évtizedek óta.

MINÉK A MANKÓ POMÁZROL?

Akárki József azért taxin, vagy akárhogy eljutott a Kolozsvári utcába, ahol az ügyeletes orvos, bár furcsállotta, hogy nincs diagnózis a bajról, rögtön látta mi a helyzet, és járógipsze felszálta a páciens jobb lábát. Együttl papírt adott egy bot (fél mankó) kiállítására, amit az SZTK rendelőintézet alagsorában kellett volna csekély ellenérték fejében átvenni.

A páciens ismerőse ismét segített, elment az SZTK-

ba. Majdnem potyára. Az alagsorban ugyanis közölték: sajnos, nem érkeztek meg a járbotok, a mankók a Pomázi Asztalosipari Ksz-ből. Hosszú hetek óta nem tudják kielégíteni az igényeket. Azért azonban tessenek befizetni a bot árát, és ha megérkezik a szállítmány, értesítik a betegeket.

Kis vita kerekedett az ügyben: miért fizessenek, ha nincs miért, és különben is: mikorra várható a botok érkezése?

— Azt nem tudjuk, de ha jönnek is, nézze uram, kilencvenkét hasonló kérelem feleltek nálunk — kielégítetlenül. Természetesen előbb ezeket kell intézni. Sőt, az igazság az, hogy négy botunk van a raktárban, csak azokról még nem jöttek el, bár már lassan két hete értesítettük a betegeket.

Nyilván nincs már rá szükségük, hiszen a járógipsz ezt is csak néhány héttel kell viselni. Miért nem adják ki ezeket a botokat?

— Azt nem lehet. Papír van róla, hogy kiket illetnek sorrend szerint. A szabály az szabály. Szerencsére ezt nem így értékelték az SZTK igazgatója, és utasította az alagsort: adják ki a botot, mert nyilvánvaló, hogy aki két hét eltelével sem jelentkezik érte, annak nem is kell már. S hozzátette: gördüljenyebb lenne a mankók és botok kiadása, ha azok, akiknek nincsen már rá szükségük, visszajuttatnák az SZTK-ba.

Ez igaz, minek egy egészséges embernek bot? De úgy véljük, a kérdésemből ki kellene az ellátás akkor is, ha nem a pomázi ksz-től, hanem valamelyik megyéitől, vagy esetleg mászektól rendelkeznek meg a szükséges botokat. Ez még inkább lehetőséggé válik az új évben.

A BETEGEK ERDEKÉBEN?

Ez a történet pedig egy legújabb intézkedés jónak vélt, de valójában elferdült esete.

Ki tagadhatná, hogy vannak nehezen beszerezhető külföldi, élemtől, s rendkívül drága gyógyszerek, amiket nem lehet „csak úgy” körzeti orvosi receptre beszerezni. Természetesen, hogy ezek adagolását kizárólag csak szakorvos írhatja elő. A múlt év szeptember 1-től megjelent egy rendelet erre vonatkozóan. Am ennek mechanikus alkalmazása, enyhén szólva, nem helyénvaló.

Veterán János néhány év óta legzőrségi megbetegedésben szenved: magyarán asztmája van, ami (sajnos) egyelőre nem gyógyítható. Ebből következik, hogy a betegséget szűnítő gyógyszereket elírásra — Brucny — szeptember 1-től kizárólag szakorvos hatáskörébe tartozik. Körzeti orvosra ezért tagadta meg a többi legutóbbi és javasolta: menjen be érte a megyezsekhelyen levő (Veterán János lakóhelyétől) 20 kilométerre fekvő szakrendelő intézetbe. Szegény Veterán, aki száz métert is

csak lihegve tud megtenni szyalog, éppen a betegségre miatt — kénytelen volt engedelmessé válni a körzeti orvosának, aki pedig jól tudja, hogy páciensének, amíg él, szüksége van gyógyszerre. De hát ennek beszerezéséért — az utazás miatt — még külön meg kell szenvednie.

— Miért? — kérdeztük az illetéket. — Mindez a betegek „érdekében” történik, mert így, a beutazásokkal egyúttal kontrollon is részt vehetnek... (Itt lehetne kacagni, ha nem emlékeztetne valami nagyon régi és nagyon gyűlölt esetre a dolog, amikor egykoron megmagyarázták nekünk, hogy azért kell két számmal kisebb cipőt viselni, mert az a jó és egészséges, ha nagyon szorít.)

Egy tibus Brucnyul ugyan is egy héttel elegendő, s legfeljebb két tubust írhatnak fel. A recept viszont csak egyszerű beváltásra ad módot. Nevetéses azonban, hogy a „beteg érdekében” történhet a kéthetekenkénti orvosi kontroll.

E főlősséges és túlzottan központosított intézkedéssel szemben nem volna helyesebb, ha a „szakorvos javaslataira” a körzeti orvos is legalább fél évre felírhatná a Brucnyul szedését? S ha igen, akkor miért nincs így? Mert a „szabály az szabály.”

Mivel hogy teljesen új életet nem kezdhetünk az új évben — sőt, a régi is sok tekintetben megnehezült —, legalább ott könnyítsünk életünkön, ahol lehetne. A páciensek ehhez kívánnak boldog új évet.

Varga Dező

Az üzemi balesetek megelőzéséről

Beszélgetés Prókai Ferencel, az SZMT munkavédelmi osztályának vezetőjével

A Szakszervezetek Békés megyei Tanácsának a munkavédelmi osztálya minden év végén számvizsgálatot készít az üzemi balesetek alakulásáról, hogy levonja belőle a tanulságokat és a megelőzésre újabb intézkedéseket tegyen. Erről és a fontosabb tudnivalókról beszélgetünk Prókai Ferenc osztályvezetővel, aki bevezetőben az 1981. december 1-ig bekövetkezett üzemi balesetek számát ismertette.

— A szakszervezetekhez tartozó állami vállalatoknál, gazdaságoknál, intézményeknél 2240 üzemi baleset fordult elő, amelyből 14 halálos és 9 csonkultásos volt. A balesetek száma ugyan 168-cal kevesebb az 1980. évnél, sajnos azonban, ötél több halálos baleset következett be.

— Mi okozta a halálos üzemi baleseteket? — A 14-ből 12 anyagmozgatás közben, vagy üzemben belüli közlekedés közben történt, egyet áramütés okozott, egy dolgozóra pedig építkezés közben rádőlt a panel.

— Milyen következmé-

nyekkel jártak a csonkultásos balesetek?

— Öten az ujjukon, hárman a lábukon sérültek meg, egy személy pedig a fél szőnyeg vesztette el.

— Mindezekből milyen következtetést von le az osztály?

— Az anyagmozgatáshoz és a személyszállításához használt gépjárművek műszaki állapotát az eddigieknél jobban kell ellenőrizni. Együttl szükséges van arra, hogy fokozzák a gépjárművek kiszolgáló személyzetének a képzését, valamint a nevelését, figyelmét, amit közlekedési vetélkedők szervezésével is elő lehet segíteni. Mivel pedig a csonkultásos baleseteket a gépek, berendezések műszaki hiányossága okozta, ami párosult a dolgozók elégtelen felkészülésével, a megelőzés módjára ebből következtetni lehet.

— Mik 1982-ben a legfontosabb feladatok?

— A vállalatoknak a munkavédelmi szabályzatot át kell dolgozniuk, vagy újat kell készíteniük. Ebben az előfordult balesetek megelőzésére munka- és szervezési intézkedésre van szükség. Külön tervet kell készíteni a gépek, berendezések, gépjárművek karbantartására, a biztonságtechnikai feladatok megteremtésére. Minden vállalat köteles elkészíteni a szociális terv munkavédelmi fejezetét, vagy az önálló munkavédelmi tervet. Ebben a helyzetnek megfelelően a veszélyesebb, vagy a foglalkozási ártalmat okozó munkahelyek körülményeinek a javítása kerüljön előtérbe.

— Mi a felügyeletet ellátó szervek szerepe a munkavédelemben?

— Munkájukban válték rendszeressé a munkavédelmi ellenőrzés. Ez a tevékenység kapjon nagyobb elismerést, mulasztás esetén pedig a felelősség vonás se maradjon el.

— Tudvalegy, hogy a SZOT nemrég határozatot hozott a

szakszervezeti testületek munkavédelmi feladatainak a végrehajtására vonatkozóan. Mi annak a lényege?

— A szakszervezeti testületek, valamint az ezeknek a keretében működő szakszervezetek munkavédelmi felügyelői hatáskörébe 1982. január 1-től módosult. Így egyebek közt az SZMT határozza meg a megyében a szakszervezeti munkavédelmi tevékenység fő irányát, illetve feladatait. A szakszervezeti bizottság keretében belül működő társadalmi munkavédelmi felügyelők szakmai irányítása, képzése az SZMT hatáskörébe lesz.

— Mi a vállalatok tenni-valója az izemek fejlesztése, jelentősebb átalakítása során?

A tervezéstől az üzemi helyettesig fokozottabban kell érvényesíteni a munkavédelmi előirásokat. Fontos gazdasági érdek, hogy ne utólag legyen szükség költséges változtatásokra, és a létesítményt, berendezést időbe lehessen üzembe helyezni.

— Milyen segítséget nyújt a szakszervezet a lakóhelyi körülmények javításához?

— A megyében újjáalakultak a szakmai bizottságok. Egyik fontos feladatuk: elősegíteni a lakóhelyi körzetben a közlekedésbiztonságot és a környezetvédelmet. Ehhez megfelelő képzettséggel rendelkező szakszervezeti, társadalmi munkavédelmi felügyelőkre van szükség. Kiváltságuk és felkészítésük az SZMT munkavédelmi osztályának a hatáskörébe tartozik.

— Mi kíván a dolgozóknak az új évben?

— Javuljanak a munkakörülmények, legyen kevesebb a balesetek és a foglalkozási megbetegedések száma, csökkedjen a dolgozók aktív közreműködése a munkavédelemben. E legyen — mindnyájunk javára — minél eredményesebb a termelés — fejezte be a beszélgetést Prókai Ferenc.

Pásztor Béla

Negyedszázad a vízügyi szolgálatban

Az utóbbi évtizedben létezőleg a legszélesebb folyóink közé tartoznak a Körösök. Egy-egy tartós esőzés, vagy hirtelen hirtelénnyomán szinte órák alatt megemelkedik a folyók szintje, árvízveszélyt okozva. A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság szakembere, Takács Lajos igazgató vezetésével, az évek során feltekerkedtek a Körösök, s nem kis túlzással állíthatjuk: ismerik a vízjárásokat, mint a tenyereket. Az igazgatóság vezetője 25 évvel ezelőtt lépett a vízügyi szolgálatba, s ebből 15-öt igazgatónál dolgozott. Végigjárta a ranglétrát: volt árvízvédelmi előadó, vízrendezési csoportvezető, főmérnök. Ez év január 1-től pedig nyugdíjas.

— Eteletem három munkahelyem volt, az Állami Építészeti Hivatal, a megyei tanács EKV-osztályának elődje, valamint a vízügyi szolgálat. Mérnöki képesítésem mindig az úgy szolgálatába állítottam, olyannyira, hogy mindennapi munkám összeroppant magam elélemmel, közéleti tevékenységemmel — kezdi a beszélgetést.

Az utóbbi esztendőben a Körösök túl sokat hallattak magukról: 1970-ben, majd 1974-ben is nagy víz vonult le a folyókon, súlyos árvízveszély tartotta a településeket. En magam is jól emlékszem az 1974-es árvízre. Az igazgató fáradság, gondterhelten lépdelt a gátakon, zápor verte viharokabátját. A védekezésben részt vevők egy-egy csoportjával szót váltott, majd ment tovább a vendégharaszta felé.

— Az évek során több árvízveszélyes időszakot éltem át — mondja. Az utóbbi másfél évtizedben, ebben bőven volt részem — és máris sorolja az évszámokat — 1986, 1970, 1974, és az 1980-as kelős-kelős gátzakadást. Döntéseimben mindig a biztonságot tartottam a legfontosabbnak. A felsorolt árvizek közül csak egy példát említek, 1974-ét: kilenc település 36 ezer lakosát fenyegette a víz. — A kikötőt döntéseim az emberben önkéntlenül felmerül: mi lesz, ha nem telepítjük ki a községeket, és a víz átágnja, átszánkítja valahol a töltést? Vagy: mi van akkor, ha kitelepítjük a lakosságot, s közben a gátak között tudjuk tartani az árullámat? Szóval veszélyhelyzetben egy-egy ilyen, vagy hasonló döntés meghozatala nagy felelősséget rótt az emberre, elhatározása nyomán sok líz-, százmillios érték sorozódott. Mindez megvissel az emberekkel — folytatja csendesen. Nagyon kortyol az üdítőből, s szemmel látszik rajta, hogy a beszélgetés fakuló emlékeket, vészhelyzeteket elevenít meg. Külön-külön sorolja, a Felmér-, a Péctete-, a Sebes-, a Kertés- és a Hármas-Körös gyengébb töltésszakaszait.

Igazgatói tevékenységé alatt nemcsak veszélyhelyzetben, hanem a „békés” időszakban is az árvízvédelemben, a vízhasznosításban munkálkodott. Irányítás alatt az igazgatóság sok szép eredményt könyvelt el. Többször volt Kiváló Igazgatóság, elnyerték a Minisztertanács és a SZOT vörös zászlaját. Az utóbbi tíz esztendőben is sokat gyarapodott a KOVIZIG: kiépült a gépműhelyállomás, megvalósították a vízminőséget ellenőrző laboratóriumot, s az igazgató erőfeszítéseinek is köszönhető, hogy Békéscsa-

ban vízügyi szakoképzés-központ létesült. Evekkel ezelőtt lépeket tett a Körös-völgyben az öntözés fejlesztéséért, aminek köszönhetően megépült a Kertés-Körösön Békés, a Sebes-Körösön pedig Kőrösvidéki vízüzemmel a duzzasztómű. Az árvízveszély csökkentésére sürgette a málványi árvízi szűkítőgát megvalósítását. Elképzeléséről sokat viaskodott, az életről viszont igazolta: a tüzöz eddig létező nem mentte meg a megyét a katasztrófától. S mindemellett maradt energiája a vízügyi emlékek összegyűjtésére. Odaadó kezdeményezésére valósult meg Hosszúfokon a vízügyi múzeum.

Ezreket az emlékekre tettem fel az életem — jegyzi meg csendesen, majd így folytatja — több elképzelésem a megvalósítás szakaszában van, vagy a megvalósítás kezdetén áll. Hogy mik ezek? Csak címszavakban: felidézve érkezett a Körösök védelmi rendszerének korszerűsítése, jó útemben épül a NK XIV-es öntözőfűrt, a tervek között szerepel a Körös-völgyben a vízgazdálkodási mintaterület megteremtése, aminek tudományos szintű koncepcióját ugyancsak Takács Lajos dolgozta ki.

— Ez utóbbi nemcsak bemutató jellegű terület lenne, hanem egyben oktatási, és kúpiatási célokát is szolgálhat majd — magyarázza.

Takács Lajos január 1-től nyugdíjas. A vízügytől, a vízügyi szolgálattól nem szakad el. Az elmúlt negyedszázadban szerzett tapasztalatait továbbra is kamatoztatja.

— Az 1980-as nyári árvízzeit elfelejtani nem lehet. Munkámban jóleső érzés volt, hogy minden időszakban minden segítségem és bizalmat megkaptam, ami biztonságosabb, céltudatosabbá tette intézkedésemet az eredményes védekezésben. Az árvíz során elpusztított értékeknek a többszöröseit sikerült megmentenünk — jegyzi meg. — Az igazgatóság új vezetőinek az árvízvédelemben szerzett tapasztalataimat, ismereteimet természetesen átadom.

— S mi lesz a nyugdíjas évek alatt?

— Társadalmi funkcióim sok időt igényelnek. Szülővárosomban, Gyulán harmadik klubban vagyok tag, ezenkívül tagja vagyok az igazgatóság pártbizottságának, a gyulai városi, járási tanácsokhoz csatlakoztam, a Magyar Hidrológiai Társaság megyei elnöke vagyok, emellett dolgozom az MTESSZ-ben is. Szabad időm több jut még nyugdíjra, akik bebaranyozták életemet. Ezenkívül szeretnék sokat olvasni. Szeretném a természetet, a kertet, és alkalmanként a horgászniak is hódolok. Vízparton van hobbi kertem, ahol pláncok, és így továbbra is kapcsolatban maradhatok a vízzel.

Szekeres András

Békéscsabai szobrok

Kalló Viktor: Lenin

Foto: Váradi Zoltán

Kiadó: Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság, Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör

Felelős kiadó: Szabó János igazgató

Szerkesztőbizottság tagjai: Czakó András,
Czakóné Czédli Jolán, Csiffári Nándor,
Faulháber Márton, Jobbágy Zoltán, Pozsárné
Kaczkó Zita, Schriffert András, Dr. Vasas
Ferencné

Cím: 5700 Gyula, Városház utca 26.

Tel.: 66/526-400X

E-mail: kovizig@kovizig.hu

Honlap: www.kovizig.hu

Kiadás: 2023. szeptember 23.